

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennisgenomen van

- a. de brief van [appellant] van 2 februari 2008, waarbij beroep wordt ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland van 24 januari 2008 op het bezwaar van [appellant] tegen het besluit van de kleine kerkenraad van de Protestantse gemeente i.w. te [...] van 24 oktober 2007 houdende instelling van een vertrouwenscommissie;
- b. het in voormelde brief vervatte verzoek om de (verdere) tenuitvoerlegging en werking van het bestreden besluit op te schorten totdat het generale college op het beroep uitspraak heeft gedaan;
- c. de reactie van de kleine kerkenraad van 15 februari 2008 op dit verzoek;
- d. de brief van [appellant] van 19 februari 2008;
- e. de brief van de kleine kerkenraad, met bijlage, van 27 februari 2008;
- f. de brief van [appellant] van 11 maart 2008 waarin hij desgevraagd aan het generale college bericht dat hij zijn beroep handhaaft;
- g. de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.

Beoordeling

1. In de hierboven onder d. vermelde brief heeft [appellant] gesteld dat de kleine kerkenraad heeft verklaard voorlopig geen uitvoering te zullen geven aan het inmiddels beschikbare rapport van de vorenbedoelde vertrouwenscommissie. Uit de onder e. vermelde brief en de als bijlage daarbij gevoegde brief van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland blijkt dat de kleine kerkenraad – in het kader van de behandeling van bezwaren van [appellant] betreffende vervolgbesluiten over het rapport van de vertrouwenscommissie – heeft toegezegd geen uitvoering te zullen geven aan de aanbevelingen van de vertrouwenscommissie tot 14 maart 2008.
2. De kleine kerkenraad heeft in zijn hierboven onder c. vermelde reactie van 15 februari aangevoerd geen redenen te zien voor opschorting van de werkzaamheden die voortkomen uit het rapport van de vertrouwenscommissie, wegens het ontstaan van ernstige vertraging in de voortgang van de slepende kwestie met betrekking tot personeelsleden van het kerkelijk bureau.
3. Nu de kleine kerkenraad inmiddels tegenover het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen te kennen heeft gegeven de behandeling van de daar op 2 februari 2008 ingediende bezwaarschriften te willen afwachten alvorens uitvoering te geven aan de aanbevelingen van de vertrouwenscommissie, valt niet in te zien welk zwaarwegend belang de kleine kerkenraad zou hebben om niet tevens met die uitvoering te kunnen wachten tot het generale college uitspraak heeft gedaan op het onder a. bedoelde beroep. Daarom bestaat aanleiding de navolgende voorziening te treffen. Daarmee wordt niet vooruitgelopen op de uitspraak in de hoofdzaak.

Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen schorst de tenuitvoerlegging van het besluit van de kleine kerkenraad van 24 oktober 2007 tot de uitspraak van het generale college op het tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland van 24 januari 2008 ingestelde beroep.

Gedaan te 's-Gravenhage op 3 april 2008
door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, voorzitter.

02/08, 06/08, 07/08

Uitspraak op de beroepen van [...] [appellant]

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 2 februari 2008, ingekomen op 5 februari 2008 en door hem nader toegelicht bij brief van 11 maart 2008, heeft [appellant] beroep ingesteld (geregistreerd onder nr. 02/08) tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland (hierna: het regionale college) van 24 januari 2008, kenmerk 003/04, verzonden op 30 januari 2008, op het bezwaar van [appellant] tegen het besluit van de kleine kerkenraad van de Protestantse gemeente i.w. te [...] (hierna: de kleine kerkenraad) van 24 oktober 2007 houdende instelling van een vertrouwenscommissie.
- 1.2 Bij brief van 16 april 2008, ingekomen op 17 april 2008, heeft [appellant] beroep ingesteld (geregistreerd onder nr. 06/08) tegen de uitspraak van het regionale college van 13 maart 2008, kenmerk 013/04, verzonden op 4 april 2008, op het bezwaar van [appellant] tegen het besluit van de kleine kerkenraad van 17 januari 2008 tot het volgen en doen uitvoeren van de aanbevelingen van het rapport van de vertrouwenscommissie.
- 1.3 Bij brief van 16 april 2008, ingekomen op 17 april 2008, heeft [appellant] beroep ingesteld (geregistreerd onder nr. 07/08) tegen de uitspraak van het regionale college van 13 maart 2008, kenmerk 014/04, verzonden op 4 april 2008, op het bezwaar van [appellant] tegen het besluit dan wel handelen dan wel verzuim van de vertrouwenscommissie zoals blijkt uit haar op 18 januari 2008 aan [appellant] ter hand gestelde rapport.
- 1.4 De kleine kerkenraad heeft bij afzonderlijke brieven van 28 april 2008 gereageerd op de beroepen 02/08 en 06/08.
- 1.5 De vertrouwenscommissie heeft bij brief van 22 juni 2008 gereageerd op het beroep 07/08.
- 1.6 De kleine kerkenraad heeft bij brief van 27 mei 2008 nadere stukken ingezonden en [appellant] heeft daarop gereageerd bij brief van 26 juni 2008.
- 1.7 Het generale college heeft verder kennisgenomen van de beslissingen van zijn voorzitter van 3 april en 15 mei 2008 op de door [appellant] gedane verzoeken om opschorting van de tenuitvoerlegging en werking van de door hem bestreden besluiten c.q. handelingen en voorts van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.8 De mondelinge behandeling van de beroepen heeft gevoegd plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 2 juli 2008.
Aldaar zijn verschenen: de heer K. (voorzitter) en mevrouw K.-M. (scriba) namens de kleine kerkenraad van de Protestantse gemeente i.w. te [...].
Aangezien [appellant] wegens overmacht de mondelinge behandeling niet heeft kunnen bijwonen, is hem de gelegenheid geboden op het daarvan opgemaakte verslag te reageren, hetgeen hij heeft gedaan bij brief van 2 september 2008, met bijlagen.
- 1.9 Op verzoek van het generale college heeft de kleine kerkenraad bij brief van 2 september 2008 stukken ingezonden betreffende zijn taken en bevoegdheden.

2. Achtergronden

- 2.1 Het generale college neemt de volgende, uit de stukken blijkende, feiten en omstandigheden tot uitgangspunt.
- 2.2 [appellant] was ten tijde van het instellen van de beroepen hoofd van het kerkelijk bureau van de Protestantse gemeente i.w. te [...] (hierna: de gemeente). De kleine kerkenraad heeft in zijn vergadering van 24 oktober 2007, waarin ook de in de kleine kerkenraad zitting hebbende kerkrentmeesters aanwezig waren, besloten tot instelling van een vertrouwenscommissie met de opdracht de kleine kerkenraad te adviseren omtrent het herstellen van het overleg tussen de kerkrentmeesters en twee medewerkers van het kerkelijk bureau. Dit besluit is ter vergadering van de gemeenschappelijke kerkenraad van de gemeente van 29 november 2007 medegedeeld en voor kennisgeving aangenomen.
- 2.3 Het in december 2007 uitgebrachte rapport van de vertrouwenscommissie is besproken in de vergadering van de kleine kerkenraad van 17 januari 2008. De kleine kerkenraad heeft toen bij meerderheid van stemmen besloten om de aanbevelingen uit het rapport over te nemen en te laten uitvoeren; de aanwezige kerkrentmeesters hebben tegen gestemd. Bij brief van 24 januari 2008 heeft het college van kerkrentmeesters van de gemeente aan de kleine kerkenraad bericht dat het niet bereid is om het rapport integraal uit te voeren, maar wel, in overleg met de vertrouwenscommissie, wil bezien welke onderdelen van het rapport, met name de aanbevelingen, onder verantwoordelijkheid van de kerkrentmeesters gevolgd kunnen worden. De kleine kerken-

raad heeft in reactie hierop het college van kerkrentmeesters dringend verzocht om conform de gegeven adviezen van de vertrouwenscommissie te handelen.

3. De uitspraken van het regionale college en de daartegen gerichte beroepen

- 3.1 Het regionale college heeft in zijn uitspraak van 24 januari 2008 het bezwaar van [appellant] tegen het besluit tot instelling van de vertrouwenscommissie niet-ontvankelijk verklaard wegens het ontbreken van belang omdat het rapport van de vertrouwenscommissie inmiddels was uitgebracht. In zijn daartegen gerichte beroep (02/08) voert [appellant] aan dat hij belang houdt bij de vernietiging van het instellingsbesluit en de gevolgen daarvan omdat het onbevoegd is genomen en dat door een vernietiging wordt bewerkstelligd dat de kerkrentmeesters hun kerkelijke taken, zonder belemmering wegens het besluit van de kleine kerkenraad, weer in volle omvang kunnen uitoefenen.
- 3.2 In zijn uitspraak van 13 maart 2008 (kenmerk 013/04) heeft het regionale college het bezwaar van [appellant] tegen het besluit van de kleine kerkenraad van 17 januari 2008 niet-ontvankelijk verklaard omdat [appellant] door dit besluit niet in zijn werkelijke belang is getroffen, aangezien het besluit van de kleine kerkenraad niet meer inhoudt dan een advies aan het college van kerkrentmeesters om de aanbevelingen van de vertrouwenscommissie uit te voeren. Tegen die uitspraak voert [appellant] in beroep (06/08) aan dat dit oordeel geen steun vindt in de gang van zaken sinds oktober 2007 en bovendien de kleine kerkenraad op 31 januari 2008 de kerkrentmeesters nogmaals heeft laten weten dat een besluit met meerderheid van stemmen moet worden uitgevoerd.
- 3.3 In zijn uitspraak van 13 maart 2008 (kenmerk 014/04) heeft het regionale college het bezwaar van [appellant] tegen het besluit dan wel handelen dan wel verzuim van de vertrouwenscommissie niet-ontvankelijk verklaard omdat die commissie niet is aan te merken als een kerkelijk lichaam. Tegen die uitspraak voert [appellant] in beroep (07/08) aan dat dit oordeel onbegrijpelijk is, aangezien in ord. 4-4-1 onder kerkelijke lichamen worden verstaan alle door ambtelijke vergaderingen of kerkelijke organen en colleges ingestelde vaste of tijdelijke commissies.

4. Beoordeling

- 4.1 Niet in geschil is dat ten tijde van de uitspraak van het regionale college van 24 januari 2008 het rapport van de vertrouwenscommissie al aan de kleine kerkenraad was uitgebracht. Daarmee is echter op zich niet gegeven dat het procesbelang van [appellant] is komen te ontbreken, aangezien diens bezwaar was gericht tegen het instellingsbesluit en een eventuele vernietiging daarvan zou kunnen meebrengen dat aan het rapport van de vertrouwenscommissie geen betekenis zou toekomen.
- Het bezwaar van [appellant] is evenwel op andere gronden niet-ontvankelijk, omdat hij daarmee opkomt tegen een gestelde inbreuk door de kleine kerkenraad op de bevoegdheden van het college van kerkrentmeesters. Dit college heeft zelf het besluit van de kleine kerkenraad van 24 oktober 2007 niet bestreden en evenmin is gebleken dat [appellant] als gemachtigde van dit college optreedt. Een belang met betrekking tot het besluit kan evenmin worden gevonden in de functie van [appellant] op het kerkelijk bureau. [appellant] kan niet worden gevolgd in zijn stelling dat door het besluit van de kleine kerkenraad het college van kerkrentmeesters wordt beperkt in zijn kerkelijke bevoegdheden als werkgever van [appellant], aangezien dat besluit gelet op de kerkordelijke verdeling van taken tussen kerkenraad en college van kerkrentmeesters niet tot gevolg heeft of kan hebben dat de kerkrentmeesters in de ingevolge ord. 11-2-7 onder d op hen rustende taak – de zorg voor de arbeidsrechtelijke aangelegenheden van personen die, als [appellant], krachtens arbeidsovereenkomst bij de gemeente werkzaam zijn – worden belemmerd. Uit een en ander volgt dat [appellant] niet als belanghebbende bij het instellingsbesluit kan worden aangemerkt, zodat de uitspraak van het regionale college van 24 januari, zij het met verbetering van gronden, moet worden bevestigd.
- 4.2 Met betrekking tot de uitspraak van het regionale college van 13 maart kenmerk 013/04 wordt overwogen dat uit de hiervoor in overweging 2.3. weergegeven gang van zaken blijkt dat de kleine kerkenraad niet heeft besloten dat het college van kerkrentmeesters het rapport van de vertrouwenscommissie dient uit te voeren – hetgeen, gelet op de kerkordelijke taakverdeling tussen kerkenraad en kerkrentmeesters ook niet mogelijk zou zijn -, doch slechts een dringend verzoek aan de kerkrentmeesters heeft gedaan om conform de adviezen van de vertrouwenscommissie te handelen. Het regionale college heeft dan ook terecht overwogen dat het besluit van de kleine kerkenraad niet meer inhoudt dan een advies en [appellant] daardoor niet in zijn werkelijk belang is getroffen. De beroepsgronden die [appellant] tegen de in die uitspraak

gegeven overwegingen ten overvloede heeft gericht treffen geen doel omdat die overwegingen niet dragend zijn voor het oordeel van het regionale college. Uit een en ander volgt dat de uitspraak van het regionale college dient te worden bevestigd.

- 4.3 De klacht van [appellant] tegen de uitspraak van het regionale college van 13 maart 2008, kenmerk 014/04, is terecht voorgedragen. Gelet op de bewoordingen van ord. 4-4-1 is er geen grond voor het oordeel dat de vertrouwenscommissie niet is aan te merken als een kerkelijk lichaam. De klacht leidt evenwel niet tot vernietiging van die uitspraak, aangezien er geen besluit van de vertrouwenscommissie voorligt, maar slechts een advies. Voor zover al sprake zou zijn van een handeling of verzuim van die commissie, heeft dat geen relevante gevolgen voor [appellant], omdat die gevolgen slechts kunnen intreden door besluiten van de kerkelijke lichamen die bevoegd zijn om het advies van de vertrouwenscommissie uit te voeren. Uit een en ander volgt dat de uitspraak van het regionale college tot niet-ontvankelijk verklaring van het bezwaar, zij het met verbetering van gronden, dient te worden bevestigd.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

in zaak 02/08:

- bevestigt de uitspraak van het regionale college van 24 januari 2008, kenmerk 003/04, met verbetering van gronden;

in zaak 06/08:

- bevestigt de uitspraak van het regionale college van 13 maart 2008, kenmerk 013/04;

in zaak 07/08:

- bevestigt de uitspraak van het regionale college van 13 maart 2008, kenmerk 014/04, met verbetering van gronden.

in de zaken 02/08, 06/08, 07/08:

- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 6 januari 2009 door

mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindeweyj, dhr P.J. Oudshoorn RA.

03/08

Uitspraak op het beroep van de algemene kerkenraad van de Gereformeerde kerk te [...]1. De procedure

- 1.1 De kerkenraad van de Gereformeerde kerk te [...] (hierna te noemen: de kerkenraad) is bij een ongedateerd schrijven – door het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: het generale college) ontvangen op 15 februari 2008 – in beroep gekomen tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing van 16 januari 2008 (hierna te noemen: het GCA) voorzover het betreft de toekenning van een wachtgeld aan ds. X. in verband met diens losmaking als predikant van de Gereformeerde Kerk te [...].
- 1.2 De kerkenraad heeft twee bijlagen bij het beroepschrift gevoegd, te weten de bestreden uitspraak alsmede een afschrift van de brief van de heer O., gemeenteadviseur Kerkbeheer Steunpunt Zuidwest d.d. 28 november 2007, gericht aan het GCA.
- 1.3 De kerkenraad heeft bij ongedateerde brief, door het generale college op 4 juni 2008 ontvangen, een visiedocument voor de Gereformeerde Kerk te [...] in het geding gebracht alsmede de definitieve jaarstukken 2007 en de begroting 2008 alsmede een overzicht van de bezittingen en schulden per 31 december 2007.
- 1.4 De kerkenraad heeft niet verzocht om te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

- 2.1 In artikel 11 lid 2 van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak is bepaald dat de kerkenraad beroep in kan stellen tegen een uitspraak van het GCA indien hij zich, bij de toepassing van ordinantie 3-20, niet kan verenigen met het deel van de kosten dat voor rekening van de gemeente komt.
- 2.2 Het generale college is derhalve bevoegd van het beroepschrift kennis te nemen.
- 2.3 Ingevolge artikel 11 lid 3 van de Generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak dient een beroep tegen de uitspraak van het GCA te worden ingesteld binnen 30 dagen na de dag, waarop de beslissing werd verzonden, of na de dag, waarop daarvan redelijkerwijs kennis kon worden genomen.
- 2.4 De uitspraak van het GCA is gedateerd en verzonden op 16 januari 2008, zodat het beroepschrift tijdig is ingediend en de kerkenraad ontvankelijk is in zijn beroep.

3. De bestreden uitspraak en de beroepsgronden

- 3.1 Het GCA heeft bij uitspraak van 16 januari 2008, voorzover in deze procedure van belang, ondermeer bepaald, dat het wachtgeld door de beleidscommissie Predikanten aan de predikant zal worden uitbetaald in overeenstemming met de artikelen 28 en 29 van de Generale regeling voor de predikantstraktementen, waarbij de in de bij die uitspraak behorende bijlage aangegeven wijze van berekenen zal worden gehanteerd.
- 3.2 Het GCA heeft daarbij overwogen dat de ingediende financiële gegevens geen aanleiding geven af te wijken van de in overleg met de beleidscommissie Predikanten vastgestelde algemene beleidsregels inzake de kostentoedeling van het wachtgeld.
- 3.3 De kerkenraad is hiertegen in beroep gekomen en heeft daartegen – zakelijk weergegeven – als beroepsgrond aangevoerd dat het GCA voorbij gaat aan de inhoud van de brief van de gemeenteadviseur d.d. 28 november 2007 en het GCA redelijkerwijs niet tot deze uitspraak heeft kunnen komen temeer nu de uitspraak grote financiële consequenties voor de gemeente heeft en deze financiële last ten koste zal gaan van de pastorale zorg in de gemeente.

4. Beoordeling

- 4.1 Het generale college overweegt ten aanzien van het ingestelde beroep het navolgende.
- 4.2 Het GCA heeft, ter uitvoering van artikel 29 lid 4 van de Generale regeling voor de predikantstraktementen, in overleg met de beleidscommissie Predikanten, beleidsregels vastgesteld met algemene criteria voor de kostenverdeling van het wachtgeld. Bij de vaststelling van deze criteria zijn de navolgende uitgangspunten geformuleerd:
  - de hoogte en de duur van de financiële bijdrage van een gemeente wordt niet vastgesteld op basis van een uitspraak over de “mate van schuld” van een gemeente aan de losmaking
  - er dient voor een gemeente een duidelijke financiële drempel te zijn om lichtvaardige verzoeken tot ontheffing te voorkomen en

- het moet voor een gemeente, die met ontheffing wordt geconfronteerd, in financieel opzicht niet onmogelijk worden een nieuwe predikant te beroepen.
- 4.3 Het GCA mag bedoelde algemene criteria tot uitgangspunt nemen bij de bepaling van de kostenverdeling van het wachtgeld. Dat neemt niet weg dat, indien een kerkenraad voldoende onderbouwd betoogt dat er redenen voor afwijking van deze criteria zijn, daarop in de uitspraak gemotiveerd dient te worden ingegaan.
- 4.4 Het GCA overweegt weliswaar dat de ingediende financiële gegevens geen aanleiding geven af te wijken van vorenbedoelde algemene criteria, doch hieruit blijkt niet op welke wijze het GCA de door de kerkenraad in het geding gebrachte financiële bescheiden alsmede de brief van de gemeenteadviseur aan het GCA d.d. 28 november 2007 heeft gewogen ten opzichte van deze algemene criteria, met name waar het betreft de mogelijkheid die een gemeente moet hebben om een nieuwe predikant te kunnen beroepen. Het generale college is van oordeel, dat onder dit laatste tevens begrepen dient te worden dat een gemeente de mogelijkheid moet hebben om gedurende de vacaturetijd redelijkerwijs de kosten van extra preekbeurten en pastorale zorg te kunnen dragen.
- 4.5 Het generale college is van oordeel dat het GCA onvoldoende heeft gemotiveerd dat de ingediende financiële gegevens geen aanleiding geven om af te wijken van de ontwikkelde algemene criteria en zal de uitspraak van het GCA dan ook vernietigen met de bepaling dat het GCA met inachtneming van het vorenstaande een nieuwe uitspraak zal doen.
- 4.6 Het generale college overweegt voorts dat het GCA bij deze uitspraak, naast voormelde brief van de gemeenteadviseur, tevens zal dienen te betrekken de jaarstukken 2007, de begroting 2008, alsmede het overzicht van de bezittingen en schulden per 31 december 2007 van de kerkenraad, die het generale college op 4 juni 2008 heeft ontvangen.
- 4.7 Het vorenstaande leidt er toe dat het beroep van de kerkenraad gegrond is en dat de uitspraak van het GCA dient te worden vernietigd.

5. Beslissing

- 5.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
  - verklaart het beroep van de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk te 's-Gravendeel gegrond;
  - vernietigt de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing van 16 januari 2008 voor wat betreft de vaststelling van het wachtgeld, dat door de beleidscommissie Predikanten aan de predikant zal worden uitbetaald in overeenstemming met de artikelen 28 en 29 van de Generale regeling voor de predikantstraktementen, waarbij de in de bij die uitspraak behorende bijlage aangegeven wijze van berekenen zal worden gehanteerd;
  - bepaalt dat het generale college voor de ambtsontheffing in zoverre een nieuwe uitspraak zal doen met inachtneming van het in deze uitspraak bepaalde;
  - bevestigt de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing van 16 januari 2008 voor het overige;
  - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 20 oktober 2008

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindewej, dhr J.B.W. van Vark RA.

04/08

Uitspraak op het beroep van [...] [appellant], wonende te [...]1. De procedureBeroep tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht d.d. 26 februari 2008, nr. RCBG 011

- 1.1 Bij brief van 22 maart 2008, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: het generale college) ingekomen op 27 maart 2008, is [appellant] in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht (hierna te noemen: het regionale college) van 26 februari 2008, verzonden op 28 februari 2008. In deze uitspraak is het bezwaarschrift van [appellant], als klacht ingediend op 15 december 2006 bij het Regionaal College voor het Opzicht in de provincie Utrecht en na onderling overleg tussen alle betrokkenen tijdens de behandeling van de klacht op 14 mei 2007 verwezen naar het regionale college, niet ontvankelijk verklaard.
- 1.2 Bij brief van 12 april 2008 heeft [appellant] zijn beroep nader toegelicht.
- 1.3 Bij brief van 5 juli 2008 heeft de algemene kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...], mede namens de wijkgemeente “[...]” te [...] (hierna te noemen “de kerkenraad”) op het beroep gereageerd.
- 1.4 Het generale college heeft voorts kennis genomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.5 [appellant] heeft niet verzocht om te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. Beroepstermijn

- 2.1 Het beroep in deze zaak is tijdig binnen de in ordinantie 12-8-2 voorgeschreven termijn ingediend.

3. De bestreden uitspraak en de gronden van beroep

- 3.1 Het bezwaar van [appellant], voor het eerst kenbaar gemaakt als klacht in zijn brief van 15 december 2006 aan de Regionale College van Opzicht, richt zich tegen het uit het Kerkblad “[...]” van begin december 2006 blijvende voorgenomen besluit van de kerkenraad om de verbintenis met ds X. te verbreken, alsmede tegen het voornemen om 50% van het traktement van de predikante in te houden. [appellant] maakt zich in zijn bezwaren met name zorgen over de materiële positie van de predikante en betitelt de gedragingen van de kerkenraad als onwaardig ten opzichte van de predikante.
- 3.2 Het regionale college heeft de bezwaren niet inhoudelijk behandeld, maar [appellant] in zijn bezwaren niet ontvankelijk verklaard. Daarbij heeft het regionale college overwogen dat volgens constante rechtspraak van het generale college geen bezwaren kunnen worden gemaakt tegen een besluit of handeling, waarbij naar de mening van de bezwaarde aan iemand anders onrecht wordt aangedaan.
Dit is slechts anders als men als wettelijk vertegenwoordiger van die persoon optreedt.
- 3.3 [appellant] heeft in beroep aangevoerd zich niet te kunnen vinden in het formele standpunt van het regionale college en alsnog een inhoudelijke beoordeling te willen van zijn klacht, zoals toegelicht in zijn brief aan het Regionaal College voor het Opzicht van 15 december 2006.

4. Beoordeling

- 4.1 Blijkens het verslag van de hoorzitting van het Regionaal College voor het Opzicht in de provincie Utrecht van 14 mei 2007, waarin de klacht van [appellant] is behandeld, heeft [appellant] desgevraagd medegedeeld dat ds X. zelf geen klacht heeft ingediend, omdat de Bond van Nederlandse Predikanten haar dit heeft ontraden. Daarom heeft [appellant] met twee andere personen dit voor haar gedaan, zonder daartoe wettelijk te zijn gemachtigd.
- 4.2 De klacht van 15 december 2006 is na verwijzing door het Regionaal College voor het Opzicht door het regionale college verder als een bezwaarschrift in de zin van ordinantie 12-3-1 in behandeling genomen.

- 4.3 Volgens ordinantie 12-3-1 kan als bezwaarde slechts worden aangemerkt een kerkelijk lichaam, ambtsdrager of gemeentelid dat belang heeft bij de uitspraak. De bezwaarde moet zelf in zijn werkelijk belang of in zijn kerkelijke verantwoordelijkheid zijn getroffen. Deze bepaling betekent dat geen bezwaar kan worden ingediend tegen een besluit waarbij men in het geheel niet zelf is betrokken. Ook kan geen bezwaar worden ingediend omdat men de mening is toegedaan dat iemand anders onrecht is aangedaan, tenzij men als wettelijk vertegenwoordiger van deze andere persoon optreedt.
- 4.4 Door de besluiten van de kerkenraad om de verbintenis met ds X. te verbreken en 50% van haar traktement in te houden is [appellant] niet in zijn persoonlijk belang getroffen. Zoals hij zelf heeft aangegeven is hij ook niet gemachtigd door ds X. om namens haar op te treden.
- 4.5 Het voorgaande leidt ertoe dat de uitspraak van het regionale college van 26 februari 2008 die strekt tot niet ontvankelijk verklaring van het bezwaar dient te worden bevestigd. Het beroep van [appellant] zal daarom ongegrond worden verklaard.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- bevestigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht van 26 februari 2008;
- verklaart het beroep van [appellant] tegen die uitspraak ongegrond;
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 20 november 2008

door mw mr M.G. J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, dhr J.B.W. van Vark RA.

05/08

Uitspraak op het beroep van de kerkenraad van de Hervormde Gemeente te [...] (PKN)1. Procedure

- 1.1 Bij brief van 1 april 2008, ingekomen op 3 april 2008, heeft de kerkenraad van de Hervormde Gemeente te [...] (PKN), hierna: de hervormde gemeente, beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de provincie Noord-Holland, hierna: het regionale college, van 14 februari 2008, verzonden op 7 maart 2008, op het bezwaar van de hervormde gemeente tegen het besluit van de classicale vergadering van de classis [...], hierna: CV [...], van 24 mei 2007 om de Gereformeerde Kerk te [...] (PKN), hierna: de gereformeerde kerk, op haar verzoek op grond van ordinantie 2-12-6 aan te merken als protestantse gemeente.
- 1.2 Het beroep is aangevuld bij brief van de hervormde gemeente van 4 april 2008, met bijlagen.
- 1.3 Bij brief, met bijlagen, van 28 april 2008 heeft het breed moderamen van CV [...], hierna: BMCV, gereageerd.
- 1.4 Bij brief van 18 juli 2008 heeft het generale college de gereformeerde kerk bericht dat deze wordt aangemerkt als belanghebbende en deze in de gelegenheid gesteld op het beroep van de hervormde gemeente te reageren.
- 1.5 Bij brief, met bijlagen, van 8 augustus 2008, aangevuld bij brieven van 16 augustus en 23 oktober 2008, heeft de gereformeerde kerk – onder de naam Protestantse Gemeente te [...] – gereageerd.
- 1.6 Het generale college heeft voorts kennisgenomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.7 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 12 maart 2009.
Aldaar zijn verschenen
namens de hervormde gemeente [...] en [...];
namens de CV [...] ds X. en ds Y.;
namens de gereformeerde kerk als belanghebbende [...] en [...].

2. Achtergronden

- 2.1 Het generale college neemt tot uitgangspunt de voorgeschiedenis zoals beschreven in overwegingen 2.1 t/m 2.3 van onderdeel 2 van de uitspraak van het regionale college. Tegen de daarin weergegeven feiten en omstandigheden als zodanig heeft de hervormde gemeente zich in beroep niet gericht. Voorzover zij in beroep heeft geklaagd over het gewicht dat het regionale college aan die feiten en omstandigheden heeft toegekend bij de behandeling van het bezwaar van de hervormde gemeente tegen het besluit van CV [...] van 24 mei 2007, zal daarop door het generale college onder de beoordeling van het beroep nader worden ingegaan.
- 2.2 In aanvulling op de in de uitspraak van het regionale college weergegeven voorgeschiedenis is uit de stukken ter zitting van het generale college het volgende gebleken:
  - a. De gereformeerde kerk en de hervormde gemeente verschillen van mening over de oorzaken van het niet, dan wel nog niet, tot stand komen van een vereniging tussen beiden.
  - b. CV [...] heeft haar besluit genomen op basis van de informatie in de brief van de gereformeerde kerk van 31 oktober 2006 waarin het verzoek ex ordinantie 2-12-6 is gedaan, de daarbij gevoegde brief van de hervormde gemeente van 2 oktober 2006 en de haar na die data schriftelijk en mondeling verstrekte informatie. Zij heeft geen kennisgenomen van aan die data voorafgegane ontwikkelingen binnen de hervormde gemeente en in de contacten tussen beide plaatselijke gemeenten.
  - c. CV [...] heeft de bereidheid van de hervormde gemeente om tot vereniging met de gereformeerde kerk te komen gepeild in een gesprek op 22 maart 2007 van een delegatie van het BMCV met delegaties van de hervormde gemeente en de gereformeerde kerk. Van dat gesprek is geen verslag gemaakt. Een weergave van dat gesprek is opgenomen in een notitie van het BMCV getiteld “Voorstel om de Gereformeerde Kerk te [...] als Protestantse Gemeente aan te merken”, opgesteld ten behoeve van de vergadering van CV [...] van 24 mei 2007. Bij brief van 9 mei 2007 heeft de kerkenraad van de hervormde gemeente het BMCV bericht zich in de weergave van het gesprek in die notitie niet te kunnen vinden.

- d. CV [...] heeft voorafgaande aan haar besluitvorming de leden van de hervormde gemeente niet gehoord en heeft evenmin de kerkenraad van de hervormde gemeente gevraagd dit te doen. De kerkenraad van de hervormde gemeente heeft daartoe zelf ook geen stappen ondernomen en gaat er vanuit dat de meningen over vereniging met de gereformeerde kerk zeer verdeeld zijn.
3. De uitspraak van het regionale college
- 3.1 Het regionale college heeft het bezwaar van de hervormde gemeente tegen het besluit van CV [...] van 24 mei 2007 ongegrond verklaard.
- 3.2 Daartoe heeft het regionale college overwogen dat de hervormde gemeente in het gesprek van 22 maart 2007 niet ondubbelzinnig te kennen heeft gegeven of er wel of niet bereidheid tot vereniging met de gereformeerde kerk bestaat en welke concrete stappen daartoe, in het bevestigende geval, zullen worden genomen.
- 3.3 Het regionale college heeft daaraan de conclusie verbonden dat, gelet op de strekking van ordinantie 2-12-6, de hervormde gemeente feitelijk gelijk te stellen is met een gemeente door wie te kennen is gegeven niet bereid te zijn tot vereniging te komen, als bedoeld in die bepaling.
4. Het beroep van de hervormde gemeente en het verweer van CV [...]
- 4.1 De hervormde gemeente heeft – voorzover thans van belang – in beroep, onder verwijzing naar en handhaving van de inhoud van haar bezwaarschrift, aangevoerd dat de vraag naar de bereidheid tot vereniging eerst ondubbelzinnig kan worden beantwoord door een besluit van de kerkenraad, nadat de gemeente daarover is gehoord.
- 4.2 CV [...] heeft betoogd dat zij naar aanleiding van het verzoek van de gereformeerde kerk heeft kunnen volstaan met het horen van een delegatie van de kerkenraad van de hervormde gemeente en dat haar besluit, mede gelet op de gevoerde correspondentie, zorgvuldig is genomen.
5. Beoordeling
- 5.1 In ordinantie 2-12-6 is – voor zover thans van belang – bepaald:
Indien het voor een gemeente niet mogelijk is door een vereniging een protestantse gemeente te vormen, omdat door de andere gemeente te kennen is gegeven niet bereid te zijn tot vereniging te komen, kan de classicale vergadering, gehoord de kerkenraad van de andere gemeente, de eerstgenoemde gemeente op haar verzoek aanmerken als protestantse gemeente.
- 5.2 Vooropgesteld wordt dat het regionale college terecht heeft geoordeeld dat onder de situatie dat 'door de andere gemeente te kennen is gegeven niet bereid te zijn tot vereniging te komen' ook, gelet op de strekking van ordinantie 2-12-6, begrepen dient te worden een geval waarin een gemeente, ondanks verzoek daartoe, niet binnen een redelijke termijn duidelijk verklaart of zij zich wil verenigen en welke stappen zij daartoe in het bevestigende geval gaat ondernemen.
- 5.3 Ingevolge ordinantie 2-12-2 dienen de leden van de desbetreffende gemeente in een besluit tot vereniging te worden gekend en daarover te worden gehoord. Met deze bepaling, die ertoe strekt dat de gemeenteleden kennisnemen van en gehoord worden over zaken die van wezenlijk belang zijn in het leven van de gemeente, verdraagt zich niet dat aan een gemeente wordt toegeschreven dat zij niet bereid is tot vereniging te komen, zonder dat de leden van de gemeente zich daarover hebben kunnen uitlaten.
- 5.4 In het licht van het voorgaande moet worden geconcludeerd dat CV [...] het besluit van 24 mei 2007 onvoldoende zorgvuldig heeft voorbereid en genomen, door na te laten zich ervan te vergewissen of bij de leden van de hervormde gemeente bereidheid bestaat en zo ja, op welke termijn, om zich met de gereformeerde kerk te verenigen.
- 5.5 CV [...] heeft niet kunnen volstaan met aan te nemen dat deze bereidheid ontbreekt op grond van slechts uitlatingen van twee kerkenraadsleden in een niet vastgelegd gesprek – waarvan de inhoud bovendien al voordat het besluit genomen was, ter discussie was gesteld – en de schriftelijke mededeling dat de kerkenraad van de hervormde gemeente – die de leden van die gemeente daarover niet heeft gehoord – op dit moment nog geen samengaan met de gereformeerde kerk ziet.
Het regionale college is hieraan ten onrechte voorbijgegaan.

5.6 Het voorgaande leidt ertoe dat het beroep gegrond is, dat de uitspraak van het regionale college niet in stand kan blijven en dat het besluit van CV [...] van 24 mei 2007 wegens onzorgvuldige voorbereiding dient te worden vernietigd.

5.7 CV [...] dient alvorens een nieuw besluit te nemen op het verzoek van de gereformeerde kerk, zich van de al dan niet bereidheid tot vereniging van de hervormde gemeente te vergewissen door de leden van die gemeente hieromtrent te horen, of te doen horen door de kerkenraad van die gemeente.

Teneinde een voortvarend verloop van de verdere besluitvorming te bevorderen zal worden bepaald dat het nieuwe besluit door CV [...] genomen wordt binnen drie maanden na verzending van deze uitspraak

6. Beslissing

6.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- vernietigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Holland van 14 februari 2008;
- vernietigt het besluit van CV [...] van 24 mei 2007;
- bepaalt dat CV [...] binnen drie maanden na verzending van deze uitspraak een nieuw besluit neemt met inachtneming van het in overweging 5.7 bepaalde;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak – voorzover het generale college betreffende – komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 3 september 2009

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mr H.W.A. Haeck, mr G.H. Bunt, mr J. van Baars, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindewij, dhr J.B.W. van Vark R.A.

06/08 S en 07/08 S

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennisgenomen van

- a. de brief van [appellant] van 16 april 2008, waarbij beroep wordt ingesteld (geregistreerd onder nr. 06/08) tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland van 13 maart 2008, kenmerk 013/04, verzonden op 4 april 2008, op het bezwaar van [appellant] tegen het besluit van de kleine kerkenraad van de Protestantse gemeente i.w. te [...] van 17 januari 2008 tot het volgen en doen uitvoeren van de aanbevelingen van het rapport van de vertrouwenscommissie;
- b. de brief van [appellant] van 16 april 2008, waarbij beroep wordt ingesteld (geregistreerd onder nr. 07/08) tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland van 13 maart 2008, kenmerk 014/04, verzonden op 4 april 2008, op het bezwaar van [appellant] tegen het besluit danwel handelen danwel verzuim van de vertrouwenscommissie zoals blijkt uit haar op 18 januari 2008 aan [appellant] ter hand gestelde rapport;
- c. de in beide hiervoor vermelde brieven vervatte verzoeken om de tenuitvoerlegging en werking van de beide bestreden besluit op te schorten;
- d. de reactie van de kleine kerkenraad van 28 april 2008 op, onder meer, de gevraagde opschorting;
- e. de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.

Beoordeling

1. Anders dan blijkt de onder a. en b. vermelde uitspraken tijdens de bezwaarprocedures bij het regionale college het geval was, is hangende de nu voorliggende beroepen geen sprake meer van overeenstemming tussen partijen over de opschorting van de uitvoering van de aanbevelingen van de vertrouwenscommissie. In zoverre is ook sprake van een verschil met de situatie in zaak 02/08S waarin de voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen op 3 april 2008 uitspraak heeft gedaan.
2. Of het regionale college terecht tot het oordeel is gekomen dat de beslissing van de kleine kerkenraad geen op rechtsgevolg gericht besluit is en de vertrouwenscommissie geen kerkelijk lichaam is, is een vraag die in de bodemprocedure beantwoord zal dienen te worden. Thans dient beoordeeld te worden of er, gelet op de over en weer aangevoerde belangen, grond is voor het treffen van een spoedvoorziening als verzocht.
3. [appellant] heeft aangevoerd dat zijn positie wordt geschaad omdat hijzelf geen vertrouwenspersoon heeft kunnen aanwijzen en de aanbevelingen van de vertrouwenscommissie onder meer inhouden dat voor hem wellicht elders een betrekking moet worden gezocht. De kleine kerkenraad heeft naar voren gebracht dat na de uitspraken van het regionale college oriënterende gesprekken hebben plaatsgevonden tussen diverse betrokkenen, dat meer gesprekken zullen volgen en dat een schorsingsperiode die ontwikkelingen niet ten goede zal komen.
4. Noch uit het rapport van de vertrouwenscommissie, noch uit de andere aan het generale college toegezonden stukken blijkt van enig concreet besluit of voornemen om [appellant] op korte dan wel langere termijn te doen omzien naar een andere werkring. Van enige onomkeerbare stap jegens [appellant] is derhalve geen sprake. In deze omstandigheden bestaat geen aanleiding voor opschorting van de bestreden besluiten. Daarbij wordt mede in aanmerking genomen dat het generale college de beroepen op de eerstvolgende zitting, in de eerste week van juli a.s., zal kunnen behandelen. De verzoeken om opschorting zullen daarom worden afgewezen. Daarmee wordt niet vooruitgelopen op de uitspraak in de hoofdzaken.

Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen wijst de verzoeken om opschorting van de tenuitvoerlegging en werking van de door [appellant] bestreden besluiten af.

Gedaan te 's-Gravenhage op 15 mei 2008
door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, voorzitter.

08/08

Uitspraak op het bezwaar van de kerkenraad van de Hersteld Hervormde gemeente te [...].

1. De procedure

- 1.1 Op 25 april 2008 heeft de kerkenraad van de Hersteld Hervormde gemeente te [...] (hierna: de HHG) bij de commissie van bijzondere zorg met betrekking tot hervormde gemeenten (hierna: de commissie) voorlopig bezwaar aangetekend tegen het besluit van de commissie gedateerd 6 maart 2008 – verzonden op 28 maart 2008 –, waarbij een voorziening is getroffen ingevolge overgangsbepaling 33 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: PKO).
- 1.2 De HHG heeft de gronden van het bezwaarschrift aangevuld bij brief van 25 april 2008, verzonden aan de commissie. De commissie heeft het bezwaarschrift en het aanvullend bezwaarschrift op 13 mei 2008 doorgezonden aan het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college).
- 1.3 Op 5 juni 2008 heeft de HHG een afschrift van het besluit van de commissie, gedateerd 6 maart 2008, aan het generale college doen toekomen.
- 1.4 Op 25 juni 2008 heeft de commissie een verweerschrift ingediend onder overlegging van één bijlage.
- 1.5 De mondelinge behandeling van het beroep heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 9 oktober 2008. Aldaar zijn verschenen: namens de commissie [X] en [Y]. De HHG heeft voor de mondelinge behandeling te kennen gegeven geen gebruik te zullen maken van de gelegenheid om haar standpunt mondeling toe te lichten.
- 1.6 De commissie heeft een pleitnota overgelegd.

2. Getroffen voorziening

- 2.1 De op 6 maart 2008 door de commissie getroffen voorziening komt in hoofdzaak op het navolgende neer:
  1. Aan de HHG wordt een bedrag van € 15.000,00 ter beschikking gesteld;
  2. Aan de diaconie van de HHG wordt een bedrag ter beschikking gesteld van € 80.000,00;
  3. Ten aanzien van het verstrekken en overdragen van gegevens en informatiedragers bepaalt overgangsregeling 33 sub c PKO dat op verzoek van betrokkenen een afschrift wordt verstrekt uit de registers van de gemeente, van de gegevens van hen die deel (gaan) uitmaken van de nieuwe kerkgemeenschap alsmede dat de registers, het doop-, lidmaten- en trouwboek, de notulenboeken en de financiële administratie en andere bescheiden – onder welke benaming ook – alsmede de namen en het archief van de hervormde gemeente in ieder geval blijven toebehoren aan de hervormde gemeente dan wel de protestantse gemeente waarin zij verenigd is, die deel blijft uitmaken van de Protestantse Kerk in Nederland.
  4. De effectuering van de voorziening vindt plaats onder de voorwaarden:
    - a. dat de naam van de hervormde gemeente blijft toebehoren aan de hervormde gemeente dan wel de protestantse gemeente waarin zij verenigd is, die deel blijft uitmaken van de Protestantse Kerk in Nederland;
    - b. dat de Hersteld Hervormde gemeente conform de gesloten overeenkomst d.d. 31 augustus 2004 tussen de Hersteld Hervormde Kerk en de Protestantse Kerk in Nederland en ingevolge het vonnis van de voorzieningenrechter te Arnhem d.d. 15 mei 2006 inzake de naamkwesities geen gebruik zal maken van de naam (of afgeleide daarvan) van de Hervormde gemeente te [...];
    - c. dat de Hersteld Hervormde gemeente geen gebruik dient te maken van het logo en andere vormen van presentatie van de Hervormde gemeente te [...];
    - d. dat in publieksuitingen en correspondentie de correcte naam van de gemeenten en organen van de Protestantse Kerk in Nederland wordt gebruikt.

3. De bezwaren

- 3.1 De bezwaren van de HHG tegen de door de commissie getroffen voorziening vallen uiteen in bezwaren van principiële aard en bezwaren van inhoudelijke aard.
- 3.2 De bezwaren van principiële aard komen in hoofdzaak hierop neer, dat de HHG zichzelf beschouwt als de voortzetting van de Hervormde gemeente zoals die bestond voor 1 mei 2004. De inhoudelijke bezwaren komen in hoofdzaak hierop neer, dat de HHG zich op het standpunt stelt dat in de plaats van de gehanteerde balanswaarden uitgegaan zou moeten worden van marktwaarden zoals dit bij boedelscheidingen gebeurt.

4. Het toetsingskader

- 4.1 Het generale college verstaat onder het treffen van een voorziening krachtens de overgangsbepaling 33 PKO gelet op de tekst van de bepaling en de toelichting hierop, dat de voorziening niet meer behoeft te omvatten dan hetgeen noodzakelijk is voor het komen tot nieuw kerkelijk leven van de ontstane nieuwe kerkgemeenschap met inachtneming van de plaatselijke omstandigheden en onverminderd de maatregelen die nodig zijn voor het voortbestaan van de hervormde gemeente.
- 4.2 Primair dient derhalve de voorziening gericht te zijn op het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de Protestantse Kerk in Nederland en vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – op het geven van een handreiking om nieuw kerkelijk leven buiten de Protestantse Kerk in Nederland mogelijk te maken, waarbij “de basisbehoefte” van het kerkelijk leven het uitgangspunt vormt.
- 4.3 Dit brengt mee dat de nieuwe kerkgemeenschap in ieder geval moet kunnen beschikken over de kerkelijke gegevens van de leden die hun registratie in de plaatselijk hervormde gemeente hebben beëindigd en thans behoren tot de HHG. Met het oog op nieuw kerkelijk leven van de betrokkenen is het van belang dat een voorziening aan de HHG de gelegenheid biedt om – gedurende een bepaalde periode – te beschikken over een ruimte voor het houden van erediensten en doordeweekse kerkelijke activiteiten en een ruimte voor het huisvesten van de predikant(en). Ook andere vermogensrechtelijke aspecten worden daarbij in aanmerking genomen.
- 4.4 Aangezien de commissie, uit hoofde van haar in de overgangsbepalingen neergelegde taak, een grote mate van vrijheid toekomt bij de invulling van de door haar te treffen voorziening, dient het besluit door het generale college terughoudend te worden getoetst. Dat betekent dat het generale college slechts beoordeelt of de commissie bij de totstandkoming van het besluit de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen en, gelet op de overgangsbepalingen, in redelijkheid tot de invulling van de voorziening heeft kunnen komen.

5. Beoordeling

- 5.1 De HHG beschouwt zichzelf als de voorzetting van de hervormde gemeente zoals die bestond voor de kerkvereniging op 1 mei 2004 en maakt uit dien hoofde bezwaar tegen de voorziening, die door de commissie getroffen is op basis van de overgangsbepalingen 32 en 33 van de PKO.
- 5.2 Het generale college is van oordeel dat de kerkvereniging op 1 mei 2004 heeft meegebracht dat alle hervormde gemeenten van rechtswege zijn gaan behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland en het generale college verwijst voor de motivering van dit standpunt naar zijn eerdere uitspraken en naar uitspraken van de generale commissie voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Nederlandse Hervormde Kerk.
- 5.3 De bezwaren van de HHG over de in het bezwaarschrift weergegeven tekstgedeelten van de bestreden voorziening van de commissie zijn gebaseerd op het in 5.1 weergegeven onjuiste uitgangspunt van de HHG. Deze bezwaren zijn derhalve ongegrond.
- 5.4 De HHG maakt voorts bezwaar tegen de gehanteerde balanswaarden en stelt zich op het standpunt, dat uitgegaan zou moeten worden van marktwaarden, zoals dit bij boedelscheidingen gebruikelijk zou zijn.
- 5.5 Uit hetgeen hiervoor onder 4.1, 4.2, 4.3 en 4.4 is overwogen, blijkt dat het doel van de overgangsbepalingen primair is het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de Protestantse Kerk in Nederland en vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – een handreiking te geven om nieuw kerkelijk leven buiten de Protestantse Kerk in Nederland mogelijk te maken. Dit laatste is iets anders dan een voortzetting van het kerkelijk leven zoals dat voor 1 mei 2004 het geval was. Met de regeling van de overgangsbepalingen is dus niet beoogd om aan het deel van de voormalige leden van de hervormde gemeente, dat per 1 mei 2004 niet tot de Protestantse Kerk in Nederland wilde gaan behoren, een evenredig deel van de vermogensbestanddelen van de gemeente te verstrekken. Een vergelijking met boedelscheidingen zoals de HHG die maakt gaat derhalve niet op.
- 5.6 De commissie is bij het treffen van de voorziening terecht uitgegaan van de balanswaardering, die tot 1 mei 2004 in de Nederlandse Hervormde gemeente te [...] als bestendige gedragslijn is gehanteerd en waartegen tot dat moment geen bezwaren zijn aangetekend. Bovendien zou een eventuele herwaardering van vaste activa niet tot een verbetering van de liquiditeitspositie leiden en dus evenmin tot een positieve bijstelling van de voorziening, die getroffen is met het oog om te komen tot een nieuw kerkelijk leven van de HHG. Het door de HHG aangehaalde voorbeeld over de aanbidding van de pastorie tegen een marktconforme prijs maakt zulks niet

anders aangezien het vermelden van de verkoopwaarde in de balans de ruimte voor een geldelijke toedeling niet vergroot.

5.7 Het generale college is van oordeel dat het besluit op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen en de commissie in redelijkheid tot de getroffen voorziening heeft kunnen komen.

6. Beslissing

6.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart de bezwaren ongegrond;
- bevestigt het besluit van de commissie van bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten van 6 maart 2008;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 15 januari 2009

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr K.M. Makkinga, mr G.H. Bunt, mr J. van Baars, ds J.C. Fockens, dhr J.B.W. van Vark RA.

09/08

Uitspraak op het beroep van de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...].

1. De procedure

- 1.1 Bij brief, met bijlagen, van 12 mei 2008, bij het generale college ingekomen op 13 mei 2008, heeft de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de kerkenraad) beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht (hierna: het regionale college) van 11 april 2008, verzonden op 17 april 2008, op het bezwaar van O. (hierna: O.), lid en voormalig ambtsdrager van genoemde Protestantse gemeente, betreffende de haar geboden wijze van kennisneming van het in december 2007 uitgebrachte rapport over de tussentijdse buitengewone visitatie (hierna: het visitatierapport).
- 1.2 Bij brief van 31 mei 2008 heeft O. op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3 Bij brief van 19 juni 2008 heeft de kerkenraad daarop gereageerd en bij brief van 8 juli 2008 heeft O. een nadere reactie gegeven.
- 1.4 Voorts heeft het generale college kennisgenomen van de stukken die het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.5 De mondelinge behandeling van het beroep heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 3 december 2008. Aldaar zijn verschenen: namens de kerkenraad de heren V. (preses) en S. (scriba) en O. in persoon, vergezeld door haar echtgenoot.
- 1.6 Op verzoek van het generale college heeft de kerkenraad bij brief van 19 december 2008 nog enkele stukken ingezonden, te weten het vergaderstatuut van het breed moderamen van de kerkenraad, een uittreksel van het verslag van het breed moderamen van december 2007 en stukken betreffende de kerkenraadsvergaderingen van 29 november 2007 en 13 februari 2008. Hetgeen voor het overige in die brief wordt opgemerkt zal het generale college niet bij zijn beoordeling betrekken, aangezien dit ongevraagde informatie betreft die na de mondelinge behandeling is verstrekt. Om diezelfde reden moet ook de brief van O. aan het generale college van 16 december 2008 buiten beschouwing blijven.

2. Ontvankelijkheid

- 2.1 Anders dan O. heeft betoogd, is het beroep tijdig ingesteld. Bepalend voor de aanvang van de beroepstermijn van dertig dagen is ingevolge ordinantie 12-8-2, voorzover thans van belang, de datum van verzending van de uitspraak van het regionale college.
- 2.2 Nu de uitspraak van 11 april 2008 op 17 april 2008 is verzonden en het beroepschrift van de kerkenraad op 13 mei 2008 is ingekomen, is het beroep ontvankelijk.

3. De uitspraak van het regionale college en de daartegen aangevoerde beroepsgronden

- 3.1 Bij de in 1.1 vermelde uitspraak heeft het regionale college bepaald dat aan O. alsnog binnen 14 dagen onder belofte van geheimhouding een afschrift van het visitatierapport ter hand dient te worden gesteld.
- 3.2 In beroep voert de kerkenraad aan dat hij mede op advies van het regionale college voor de visitatie heeft besloten om het visitatierapport niet te verspreiden en het aan niemand te verstrekken, teneinde te voorkomen dat het rapport een eigen leven met verschillende interpretaties zou gaan leiden. De kerkenraad acht, naar hij heeft betoogd, het in het belang van de gemeente dat door betrokkenen niet achterom gezien wordt naar de problemen die tot het verzoek om buitengewone visitatie aanleiding hebben gegeven.

4. Beoordeling

- 4.1 In ordinantie 10-5-10 is bepaald dat het regionale college voor de visitatie een afschrift van het schriftelijk verslag van visitatoren over hun visitatie aan (onder meer) de betrokken kerkenraad doet toekomen.
Uit de stukken blijkt dat het visitatierapport in december 2007 aan de kerkenraad is uitgebracht. Vaststaat dat O. toen lid was van de kerkenraad.
Door O. als kerkenraadslid geen afschrift van het visitatierapport te verstrekken heeft de kerkenraad derhalve niet overeenkomstig ordinantie 10-5-10 gehandeld.
- 4.2 Hetgeen de kerkenraad heeft aangevoerd vormt onvoldoende grond om een afschrift van het visitatierapport aan O. te onthouden, nog daargelaten of voornoemde ordinantie-bepaling daartoe al ruimte zou bieden.
Daartoe is van belang dat het visitatierapport, naar blijkt uit hetgeen zowel de kerkenraad als

O. hebben aangevoerd, betrekking heeft op problemen in en rond de diaconie in de periode dat O. daarvan als ambtsdrager deel uitmaakte. Dat O. – in het bijzijn van een ander kerkenraadslid – het visitatierapport heeft kunnen inzien en gedurende een beperkte tijd heeft kunnen lezen is in de gegeven omstandigheden geen genoegzame vervanging voor het verstrekken van een afschrift.

- 4.3 De door de kerkenraad aangevoerde wens om de problemen waarop het visitatierapport betrekking heeft achter zich te laten en naar de toekomst te zien vormt, hoe gerechtvaardigd deze wens ook is, evenmin voldoende grond om een afschrift van het visitatierapport aan een direct betrokkene als O. te onthouden. Bovendien heeft O. aangegeven dat ook zij de in het verleden gerezen situatie wil afsluiten en het visitatierapport juist daarvoor wil gebruiken. Het argument van de kerkenraad dat aan de andere leden evenmin een afschrift is verstrekt kan voor het onthouden van een afschrift aan O. ook niet doorslaggevend zijn, aangezien bij de mondelinge behandeling is gebleken dat aan andere leden van de kerkenraad, in elk geval degenen die behoren tot het breed moderamen, wel een exemplaar van het visitatierapport ter beschikking is gesteld.
- 4.4 Het voorgaande leidt ertoe dat de uitspraak van het regionale college dient te worden bevestigd, in die zin dat de kerkenraad alsnog een afschrift van het visitatierapport aan O. dient te verstrekken, tegen voorafgaande afgifte van een schriftelijke verklaring door O. dat zij met betrekking tot de inhoud van het visitatierapport haar geheimhoudingsplicht op grond van het bepaalde in ordinantie 4-2, leden 1 en 2, in acht zal nemen.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- bevestigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht van 11 april 2008;
- bepaalt dat de kerkenraad, direct na ontvangst van een schriftelijke verklaring van O., als bedoeld in overweging 4.4, een afschrift van het visitatierapport aan O. verstrekt;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 15 januari 2009

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mr H.W.A. Haeck, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindeweyj, dhr J.B.W. van Vark RA.

10/08

Uitspraak op het beroep van de heren D., B., K., J. en mevrouw P., allen wonende te [...] tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland van 25 juni 2008, nr. RCBG 11/08

1. De procedure
  - 1.1 Bij brief van 15 juli 2008, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: het generale college) ingekomen op 14 juli 2008, zijn de heren D., B., K., J. en mevrouw P. (hierna te noemen: [appellanten]) in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland (hierna te noemen: het regionale college) van 25 juni 2008. In deze uitspraak is het bezwaarschrift van [appellanten] van 19 maart 2008 ongegrond verklaard.
  - 1.2 Bij brief van 9 augustus 2008 heeft de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna te noemen: de kerkenraad) op het beroep gereageerd.
  - 1.3 Bij brief van 5 september 2008 heeft het generale college [appellanten] gevraagd zich tijdens de mondelinge behandeling van het beroepschrift erop voor te bereiden dat daarbij twee vragen centraal zullen staan, te weten welk belang [appellanten] nog heeft bij een uitspraak, gelet op het feit dat de heer M. inmiddels als ouderling is bevestigd, en wat beoogd wordt met het beroep te bereiken.
  - 1.4 Op 3 december 2008 heeft een hoorzitting plaatsgevonden, waarbij namens [appellanten] aanwezig waren: de heren B., J. en D. Namens de kerkenraad waren aanwezig: de heren L. en K.
  - 1.5 Tijdens de hoorzitting heeft [appellanten] een pleitnota overgelegd.
2. De uitspraak van het regionale college en de aangevoerde beroepsgronden
  - 2.1 In het bij het regionale college ingediende bezwaarschrift heeft [appellanten] bezwaar gemaakt tegen de wijze waarop de kerkenraad publiekelijk kennis heeft gegeven van hun bezwaar tegen de bevestiging van de heer M. als ouderling met bijzondere opdracht, te weten preses van de kerkenraad, door aan te geven dat het bezwaar “de kwestie [...]” betreft. Hierdoor heeft de kerkenraad de vertrouwelijkheid geschonden, waartoe de kerkenraad op grond van Ordinantie 4, artikel 2 lid 1 is gehouden, aldus [appellanten].
  - 2.2 De kwestie [...] betreft een probleem dat in de Hervormde gemeente te [...] een aantal jaren geleden heeft gespeeld en zeer gevoelig ligt bij een deel van de gemeenteleden.
  - 2.3 In Ordinantie 4, artikel 2 lid 1 is bepaald: “Zij die een ambt dragen of een functie vervullen en zij die vanwege de gemeente of kerk een taak vervullen, zijn geheimhouding verplicht ten aanzien van alle zaken die hun in de uitoefening van hun ambt, dienst of taak ter kennis komen en een vertrouwelijk karakter dragen”.
  - 2.4 Bij de sub 1.1 vermelde uitspraak heeft het regionale college bepaald dat deze geheimhoudingsplicht van toepassing is op de leden van de kerkenraad en daarmee ook op de kerkenraad als geheel. De strekking van deze bepaling kan, aldus het regionale college, niet anders zijn, dan dat degene die iets aan de kerkenraad toevertrouwt zich daarbij veilig mag weten en niet hoeft te vrezen dat hetgeen in vertrouwen is gemeld zonder zijn/haar instemming openbaar wordt. Een bezwaarschrift, en dan vooral de reden van het bezwaar, heeft het vertrouwelijke karakter waarop deze Ordinantie ziet. Het stond de kerkenraad dan ook, in beginsel, niet vrij daarvan mededeling te doen, ook niet in summiere zin. In zoverre is het regionaal college van oordeel dat de kerkenraad zijn geheimhoudingsplicht heeft geschonden.
  - 2.5 In dit specifieke geval en onder de in de uitspraak genoemde bijzondere omstandigheden waaronder de bescherming van de belangen van de heer M., heeft het regionale college evenwel geoordeeld dat deze schending was geoorloofd.
  - 2.6 Het beroep van [appellanten] richt zich tegen de belangenafweging van het regionale college. Het regionale college heeft onvoldoende onderkend dat de kerkenraad zich te weinig heeft ingespannen om alternatieven te zoeken die en de vertrouwelijkheid van het bezwaar zouden waarborgen en beschadiging van personen zouden voorkomen. De kerkenraad heeft meer rekening gehouden met de belangen van de heer M. dan met die van de betreffende gemeenteleden. De belangen van de heer M. hadden ook kunnen worden beschermd door te volstaan met een vermelding van het zakelijke geschil, aldus [appellanten].
3. Beoordeling

- 3.1 Het generale college overweegt ten aanzien van het ingestelde beroep het volgende.
- 3.2 Terecht heeft het regionale college overwogen dat de plicht tot geheimhouding in Ordinantie 4, artikel 2 lid 1 zwaar moet wegen, maar dat niet zonder meer van een absolute geheimhoudingsplicht kan worden gesproken. Er kunnen zich omstandigheden voordoen waarbij een belangenafweging zal moeten plaatsvinden: enerzijds het belang van geheimhouding en anderzijds het belang van de bescherming van een betrokkene die zich niet kan verweren.
- 3.3 Het generale college is van oordeel dat het maken van bezwaar een groot goed is en dat bezwaarmakers dit moeten kunnen doen met de zekerheid dat zij niet hoeven te vrezen dat hetgeen in vertrouwen is gemeld zonder toestemming openbaar wordt. Het belang hiervan heeft het regionale college onvoldoende onderkend. Door het kenbaar maken van de aard van hun bezwaar voelden [appellanten] zich in hun gemeentelieven belemmerd. Het is voorts aannemelijk dat zij zich in de toekomst niet meer vrij voelen bezwaren in te dienen. Als zodanig zijn zij in hun belangen ernstig geschaad.
- 3.4 Daarbij is van belang dat, in het kader van de belangenafweging, van de kerkenraad mocht worden verwacht dat zij naar alternatieven had gezocht om en de plicht tot geheimhouding na te komen en beschadiging van personen te voorkomen.
- 3.5 Het generale college is van oordeel dat de kerkenraad dit onvoldoende heeft gedaan. De kerkenraad had op minder ver strekkende wijze melding kunnen maken van het zakelijke geschil en daarmee ook de belangen van de heer M. kunnen beschermen. Het generale college onderkent dat de kerkenraad tot de bekendmaking is gekomen door overneming van een advies van de visitatoren, doch dit kan er, gelet op het bestaan van alternatieven, niet toe leiden dat schending van de plicht tot geheimhouding onder deze omstandigheden gerechtvaardigd is.
- 3.6 Uit het bovenstaande blijkt dat het beroep gegrond is en dat de uitspraak van het regionale college dient te worden vernietigd.
- 3.7 Omdat [appellanten] ter zitting uitdrukkelijk hebben verklaard dat hun bezwaren zich niet richten tegen de benoeming van de heer M. tot ouderling ziet het generale college voldoende aanleiding de rechtsgevolgen van het bestreden besluit van de kerkenraad in stand te laten.
4. Beslissing
- 4.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het beroep van [appellanten] gegrond;
  - vernietigt de uitspraak van het regionale college van bezwaren en geschillen in Gelderland van 25 juni 2008, nr RCGB 11/08;
  - bepaalt dat de benoeming en bevestiging van de heer M. tot ouderling met bijzondere opdracht in stand blijven;
  - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 12 maart 2009

door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mr H.W.A. Haeck, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindewey, dhr J.B.W. van Vark RA.

11/08, 19/08 en 20/08

Uitspraak op de beroepschriften d.d. 23 juli 2008 en 6 november 2008 van mevrouw ds [...] te [...] [appellant], en d.d. 6 november 2008 van het college van diakenen van de diaconie te [...]

1. De procedure

- 1.1 Op 24 juni 2008, verzonden op 26 juni 2008, heeft het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna RCBG) onder zaaknr. 2008-54, uitspraak gedaan in de zaak van [appellant] tegen het breed moderamen van de classicale vergadering [...] van de Protestantse Kerk in Nederland.
- 1.2 [Appellant] is tegen deze uitspraak bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het GCBG) in beroep gekomen bij brief van 23 juli 2008, ingekomen op 25 juli 2008 (zaaknr. 11/08).
- 1.3 Op 9 oktober 2008, op die datum ook verzonden, heeft het generale college voor de ambtsontheffing (hierna: GCA) bedoeld in ordinantie 3-20 bij de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland uitspraak gedaan volgens ordinantie 3-20 in de zaak van [appellant] en de Protestantse gemeente te [...] (zaaknr. 2008/03).
- 1.4 Tegen deze uitspraak is het college van diakenen van de diaconie van [...] (hierna: CvD), bij brief van 6 november 2008 (zaaknr. 19/08) en [appellant], eveneens bij brief van 6 november 2008, aangevuld bij brief van 16 december 2008 (zaaknr. 20/08), bij het GCBG in beroep gekomen.
- 1.5 Het GCBG heeft verder kennis genomen van de in eerdere instanties door partijen – in aanmerkelijke hoeveelheid - gewisselde stukken. De inhoud van deze stukken wordt als hier herhaald en ingevoegd beschouwd.
- 1.6 De mondelinge behandeling van de beroepen heeft gezamenlijk plaats gevonden ter zitting van het GCBG van 15 januari 2009.
Aldaar zijn verschenen: [appellant] en haar raadsman mr. E.; namens het breed moderamen van de classicale vergadering van [...] (hierna: BM-CV): drs. K. en ds E.; namens het CvD: de heer N., de heer V., mevrouw J. en de raadsman mr. F.; namens de algemene kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: AK): dr. R., de heer K. en mr. Z.

2. Vaststaande feiten

- Voor zover voor de beoordeling van belang is van de volgende vaststaande feiten uitgegaan:
- 2.1 Tussen de Kerkenraad Algemene Zaken van de Gereformeerde Kerk van [...] enerzijds en de Diaconie van de Hervormde Gemeente [...] en de Diaconie van de Gereformeerde Kerk te [...] anderzijds (de gezamenlijke diaconieën) is in oktober 2001 een overeenkomst gesloten, waarbij is overeengekomen dat [appellant] met ingang van 20 november 2001 als diaconaal predikant werkzaam zal zijn voor en in een dienstverband met de gezamenlijke diaconieën. De verantwoordelijkheid voor de wijze van taakuitoefening van [appellant] ligt krachtens deze overeenkomst bij de gezamenlijke diaconieën. De arbeidsrechtelijke verantwoordelijkheden komen voor rekening van de gezamenlijke diaconieën en zij staan garant voor de kosten, verbonden aan het dienstverband. Het verdiende volgens die overeenkomst aanbeveling dat [appellant] verbonden zou zijn aan de Gereformeerde Kerk van [...]. Als zodanig werd [appellant] bevestigd in een kerkdienst van de Gereformeerde Kerk van [...] op 10 februari 2002. De taken van de diaconaal predikant zijn vastgelegd in een taakomschrijving.
- 2.2 In deze taakomschrijving is aan [appellant] als diaconaal predikant onder meer als taak toegekend het adviseren van (het moderamen van) de gezamenlijke diaconieën, de wijkdiaconieën, de Centrale Kerkenraad en Kerkenraad Algemene Zaken bij de ontwikkeling en uitvoering van het diaconaal beleid. Verder heeft zij tot taak, het ontwikkelen en begeleiden van diaconale projecten en het geven van leiding aan de medewerkers van de gezamenlijke diaconieën. Het ging daarbij in hoofdzaak om het leidinggeven aan '[...]', het diaconale project waarvoor [appellant] was aangetrokken, na het emeritaat van de eerste diaconaal predikant voor dit project.
- 2.3 De onder 2.1 genoemde partijen zijn in februari 2005 een nieuwe overeenkomst aangegaan, omdat, volgens de considerans, de overeenkomst uit 2001 in overeenstemming gebracht diende te worden met de geldende rechtspositieregeling voor predikanten binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Bij die overeenkomst is in artikel 1 bepaald dat [appellant] met ingang van 1 januari 2005 als predikant voor gewone werkzaamheden is verbonden aan de Gereformeerde Kerk te [...] (Protestantse Gemeente te [...] in wording). In die bepaling is aan [appellant] de bepaalde taak toevertrouwd van het diaconale werk ten dienste van de

gezamenlijke diaconieën. Zij is daarbij vrijgesteld van, maar wel gerechtigd gebleven tot, het dienstwerk dat omschreven staat in de Kerkorde en ordinanties van de Protestantse Kerk in Nederland, ord. 3, art. 9.

Ook in deze overeenkomst wordt verwezen naar de in 2.1 en 2.2 bedoelde taakomschrijving. Voorts zijn de arbeidsrechtelijke verantwoordelijkheden en de verplichting voor de diaconieën om de kosten voor [appellant] te dragen in die overeenkomst overgenomen.

- 2.4 [appellant] heeft zich op 5 juli 2006 ziek gemeld. Aanleiding is een conflict tussen het moderamen van de gezamenlijke diaconieën, thans het (moderamen van het) CvD en [appellant], naar aanleiding van een door een lid van het (toenmalige) moderamen verzonden e-mail, waarin hij het vertrouwen in [appellant] als diaconaal predikant opzegt en welke e-mail per ongeluk ter kennis van [appellant] is gekomen. In juni 2007 is [appellant] zodanig hersteld bevonden dat een re-integratietraject een aanvang kon nemen. In de tussenliggende periode is er afwisselend sprake geweest van 50% arbeids(on)geschiktheid en 100% arbeidsongeschiktheid.
- 2.5 Het (moderamen van het) CvD heeft op 24 oktober 2007, toen zij inmiddels haar werkzaamheden had hervat, aan [appellant] meegedeeld dat het CvD geen vertrouwen meer heeft in een vruchtbare samenwerking met [appellant] voor wat betreft het leiding geven en uitvoering geven aan de managementtaken in de [...]. Het (moderamen van het) CvD stelt buitengewone visitatie voor, waarmee [appellant], na beraad, heeft ingestemd.
- 2.6 Bij brief van 21 november 2007 heeft de AK een beroep gedaan op het Regionaal College voor de Visitatie te Zuid-Holland (hierna: de visitatie) om 'Buitengewone Visitatie' te houden, 'in de hoop, dat deze kan leiden de ontstane impasse te doorbreken'.
- 2.7 Blijkens het daarvan overgelegde verslag ontstaat tijdens de vergadering van het BM-CV, gehouden in aanwezigheid van een vertegenwoordiging van het moderamen van de AK en van het moderamen van het CvD, de vraag wat de opdracht voor de buitengewone visitatie zou moeten zijn. Het BM-CV komt daarbij (samen met de vertegenwoordigers van de beide andere moderamina) tot de slotsom dat er voldoende aanleiding is om de weg van ord. 3-19 (tijdelijke vrijstelling van werkzaamheden) te gaan.
- 2.8 Bij e-mail van 3 december 2007 heeft het BM-CV de visitatie het verzoek gedaan om buitengewone visitatie op grond van ordinantie 3-20.
- 2.9 Het BM-CV heeft een verklaring, gedateerd 7 januari 2008 afgegeven aan [appellant], de AK, het CvD en de visitatie, inhoudende dat het BM in de vergadering van 7 januari 2008 tot de slotsom is gekomen dat 'toepassing van ordinantie 3-19 thans niet het geëigende middel is *om verder escaleren van de situatie te voorkomen*.' [appellant], de moderamina van de AK en het CvD, zijn voorafgaand aan deze beslissing gehoord.
- 2.10 De visitatie heeft in de moderamenvergadering van 5 maart 2008 een rapport vastgesteld naar aanleiding van de onder 2.6 en 2.8 genoemde verzoeken.
In dit rapport wordt als eindconclusie neergelegd dat 'de visitatie helaas geen andere weg ziet dan aan het breed moderamen van de classicale vergadering conform ordinantie 3-20 te melden dat zij van mening is dat [appellant] als predikant met een bepaalde taak in haar functie als diaconaal predikant vanwege de verstoorde (arbeids)verhoudingen niet langer met stichting kan werken in de Protestantse gemeente te [...].'
De visitatie komt niet tot deze conclusie dan nadat in het rapport tevens wordt geconcludeerd, dat 'er nadrukkelijk moet worden nagedacht over een adequate organisatiestructuur, waarin een diaconaal predikant moet kunnen functioneren. De combinatie van leidinggevende, beleidsmatige, inhoudelijke en representatieve zaken vraagt heel veel van een predikant. De meeste predikanten zijn niet of onvoldoende opgeleid voor de leidinggevende en beleids/beheersmatige zaken. Indien dit van hen gevraagd blijft worden dienen hen ook de mogelijkheden gegeven te worden om zich middels scholing in genoemde zaken te bekwamen.' Volgens de visitatie zijn er veel pogingen gedaan om de problematiek op te lossen. 'Geen van alle pogingen heeft ook maar tot een begin van herstel van wederzijds vertrouwen tussen de bij het conflict betrokken partijen geleid en tot herstel van verstoorde arbeidsverhoudingen. De buitengewone visitatie betreurt dit, omdat het een predikante betreft die wel inhoudelijk en op dit vlak ook representatief naar politiek en overheid breed gewaardeerd wordt.'
- 2.11 Bij brief van 27 maart 2008, welke brief persoonlijk aan [appellant] is overhandigd, deelt het breed moderamen van de classicale vergadering haar mede:
- a. dat het generale college voor de ambtsontheffing gevraagd wordt een oordeel uit te spreken over de vraag of [appellant] als predikant met een bepaalde taak in haar functie

- als diaconaal predikant nog langer met stichting kan werken in de Protestantse Gemeente te [...]; en
- b. dat [appellant] met ingang van 27 maart 2008, 17.00 uur gedeeltelijk vrijstelling van haar werkzaamheden wordt verleend voor de periode dat het generale college voor de ambtsontheffing nog geen oordeel heeft uitgesproken over de vraag of zij als predikant met een bepaalde taak in haar functie als diaconaal predikant nog langer met stichting kan werken in de Protestantse Gemeente te [...].
- 2.12 Tegen beide in deze brief verwoorde besluiten heeft [appellant] bij brief van 15 april 2008 bezwaar aangetekend bij het RCBG.
- 2.13 Bij het bestreden besluit van 24 juni 2008 heeft het RCBG het bezwaarschrift van [appellant], voorzover gericht tegen het besluit ex. Ord. 3-19 ongegrond verklaard en voorzover gericht tegen het besluit ex ord. 3-20 heeft het RCBG zich onbevoegd verklaard.
- 2.14 Bij het bestreden besluit van 9 oktober 2008 heeft het GCA geoordeeld 'dat [appellant] de Protestantse Gemeente te [...] niet langer met stichting kan dienen en bepaald dat de predikant een termijn wordt verleend tot 1 december 2009 binnen welke zij zich naar dit oordeel kan voegen.' Voorts is in dat besluit bepaald dat 'indien de predikant zich niet naar dit oordeel voegt, zij per 1 december 2009 wordt losgemaakt van de gemeente en dat de doorbelasting van de kosten, die de losmaking met zich meebrengt, zal plaatsvinden overeenkomstig de in de bijlage bij de beslissing vermelde beleidslijn doorbelasting wachtgeld.'
3. De ontvankelijkheid van de ingestelde beroepen
- 3.1 De beroepschriften zijn tijdig ingediend, zodat [appellant] en het CvD in zoverre ontvankelijk zijn in hun onderscheidene beroepen.
- 3.2 [Appellant] heeft (in zaak 19/08) gesteld dat het CvD niet bevoegd is om beroep in te stellen tegen het besluit van het GCA.
Het CvD heeft daartegen - desgevraagd - aangevoerd dat zij meent partij te zijn in deze procedure ex ordinantie 3-20. Het CvD draagt alle materiële consequenties van de aanstelling van [appellant]. Niet ontvankelijkheid is niet goed in overeenstemming te brengen met het bepaalde in ordinantie 12-3-1 en -2, aldus het CvD.
- 3.3 Het GCBG oordeelt betreffende de ontvankelijkheid van het CvD (in zaak 19/08) als beroepsgerechtigde als volgt.
Ordinantie 3-20-1 bepaalt dat tegen het oordeel van het GCA *men* in beroep kan gaan bij het GCBG.
De generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak bepaalt in artikel 11 lid 1 dat de *predikant* tegen een oordeel van het GCA in beroep kan komen bij het GCBG. Artikel 11 lid 2 van die generale regeling bepaalt dat de *kerkenraad* zich op het GCBG kan beroepen, met name wanneer de kerkenraad zich niet kan verenigen met de termijn die het college (voor de ambtsontheffing) heeft gesteld, dan wel bij toepassing van ordinantie 3-20, met het deel van de kosten die voor rekening van de gemeente komen.
Artikel 11 lid 4 van die generale regeling verklaart - voor zover mogelijk - de bepalingen van ordinantie 12 en van hoofdstuk V van die regeling (procedure bij de colleges voor de behandeling van bezwaren en geschillen) van overeenkomstige toepassing.
In ordinantie 12-3, de leden 1 en 2 wordt in het algemeen de kring van bezwaarden bij een besluit van een kerkelijk lichaam bepaald. Bezwaar en vervolgens beroep staan open voor diegene die meent door het besluit in zijn werkelijk belang te zijn getroffen.
- 3.4 Een en ander betekent dat de tekst van de generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak slechts aan de kerkenraad de mogelijkheid toekent om tegen een uitspraak van het GCA in beroep te gaan. Echter in de onderhavige situatie heeft de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] bij overeenkomst met het CvD de financiële consequenties van de aanstelling van [appellant] als diaconaal predikant en mitsdien ook die uit hoofde van het besluit van het GCA als bedoeld in artikel 11 lid 2 van de generale regeling voornoemd, volledig aan het CvD overgedragen. Het zou in strijd met de rechtsgelijkheid zijn om dan aan het CvD de aan de kerkenraad met het oog op die laatste consequenties toegekende beroepsmogelijkheid te onthouden. Daarbij komt dat door deze overdracht het CvD een zelfstandig -van de kerkenraad onderscheiden- belang heeft gekregen waardoor zij als belanghebbende bij de uitspraak van het GCA zelfstandig beroepsgerechtigde is ingevolge ordinantie 12-3-2.
Dit klemt te meer nu er in dit geval niet alleen sprake is van onderscheiden en zelfs van tegengestelde belangen bij maar ook van tegenovergesteld handelen door beide kerkelijke

lichamen. Immers de AK heeft zich bij de uitspraak van het GCA neergelegd en behartigt dus niet de belangen van het CvD in deze procedure. De hiervoor aangehaalde bepalingen en omstandigheden leiden tot het oordeel dat in deze specifieke situatie het CvD als beroepsgerechtigde moet worden aangemerkt.

Daarmee is de ontvankelijkheid van het CvD in zaak 19/08 gegeven.

4. De beroepsgronden en de beoordeling daarvan

In de zaak onder nummer 11/08:

4.1 [appellant] heeft in haar beroepschrift verzocht om de zaak in volle omvang opnieuw te beoordelen. Zij wenst alle bezwaren, zoals naar voren gebracht in haar bezwaarschrift van 15 april 2008 als herhaald en ingevoegd te beschouwen.

Deze bezwaren betreffen, kort gezegd drie punten:

- a. [appellant] acht het besluit van het BM-CV tot toepassing van ord. 3-19 en 3-20 niet deugdelijk gemotiveerd.
- b. [appellant] stelt dat de visitatoren onvoldoende aandacht hebben gehad voor andere mogelijkheden om mogelijke spanningen weg te nemen. Zij verwijt visitatoren bepaalde meningen klakkeloos te hebben overgenomen. Zij acht het in strijd met de noodzakelijke zorgvuldigheid om zware oordelen over haar persoon op te schrijven, zonder aan de betrokken personen te vragen hoe zij tot deze oordelen komen en of zij die ook met [appellant] hebben besproken en of [appellant] in de gelegenheid is gesteld om mogelijk minder functioneren te verbeteren.
- c. In de hiervoor onder 2.9 bedoelde verklaring heeft het BM-CV als slotconclusie gegeven dat uit het niet toepassen van ord. 3-19 niet mag worden afgeleid dat er geen spanningen aanwezig zijn. Het BM-CV geeft daarbij aan dat zij zich wil inzetten om samen met alle betrokkenen te werken aan het verminderen en zo mogelijk wegnemen van die spanningen. [appellant] stelt dat uit niets blijkt dat het BM-CV deze zelf opgelegde verplichting is nagekomen.

Op welke gronden [appellant] concludeert dat de bestreden besluiten op 27 maart 2008 in redelijkheid niet genomen konden worden. [appellant] pleit daarbij tot het houden van een nieuwe buitengewone visitatie.

4.2 Tegen de uitspraak van het RCBG heeft [appellant] kort en zakelijk weergegeven het volgende aangevoerd:

- a. [appellant] stelt dat het RCBG ten onrechte de houding van het BM-CV heeft overgenomen door weigerachtig te blijven om de uitspraak te motiveren met feitelijke gebeurtenissen, die aanleiding zouden zijn om het voor [appellant] bijzonder bezwarende besluit te nemen om haar (feitelijk volledig) vrij te stellen van werkzaamheden. [appellant] voert aan dat het RCBG onzorgvuldig heeft gehandeld door haar bezwaren te passeren met een verwijzing naar meningen van betrokkenen.
- b. [appellant] is van mening dat de voor haar bezwarende maatregel van vrijstelling van werkzaamheden in alle redelijkheid niet genomen kan worden als niet wordt aangegeven op welke momenten zij dan wel verkeerd gehandeld zou hebben, op welk moment het CvD dit met haar besproken heeft en welke maatregelen genomen zijn om bepaald gedrag tegen te gaan.
- c. [appellant] verwijt het RCBG haar geen verslagen van de hoorzittingen ter beschikking te hebben gesteld. Zij acht dit in strijd met de goede procesorde en meent dat de uitspraak van het RCBG daardoor onbegrijpelijk is. Het is volgens [appellant] onjuist dat het enkele feit dat het CvD het vertrouwen in haar heeft opgezegd, voldoende is om het bezwaar ongegrond te verklaren. Dit zou anders zo wel in de Protestantse Kerkorde zijn opgenomen. Het BM-CV heeft een zelfstandige bevoegdheid en dient deze terughoudend te gebruiken.
- d. Volgens [appellant] heeft het RCBG ten onrechte het argument dat minder indringende oplossingen beschikbaar waren, naast zich neergelegd.

4.3 Het beroep richt zich niet - gemotiveerd - tegen de uitspraak van het RCBG, waarin dit college zich onbevoegd verklaart ten aanzien van het bezwaarschrift tegen het besluit ex ordinantie 3-20.

Dit oordeel van het RCBG is juist, zodat de bestreden uitspraak in zoverre kan worden bekrachtigd.

4.4 Het RCBG heeft de bezwaren van [appellant] tegen het besluit ex ordinantie 3-19 (terecht) getoetst aan artikel 23 van de generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak. Ook voor het GCBG is deze bepaling het juridisch kader voor toetsing van de uitspraak van het RCBG en

zo zulks tot het oordeel zou leiden dat die uitspraak van het RCBG in strijd met een van deze beginselen zou zijn genomen, het toetsingskader van de oorspronkelijke beslissing d.d. 27 maart 2008 van het BM-CV.

- Aan het RCBG, noch aan het GCBG komt de bevoegdheid toe om het besluit van het BM-CV in volle omvang inhoudelijk te toetsen, maar staat slechts ter beoordeling of BM-CV, na afweging van de betrokken belangen, in redelijkheid tot zijn besluit heeft kunnen komen.
- 4.5 Het bepaalde in ordinantie 3-19 - en hetzelfde geldt voor ordinantie 3-20 - is ruim geformuleerd. De mogelijkheid tot het verlenen van vrijstelling aan de predikant van bepaalde dan wel alle werkzaamheden is gegeven voor die situaties, waarin de conclusie van het BM-CV luidt, na een zorgvuldige in die bepaling gegeven procedure, dat in een gemeente wegens spanningen een afkoelingsperiode noodzakelijk is. Een dergelijke afkoelingsperiode is vaak wenselijk in die gevallen wanneer de spanningen in de gemeente chronisch lijken en een procedure op grond van ordinantie 3-20 in werking wordt gesteld. Hierbij wordt opgemerkt dat 'gemeente' in deze bepalingen breder moet worden gelezen wanneer het, zoals in dit geval, een predikant met een bepaalde taak betreft. Dan kunnen die spanningen zich beperken tot de organisatie waarbinnen die taak moet worden uitgevoerd en is het goed mogelijk dat de predikant de overige ambtelijke werkzaamheden kan verrichten zonder dat die spanningen merkbaar zijn. De bepalingen geven niet aan dat vastgesteld moet worden dat de ontstane spanningen aanwijsbaar aan de predikant (of de gemeente) zijn te verwijten.
- 4.6 In hetgeen [appellant] ook in deze procedure heeft aangevoerd, leest het GCBG dat zij niet alleen ontkent dat haar verwijten gemaakt kunnen worden, maar ook dat er spanningen binnen de [...] waren, althans zodanige spanningen dat toepassing van ordinantie 3-19 gerechtvaardigd was. Uit de stukken, ook die door [appellant] zelf zijn geschreven kan genoegzaam worden afgeleid, dat er, in ieder geval vanaf 2006 tussen het (moderamen van het) CvD en [appellant], als ook tussen haar en met name de medewerker/pastoraal werker in de uitoefening van de werkzaamheden zodanige spanningen waren dat een deel van de aan [appellant] opgedragen taak, te weten die van het management van de [...], gedurende langere periode onder druk heeft gestaan. Daaraan doet niet af dat partijen van mening verschillen over de vraag aan wie die spanningen, al dan niet in overwegende mate, zijn toe te rekenen. Er zijn vele pogingen geweest om de problemen met hulp van derden en mediation op te lossen. Helaas zonder het gewenste resultaat. Partijen verschillen ook op dit punt van mening over de vraag aan wie het mislukken van de bemiddelingspogingen is te wijten. Het ligt dan ook, de inmiddels zo verstoorde verhoudingen in aanmerking nemend, niet in de lijn der verwachtingen dat een nieuwe buitengewone visitatie of mediation betrokken partijen weer tot werkbare verhoudingen zou kunnen brengen.
- 4.7 Het GCBG komt dan ook tot het oordeel dat het BM-CV, alle omstandigheden in aanmerking nemend en de belangen van [appellant] bij het behoud van haar functie tegenover het belang van de [...] bij een rustige voortzetting van de werkzaamheden tegen elkaar afwegend, in redelijkheid tot zijn besluit van 27 maart 2008 tot toepassing van ordinantie 3-19 op [appellant] heeft kunnen komen. Voor de motivering heeft het BM-CV verwezen naar het rapport van de buitengewone visitatie. Die motivering acht het GCBG voldoende, nu de conclusie in dat rapport niet, zoals [appellant] heeft aangevoerd is gebaseerd op niet geverifieerde meningen en niet gecontroleerde feiten, maar op de vaststelling dat het conflict zodanig geëscaleerd lijkt te zijn en alle bemiddelingspogingen niet hebben geleid tot het herstel van verstoorde arbeidsverhoudingen dat er geen andere weg lijkt te zijn dan die van ordinantie 3-20. De buitengewone visitatie heeft daarbij in haar conclusie aangegeven, hetgeen hiervoor onder 2.10 is weergegeven. Daaruit valt genoegzaam af te leiden dat de besluitvorming primair niet is gegrond op niet met name genoemde, maar wel aan [appellant] verweten gedragingen. Uit het vorenoverwogene volgt dat dit ook niet noodzakelijk is om tot een besluit tot toepassing van ordinantie 3-19 te komen.
- 4.8 Het RCBG heeft in overweging 2.4.7 aangegeven dat tijdens de toelichting op 11 juni 2008 enkele voorbeelden van het optreden van [appellant] ter sprake zijn geweest. Het CvD heeft bij die gelegenheid volgens het RCBG nogmaals aangegeven geen enkele ruimte meer te zien voor hervatting van de samenwerking met appellante. In overweging 2.4.8 oordeelt het RCBG dat 'gezien het voorgaande verweerder in redelijkheid de conclusie heeft kunnen trekken dat, gezien de spanningen die in de gemeente rondom het functioneren van appellante waren ontstaan, een tijdelijke vrijstelling van voornoemd deel van haar taakomschrijving in de rede lag.' Het GCBG volgt, gelet op hetgeen hiervoor in 4.7 is overwogen, dit oordeel.

Uit hetgeen hiervoor onder 4.7 is weergegeven volgt voorts dat het BM-CV de toepassing van ordinantie 3-19 niet primair heeft gebaseerd op het functioneren van [appellant], zodat dit oordeel van het RCBG de conclusie in zoverre niet kan dragen.

In de overweging 2.5 verwijst het RCBG naar het (te) late ingrijpen door de AK en het CvD. Dit was een belangrijke conclusie in het rapport van de buitengewone visitatie en daarmee een belangrijke overweging van het BM-CV om tot de bestreden beslissing te komen.

- 4.9 Ordinantie 12, noch de generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak schrijft voor dat van een hoorzitting waarbij partijen in elkaars aanwezigheid zijn gehoord een schriftelijk verslag aan partijen beschikbaar gesteld moet worden. Het RCBG heeft dan ook geen rechtsregel geschonden door dit niet te doen, noch gehandeld in strijd met de goede procesorde, ook al had [appellant] om zodanig verslag gevraagd.
- De door [appellant] aangevoerde beroepsgronden kunnen op grond van het vorenstaande niet leiden tot een vernietiging van het bestreden besluit van het RCBG en daarmee evenmin tot vernietiging van het besluit van het BM-CV van 27 maart 2008.
- 4.10 Het GCBG concludeert dat het RCBG terecht het bezwaar van [appellant] tegen het bestreden besluit d.d. 27 maart 2008 van het BM-CV ongegrond heeft verklaard. Het GCBG zal dit oordeel bevestigen, zij het met verbetering van gronden, zoals uit het vorenoverwogene en met name 4.8 volgt. Daarmee dient het beroep van [appellant] tegen de uitspraak van het RCBG d.d. 24 juni 2008 ongegrond verklaard te worden.

In de zaak onder nummer 20/08:

Omdat een beoordeling van het beroep van het CvD tegen de beslissing van het GCA eerst aan de orde kan komen wanneer een beslissing is genomen op het beroep van [appellant], zal eerst dit beroep worden behandeld.

- 4.11 [appellant] heeft tegen de uitspraak van het GCA - zakelijk weergegeven en voor zover van belang - het volgende aangevoerd:
- a. [appellant] stelt dat een losmaking in deze situatie formeel en inhoudelijk onjuist is. In de hele gevolgde procedure die tot de losmaking heeft geleid zijn in haar visie herhaaldelijk personen en colleges opgetreden die niet kerkordelijk correct waren samengesteld. Daarmee valt volgens [appellant] de grond weg onder de rechtmatigheid van de gevolgde procedures.
  - b. Het moderamen van de AK heeft in een brief d.d. 26-8-08 aan het GCA verklaard dat er geen spanningen zijn tussen [appellant] en de Prot. Gemeente [...] en dat er geen problemen zijn met haar ambtelijk functioneren. Er is in de stukken ook nergens aangevoerd dat er *in de gemeente* spanningen zijn, zoals bedoeld in ordinantie 3-20. Deze bepaling is geschreven voor spanningen op het ambtelijk terrein en die zijn er niet. Er is mitsdien volgens [appellant] geen sprake van dat zij de gemeente niet met stichting kan dienen. Daarom ontvalt de grond aan de losmaking. Zou de losmaking toch worden voortgezet dan betekent dit, zo stelt [appellant], dat de mening van slechts enkelen buiten de AK om een arbeidsconflict kan ontketenen, waarop maar één oplossing het antwoord is, te weten losmaking van de predikant. Ook voor [appellant] persoonlijk brengt dit schade toe aan haar vertrouwen in de kerk.
In de visie van [appellant] ligt de verwijtbaarheid geheel bij de diaconie.
  - c. [appellant] geeft aan dat de uitdrukking als zou zij niet meer met stichting de gemeente kunnen dienen, haar zwaar treft. Uit de stukken is niet gebleken dat daarvan sprake zou zijn. Ook het visitatierapport is lovend over de inhoud van haar werk. De uitspraak belemmert [appellant] in het krijgen van een nieuw beroep. Voorts zijn de financiële gevolgen voor haarzelf, maar ook voor het CvD en de kerk negatief en niet te rechtvaardigen.
  - d. [appellant] had het kunnen begrijpen wanneer het GCA had gesteld dat het binnen de organisatie van de Diaconie onvoldoende draagvlak zag voor een deugdelijke terugkeer in haar werk en het had haar geadviseerd naar ander werk om te zien, dan had zij dat, hoe moeilijk ook, kunnen begrijpen. Een losmaking zal haar, onnodig en onverdiend, als een beschadigende en kwetsende maatregel treffen.
  - e. [appellant] ontkent in haar beroepschrift niet dat er problemen zijn binnen de bestuurlijke en uitvoeringsorganisatie van de Diaconie [...]. Zij spreekt wel tegen dat die problemen vragen om de losmaking van de diaconaal predikant, dan wel daardoor zullen worden opgelost. In de uitspraak legt het GCA de verwijtbaarheid niet aan haar kant. Het GCA had er vertrouwen in moeten hebben dat zij het advies om naar ander werk om te zien serieus in overweging zou nemen.

- f. Zij verzoekt om ingeval toch losmaking volgt de termijn van beraad te verlengen tot 12 maanden na de datum van uitspraak van het GCBG. Zij kan zich dan pas richten op het zoeken naar het vinden van een andere gemeente.
- 4.12 Het GCBG oordeelt op dit beroep van [appellant] als volgt. Daarbij heeft primair ook hier te gelden dat het beroep moet worden getoetst aan de in artikel 23 van de generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak gegeven criteria. Dat betreft een rechtmatigheidstoetsing en geen volledige inhoudelijke beoordeling van bestreden beslissingen.
- 4.13 In hetgeen [appellant] heeft aangevoerd, zoals verwoord hiervoor onder 4.11 sub a, leest het GCBG dat [appellant] stelt, dat wanneer een bepaald orgaan van de gemeente niet rechtsgeldig is samengesteld, dit zonder meer de ongeldigheid van de door dat orgaan genomen besluiten met zich brengt.
Dit standpunt van [appellant] is onjuist, tenzij zich ten aanzien van het college van diakenen de situatie van ordinantie 11-3-3 voordoet. Gesteld, noch gebleken is dat zich de uitzondering van ordinantie 11-3-3 voordoet. Overigens, ook in het geval dat zich een dergelijke situatie zou voordoen, dan kan zulks [appellant] niet baten, omdat de beslissing om zich tot het GCA te wenden, die in deze procedure aan de orde is, genomen is door het BM-CV. Het daaraan voorafgaande besluit tot het verzoeken om buitengewone visitatie is genomen door de AK. Ook al zouden de vertegenwoordigers van het CvD niet allen bevoegd zitting in dat college hebben gehad, dan gaat het ten aanzien van de aanwezigheid van vertegenwoordigers van het CvD, die door het BM-CV zijn gehoord niet om enig besluit van het CvD, maar om het naar voren brengen van standpunten. Datzelfde geldt voor het horen van vertegenwoordigers van het CvD bij het GCA.
- 4.14 Omdat aan [appellant] in de met haar gesloten overeenkomst van februari 2005 een bepaalde taak is opgedragen en haar werkzaamheden voor het merendeel uit het leidinggeven aan de [...] bestonden, moet 'gemeente' bij de beoordeling van de ontstane situatie in dit specifieke geval worden gelezen als 'de gemeenschap de [...]' en het CvD.
Een en ander leidt tot de conclusie dat de uitspraak van het GCA niet strijdig is met een kerkordelijke of daarvan afgeleide bepaling, noch strijdig is met een wettelijk voorschrift.
- 4.15 Evenmin kan worden geoordeeld dat het GCA in strijd met de zorgvuldigheid de bestreden beslissing heeft genomen, zoals [appellant] in haar overige beroepsgronden kennelijk bedoelt te stellen. Daaraan doet niet af, dat vanuit de vertegenwoordigers van het CvD standpunten naar voren zijn gebracht over het functioneren van [appellant], met name over haar leidinggeven aan de [...], die in de visie van [appellant] onjuist en onzorgvuldig zijn en daarmee niet zonder meer vast staan, maar het zijn niet die standpunten die de dragende gronden van de beslissing vormen.
Ook al zijn de belangen van [appellant] niet gebaat bij een losmaking en heeft die beslissing grote financiële consequenties, dan betekent dat nog niet dat het GCA bij het nemen van de beslissing niet de juiste zorgvuldigheid in acht heeft genomen. Noch kan worden vastgesteld, dat het GCA, bij afweging van alle betrokken belangen in redelijkheid niet tot de bestreden beslissing heeft kunnen komen.
- 4.16 Dat [appellant] moeite heeft met de terminologie dat 'zij de gemeente niet langer met stichting kan dienen', is op zichzelf niet onbegrijpelijk. Er is ook waardering voor haar ambtelijk werk, zo blijkt uit de stukken. Deze formulering in de uitspraak lijkt op het eerste oog dan ook enigszins tegenstrijdig. Met de term wordt in ordinantie 3.20 evenwel bedoeld, dat er sprake is van een situatie waarbij er onoverkomelijke spanningen zijn ontstaan tussen gemeente en predikant. Het betekent dat de predikant eigenlijk in de gemeente niet meer opbouwend (met stichting) kan werken door die ontstane spanningen. Daarbij wordt uitdrukkelijk in het midden gelaten aan wie de ontstane situatie al dan niet in overwegende mate kan worden verweten c.q. toegerekend.
Hoewel er juridisch niet gesproken kan worden van een arbeidsrechtelijke situatie hebben partijen bij het aangaan van de overeenkomst in februari 2005 wel een situatie voor ogen gehad die voor wat betreft de aan [appellant] toegeschreven management taken in de [...], wel vergelijkbaar is met een arbeidssituatie, waarbij toen de gezamenlijke diaconieën en later het CvD als haar leidinggevende zouden fungeren. De tussen [appellant] en het CvD ontstane problemen, die zij in haar beroepschrift van 16 december 2008 niet (langer) ontkent, is vergelijkbaar met een verstoorde arbeidsrelatie, waarbij het ontbreken van het wederzijds vertrouwen niet aan een van de partijen valt toe te rekenen. Zo'n situatie vloeit in het algemeen daar uit voort, dat juist deze partijen over en weer op een verkeerde manier op elkaar reageren. Dat lijkt in dit geval ook aan de orde te zijn, waarbij zowel de buitengewone visitatie als ook het GCA tot de conclusie komen dat een adequate bestuurs- c.q.

- organisatiestructuur bij het CvD ontbreekt. De maatregelen die genomen moeten worden om daarin zodanige wijziging te brengen dat een diaconaal predikant daarin met vrucht kan werken, kunnen echter niet meer leiden tot herstel van de vertrouwensrelatie tussen [appellant] en haar werkomgeving. Daarom is het GCA terecht tot de slotsom gekomen, dat [appellant] moet worden losgemaakt van de Protestantse gemeente te [...], dat wil zeggen indien zij niet binnen de gestelde termijn zelf in staat is geweest om bijvoorbeeld elders een beroep aan te nemen of op andere wijze zich voegt naar de uitspraak. Omdat ordinantie 3-20 nu eenmaal de term 'met stichting' dienen voor die situatie hanteert, kon het GCA niet anders dan ook die term in haar uitspraak gebruiken.
- Van een aanwending van deze mogelijkheid tot een ander doel dan waarvoor de bevoegdheid aan het GCA is gegeven als bedoeld in artikel 23 generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak, kan in casu niet worden gesproken.
- 4.17 De uitspraak van het GCA moet ten aanzien van het oordeel dat [appellant] de Protestantse gemeente te [...] niet langer met stichting kan dienen, worden bevestigd.
- Op de termijn waarbinnen de daaruit voortvloeiende losmaking wordt gerealiseerd en de financiële consequenties van de beslissing, wordt hierna teruggekomen bij de bespreking van het beroepschrift van het CvD.
- In de zaak onder nummer 19/08:*
- 4.18 Het beroep van het CvD richt zich tegen de datum van 1 december 2009 omdat:
- deze datum is vastgesteld in strijd met ordinantie 3-20 lid 2, waarin de maximale termijn op 12 maanden is gesteld;
  - ten onrechte de maximale termijn is aangehouden dit, zonder dat het GCA zijn beslissing ter zake motiveert.
- Het CvD heeft eerder aangedrongen op een zo kort mogelijke termijn. Dit in verband met de verdeling van de verwijtbaarheid van de omstandigheden die tot deze beslissing hebben geleid, de financiële gevolgen van de termijn en de kansen dat [appellant] op redelijke termijn elders aan de slag kan.
- 4.19 Het beroep richt zich voorts tegen de beslissing om de algemene beleidslijn wachtgeld aan te houden. Het CvD verwijst daartoe naar de gronden onder 4.18. Ook een wachtgeldverplichting beperkt de mogelijkheden van het CvD om een nieuwe start te maken.
- 4.20 Het GCBG oordeelt ten aanzien van de termijn waarbinnen [appellant] zich naar het oordeel kan voegen, dat deze termijn door het GCA in strijd met ordinantie 3-20-2 is gesteld op meer dan twaalf maanden, namelijk tot 1 december 2009, terwijl de uitspraak is gedaan op 9 oktober 2008. Dit betekent dat ten aanzien van deze beslissing de bestreden uitspraak van het GCA moet worden vernietigd en het beroep van het CvD in zoverre gegrond is, zij het dat de facto, zoals uit het hiernavolgende blijkt, dit in beroep niet zal leiden tot een eerdere einddatum.
- 4.21 Het GCBG stelt, op grond van artikel 11 lid 6 van de generale regeling voor de kerkelijke rechtspraak, de termijn binnen welke [appellant] zich naar het bij deze bevestigde oordeel van het GCA kan voegen op 1 januari 2010.
- De doorbelasting van de kosten, die de losmaking met zich meebrengt, zoals door het GCA in de bijlage bij de uitspraak van 9 oktober 2008 bepaald, wordt door het GCBG bevestigd.
- Bij het bepalen van de termijn en de periode van doorbelasting van de kosten aan de gemeente (in casu het CvD) overweegt het GCBG het volgende.
- Zowel uit de onder 2.10 geciteerde conclusie van de buitengewone visitatie, als ook uit de overwegingen in de uitspraak van het GCA kan genoegzaam worden afgeleid dat, zo [appellant] al een verwijt kan worden gemaakt van de verstoring van de relatie, dit niet los kan worden gezien van de niet adequate bestuurs- en organisatiestructuur binnen de toenmalige gezamenlijke diaconieën en vervolgens het CvD. Men had de diaconaal predikant, van wie men verwachtte een professionele organisatie te bewerkstelligen in de [...], ook de benodigde instrumenten daarvoor moeten geven, bijvoorbeeld in de vorm van opleiding. De opdracht aan [appellant] was gedoemd te mislukken, omdat voor het overige in de bestaande organisatie en verhoudingen binnen die organisatie geen wijzigingen zijn aangebracht. Daaraan doet niet af dat mogelijk het optreden van [appellant] als leidinggevende niet voldeed aan de verwachtingen. Over en weer is er in deze kennelijk sprake geweest van actie en daarop verkeerde reactie. Het ontstaan van een verstoorde arbeidsrelatie is in het algemeen in een dergelijke organisatie en met botsende karakters onvermijdelijk. Het risico en de financiële gevolgen van een dergelijke situatie rust op de werkgever en aldus in casu op het CvD. Het beroep van het CvD op de verdeling van de verwijtbaarheid, zoals het CvD dat voorstaat, treft dan ook geen doel. De financiële gevolgen komen in dit geval min of meer overeen met een

neutrale vergoeding op basis van de kantonrechtersformule bij ontbinding van een arbeidsovereenkomst volgens het civiele arbeidsrecht. Het GCBG houdt daarbij anderzijds rekening met het gegeven dat [appellant] al geruime tijd, gedurende de procedures vrijgesteld is van haar werkzaamheden en gezien uitlatingen van de diverse geledingen er ernstig rekening mee had kunnen houden dat voortzetting van haar werk bij de Protestantse gemeente te [...] niet in de lijn der verwachtingen lag. Zij heeft sinds de aanvang van de procedure ex ordinantie 3-20 voldoende gelegenheid gehad om naar een ander beroep of andere werkzaamheden om te zien.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

In de zaak onder zaaknummer 11/08:

- verklaart het beroep van [appellant] tegen de uitspraak van het RCBG d.d. 24 juni 2008 ongegrond en bevestigt deze uitspraak, met verbetering van gronden als hiervoor vermeld;

In de zaken onder zaaknummer 19/08 en 20/08:

- verklaart het beroep van het CvD tegen de aan [appellant] gegeven termijn van 14 maanden gegrond;
- bepaalt, onder vernietiging van de uitspraak van het GCA d.d. 9 oktober 2008 op dit punt, de aan [appellant] gegeven termijn op 1 januari 2010;
- bevestigt de uitspraak van het GCA d.d. 9 oktober 2008 voor het overige;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gedaan op 21 juli 2009

door mw mr M.G. J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, dhr J.B.W. van Vark RA.

12/08

Uitspraak op het bezwaar van de kerkenraad van de Hersteld Hervormde gemeente te [...].

1. De procedure

- 1.1 Op 24 juli 2008 heeft de kerkenraad van de Hersteld Hervormde gemeente te [...] (hierna: de HHG) bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) bezwaar aangetekend tegen het besluit van de commissie van bijzondere zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: de CBZ) gedateerd 5 juni 2008 – verzonden op 27 juni 2008 –, waarbij een voorziening is getroffen ingevolge overgangsbepaling 33 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: PKO).
- 1.2 Op 18 augustus 2008 heeft de HHG een afschrift van het besluit van de CBZ aan het generale college doen toekomen.
- 1.3 Op 16 september 2008 heeft de CBZ een verweerschrift ingediend onder overlegging van één bijlage.
- 1.4 De mondelinge behandeling van het bezwaar heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 12 maart 2009. Namens de CBZ zijn verschenen ds W., ds J. en de heer mr B. Namens de HHG zijn verschenen de heer D., de heer K. en ds E.

2. De getroffen voorziening

- 2.1 De op 5 juni 2008 door de CBZ getroffen voorziening komt in hoofdzaak op het navolgende neer:
  1. Aan de HHG wordt een bedrag van € 30.000,00 ter beschikking gesteld;
  2. Aan de diaconie van de HHG wordt een bedrag van € 150.000,00 ter beschikking gesteld;
  3. Ten aanzien van het verstrekken en overdragen van gegevens en informatiedragers bepaalt overgangsbepaling 33 sub c PKO, dat op verzoek van betrokkenen een afschrift wordt verstrekt uit de registers van de gemeente, van de gegevens van hen, die deel (gaan) uitmaken van de nieuwe kerkgemeenschap, alsmede dat de registers, het doop-, lidmaten- en trouwboek, de notulenboeken en de financiële administratie en andere bescheiden – onder welke benaming ook – alsmede de naam en het archief van de hervormde gemeente in ieder geval blijven toebehoren aan de hervormde gemeente dan wel de protestantse gemeente, waarin zij verenigd is, die deel blijft uitmaken van de Protestantse Kerk in Nederland.
  4. De effectuering van de voorziening vindt plaats onder de voorwaarden:
    - a. dat de naam van de hervormde gemeente blijft toebehoren aan de hervormde gemeente dan wel de protestantse gemeente, waarin zij verenigd is, die deel blijft uitmaken van de Protestantse Kerk in Nederland;
    - b. dat de Hersteld Hervormde gemeente conform de gesloten overeenkomst d.d. 31 augustus 2004 tussen de Hersteld Hervormde Kerk en de Protestantse Kerk in Nederland en ingevolge het vonnis van de voorzieningenrechter te Arnhem d.d. 15 mei 2006 inzake de naamkwesties geen gebruik zal maken van de naam (of afgeleide daarvan) van de Hervormde gemeente te [...];
    - c. dat de Hersteld Hervormde gemeente geen gebruik dient te maken van het logo en andere vormen van presentatie van de Hervormde gemeente te [...];
    - d. dat in publieksuitingen en correspondentie de correcte naam van de gemeente en organen van de Protestantse Kerk in Nederland wordt gebruikt.

3. De bezwaren

- 3.1 De bezwaren van de HHG tegen de door de CBZ getroffen voorziening vallen uiteen in bezwaren van principiële aard en bezwaren van inhoudelijke aard.
- 3.2 De bezwaren van principiële aard komen in hoofdzaak hierop neer, dat de HHG zichzelf beschouwt als de voortzetting van de hervormde gemeente zoals die bestond voor 1 mei 2004 en dat er derhalve geen sprake van is dat de HHG een nieuw kerkelijk leven is begonnen
- 3.3 De inhoudelijke bezwaren komen in hoofdzaak hierop neer, dat de HHG zich op het standpunt stelt dat in de plaats van de gehanteerde balanswaarden uitgegaan zou moeten worden van marktwaarden zoals dit bij boedelscheidingen gebeurt. Voorts stelt de HHG zich op het standpunt, dat het besluit van de CBZ ten onrechte geen voorziening bevat voor de toedeling van een gebouw, waar dringend behoefte aan bestaat.

4. Het toetsingskader

- 4.1 Het generale college verstaat onder het treffen van een voorziening krachtens de overgangsbepaling 33 PKO gelet op de tekst van de bepaling en de toelichting hierop, dat de voorziening niet meer behoeft te omvatten dan hetgeen noodzakelijk is voor het komen tot nieuw kerkelijk leven van de ontstane nieuwe kerkgemeenschap met inachtneming van de plaatselijke omstandigheden en onverminderd de maatregelen, die nodig zijn voor het voortbestaan van de hervormde gemeente.
- 4.2 Primair dient derhalve de voorziening gericht te zijn op het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de PKN en vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – op het geven van een handreiking om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken, waarbij “de basisbehoefte” van het kerkelijk leven het uitgangspunt vormt.
- 4.3 Dit brengt mee dat de nieuwe kerkgemeenschap in ieder geval moet kunnen beschikken over de kerkelijke gegevens van de leden, die hun registratie in de plaatselijk hervormde gemeente hebben beëindigd en thans behoren tot de HHG. Met het oog op nieuw kerkelijk leven van de betrokkenen is het van belang dat een voorziening aan de HHG de gelegenheid biedt om – gedurende een bepaalde periode – te beschikken over een ruimte voor het houden van erediensten en doordeweekse kerkelijke activiteiten en een ruimte voor het huisvesten van de predikant(en). Ook andere vermogensrechtelijke aspecten worden daarbij in aanmerking genomen.
- 4.4 Aangezien de CBZ, uit hoofde van haar in de overgangsbepalingen neergelegde taak, een grote mate van vrijheid toekomt bij de invulling van de door haar te treffen voorziening, dient het besluit door het generale college terughoudend te worden getoetst. Dat betekent dat het generale college slechts beoordeelt of de CBZ bij de totstandkoming van het besluit de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen en, gelet op de overgangsbepalingen, in redelijkheid tot de invulling van de voorziening heeft kunnen komen.

5. Beoordeling

- 5.1 De HHG beschouwt zichzelf als de voorzetting van de hervormde gemeente zoals die bestond voor de kerkvereniging op 1 mei 2004 en maakt uit dien hoofde bezwaar tegen de voorziening, die door de CBZ getroffen is op basis van de overgangsbepalingen 32 en 33 van de PKO.
- 5.2 Het generale college is van oordeel dat de kerkvereniging op 1 mei 2004 heeft meegebracht dat alle hervormde gemeenten van rechtswege zijn gaan behoren tot de PKN en het generale college verwijst voor de motivering van dit standpunt naar zijn eerdere uitspraken en naar uitspraken van de generale CBZ voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de NHK.
- 5.3 De bezwaren van de HHG op dit punt zijn gebaseerd op het in 5.1 weergegeven onjuiste uitgangspunt van de HHG. Deze bezwaren zijn derhalve ongegrond.
- 5.4 De HHG maakt voorts bezwaar tegen de gehanteerde balanswaarden en stelt zich op het standpunt, dat uitgegaan zou moeten worden van marktwaarden, zoals dit bij boedelscheidingen gebruikelijk zou zijn.
- 5.5 Het doel van de overgangsbepalingen van de PKO is primair het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de PKN en vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – een handreiking te geven om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken. Dit laatste is iets anders dan een voortzetting van het kerkelijk leven zoals dat voor 1 mei 2004 het geval was. Met de regeling van de overgangsbepalingen is dus niet beoogd om aan het deel van de voormalige leden van de hervormde gemeente, dat per 1 mei 2004 niet tot de PKN wilde gaan behoren, een evenredig deel van de vermogensbestanddelen van de gemeente te verstrekken. Een vergelijking met boedelscheidingen zoals de HHG die maakt, gaat derhalve niet op.
- 5.6 De CBZ is bij het treffen van de voorziening terecht uitgegaan van de balanswaardering, die tot 1 mei 2004 in de Nederlandse Hervormde gemeente te [...] als bestendige gedragslijn is gehanteerd en waartegen tot dat moment geen bezwaar is gemaakt. Daarnaast heeft de CBZ bij de waardering van het diaconale vermogen wel rekening gehouden met de werkelijke waarde, aangezien het hier gaat om courante onroerende zaken.
- 5.7 De CBZ heeft bij het treffen van de voorziening met betrekking tot de kerkrentmeesterlijke aspecten tot uitgangspunt genomen dat de financiële situatie van de hervormde gemeente slechts een bescheiden overdracht uit de geldmiddelen toelaat aan de HHG. Daarbij heeft de CBZ in aanmerking genomen de verminderde inkomsten uit levend geld tegenover de lasten van de hervormde gemeente, waaronder aanzienlijke lasten van onderhoud van het kerkgebouw en het verenigingsgebouw [...].
- 5.8 Naar aanleiding van het bezwaar van de HHG dat het besluit van de CBZ ten onrechte geen voorziening bevat voor de toedeling van een gebouw, heeft de CBZ zich met betrekking tot de

- eventuele toedeling van het kerkgebouw, verenigingsgebouw [...] en de pastorie in het verweerschrift op het standpunt gesteld dat de hervormde gemeente deze gebouwen nodig heeft voor haar functioneren.
- 5.9 Ter zitting van het generale college heeft de HHG aangevoerd dat dit standpunt niet begrijpelijk is, aangezien in [...] in de afgelopen jaren nauwelijks activiteiten hebben plaatsgevonden, terwijl voorts in maart 2008 al bekend was dat de hervormde gemeente voornemens was om de gronden waarop de pastorie en enige andere gebouwen staan, te verkopen. De CBZ heeft ter zitting bevestigd dat de HHG geen goede plaats heeft om kerkdiensten te houden en geen verenigingsgebouw tot haar beschikking heeft. Voorts heeft de CBZ verklaard dat zij eind maart 2008 wist dat bij de hervormde gemeente de verkoop van de pastorie aan de orde was, maar dat zij meende naar aanleiding hiervan geen actie te moeten ondernemen. CBZ heeft toegelicht dat zij zich heeft geconcentreerd op de toedeling van bedragen, omdat de toedeling van gebouwen voor de hervormde gemeente onbespreekbaar was.
- 5.10 Zoals voortvloeit uit hetgeen het generale college onder 4.1 tot en met 4.3 heeft overwogen, dient bij het treffen van een voorziening in voorkomend geval te worden onderzocht of het mogelijk en verantwoord is aan een nieuwe kerkgemeenschap, zoals in dit geval de HHG, gelegenheid te bieden om te beschikken over een ruimte voor het houden van erediensten en doordeweekse kerkelijke activiteiten. In dit geval is niet in geschil dat de HHG aan een dergelijke ruimte behoefte heeft. Voorts staat vast dat de hervormde gemeente beschikt over een aantal daartoe geëigende gebouwen.
- 5.11 Het generale college is er in het licht van het voorgaande niet van overtuigd dat de CBZ tijdens de voorbereiding van de voorziening met voldoende zorgvuldigheid heeft beoordeeld of toedeling van één der gebouwen aan de HHG niet tot de mogelijkheden behoorde. Nadat de CBZ er blijkbaar op basis van mededelingen van de hervormde gemeente van was uitgegaan dat alle gebouwen in gebruik waren, had met name het in maart 2008, derhalve voorafgaand aan het besluit van de CBZ, gebleken voornemen tot verkoop van de pastorie voor de CBZ aanleiding moeten zijn zich te vergewissen van de stand van zaken met betrekking tot de gebouwen van de hervormde gemeente en te onderzoeken of een of meer daarvan te koop werden aangeboden en te beoordelen of en in hoeverre toedeling van een gebouw aan de HHG, gelet op de situatie van de hervormde gemeente, mogelijk en verantwoord was. Het generale college overweegt in dit verband dat het de CBZ is die de voorziening treft en dat het enkele feit dat – zoals de CBZ stelt – een voorstel tot toedeling van één of meer gebouwen aan de HHG voor de hervormde gemeente onbespreekbaar was, in de gegeven omstandigheden onvoldoende zwaarwegend is om uitsluitend op die grond van toedeling af te zien.
- 5.12 Het generale college is van oordeel dat het besluit voor wat betreft de kerkrentmeesterlijke aspecten op onvoldoende zorgvuldige wijze tot stand is gekomen, zodat dit onderdeel niet in stand kan blijven.

6. Beslissing

- 6.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart de bezwaren voor wat betreft de kerkrentmeesterlijke aspecten gegrond;
  - vernietigt het besluit van de CBZ van bijzondere zorg met betrekking tot de Hervormde gemeenten van 5 juni 2008 voorzover het betreft de toebedeling van het kerkrentmeesterlijk vermogen zoals vervat in 5.1 van de voorziening en verwijst de zaak terug naar de CBZ van bijzondere zorg met betrekking tot de Hervormde gemeenten voor het nemen van een nieuwe beslissing met inachtneming van deze uitspraak;
  - bevestigt het besluit van de CBZ van bijzondere zorg met betrekking tot de Hervormde gemeenten van 5 juni 2008 voor wat betreft de diaconale voorziening zoals vervat in 5.2 van de voorziening, zodat deze in stand blijft;
  - bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gedaan op 3 september 2009

door mevrouw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mr H.W.A. Haeck, mr G.H. Bunt, mr J. van Baars, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindewij, dhr J.B.W. van Vark R.A.

14/08

Uitspraak op het bezwaar van [bezwaarde] te [...]1. Procedure

- 1.1 Bij brief van 11 augustus 2008, ingekomen op 14 augustus 2008, heeft [bezwaarde] te [...] (hierna: bezwaarde) bezwaar gemaakt tegen het besluit van de kleine synode van 27 juni 2008 tot wijziging van artikel 28 van de generale regeling predikantstraktementen (hierna: de generale regeling), waarvan hij op 16 juli 2008 heeft kennisgenomen.
- 1.2 Bij brief, met bijlagen, van 29 augustus 2008 heeft [bezwaarde] het bezwaarschrift aangevuld.
- 1.3 Bij brief, met bijlagen, van 15 december 2008, heeft de kleine synode op het bezwaarschrift gereageerd.
- 1.4 Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college ziet geen aanleiding daartoe ambtshalve over te gaan.

2. Achtergronden

- 2.1 Het bestreden besluit strekt, voorzover thans van belang, tot wijziging van artikel 28 lid 7 van de generale regeling, met ingang van 1 januari 2009. Het betreft wijziging van de regeling inzake de verrekening van neveninkomsten van predikanten die wachtgeld ontvangen.
- 2.2 De tot 1 januari 2009 geldende regeling (hierna: de oude regeling) luidde, voorzover hier van belang:
“Indien de predikant gedurende de wachtgeldperiode inkomsten uit arbeid en bedrijf verwerft, worden deze op het wachtgeld ingehouden in de mate waarin de som van het wachtgeld en de inkomsten uit arbeid of bedrijf het laatstgenoten traktement als bedoeld in artikel 5 bij volledige werktijd te boven gaat.”
- 2.3 De met ingang van 1 januari 2009 geldende regeling (hierna: de nieuwe regeling) luidt, voorzover hier van belang:
“Indien de predikant gedurende de wachtgeldperiode inkomsten uit arbeid of bedrijf verwerft die uitgaan boven de inkomsten die deze ontving als neveninkomsten voorafgaand aan de wachtgeldperiode, wordt het meerdere op het wachtgeld ingehouden. Bij de toekenning van het wachtgeld stelt de beleidscommissie vast welk bedrag buiten de verrekening wordt gehouden, volgens regels die door de beleidscommissie worden gesteld.”
- 2.4 De in de regeling vermelde beleidscommissie is de Beleidscommissie Predikanten als bedoeld in artikel 2 van de generale regeling. De kleine synode laat zich door de beleidscommissie bijstaan ten behoeve van de zorg voor de (rechts)positie van de predikanten. De beleidscommissie bestaat uit vertegenwoordigers van de kerk en uit door de kleine synode, deels op aanbeveling van de Bond van Nederlandse Predikanten, benoemde leden; de voorzitter wordt tevens benoemd door de kleine synode. De taak van de beleidscommissie omvat ondermeer het volgen van ontwikkelingen inzake arbeidsvoorwaarden met het oog op de vertaling naar de (rechts)positie van predikanten, het adviseren over de vaststelling en wijziging van de generale regelingen en het nemen – onder goedkeuring van de kleine synode – van besluiten van algemene strekking.
- 2.5 De beleidscommissie heeft het bedrag dat buiten de verrekening wordt gehouden vastgesteld op € 1.500,- per jaar voor het vervullen van preekbeurten.
- 2.6 Voor predikanten die voor de inwerkingtreding van de nieuwe regeling, derhalve voor 1 januari 2009, al wachtgeld ontvingen en neveninkomsten verwierven is een overgangsregeling getroffen die inhoudt dat het hogere bedrag aan neveninkomsten in de wachtgeldperiode (het surplus) in de jaren 2009, 2010 en 2011 slechts gedeeltelijk – respectievelijk voor 25%, 50% en 75% – en eerst vanaf 2012 volledig wordt verrekend.

3. De bezwaren

- 3.1 Als meest verstrekkende bezwaren, in het aanvullend bezwaarschrift weergegeven onder c, d en e, voert bezwaarde aan – samengevat weergegeven – dat de nieuwe regeling onbillijk, ontoereikend en in strijd met het karakter van de kerk is. Hij betoogt daartoe dat het voor predikanten die zijn losgemaakt moeilijk en zelfs vrijwel onmogelijk is om in of buiten de kerk een nieuwe volledige baan te vinden en dat dit te meer geldt voor oudere predikanten.
- 3.2 Voorts voert bezwaarde aan dat de getroffen overgangsregeling onvoldoende is. Hij betoogt dat hij, nu hem wachtgeld is toegekend op grond van een vóór 1 januari 2009 gegeven uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing (hierna: GCA), een verkregen recht heeft op verrekening van neveninkomsten volgens de oude regeling op grond waarvan

aanvulling van het wachtgeld door neveninkomsten zonder verrekening mogelijk was tot 100% van het laatstgenoten traktement.

4. Het verweer

- 4.1 De kleine synode heeft – samengevat weergegeven – naar voren gebracht dat de tegen de nieuwe regeling als zodanig aangevoerde bezwaren niet kunnen leiden tot vernietiging of buiten toepassing laten van het bestreden besluit, aangezien dit door de kleine synode – daartoe gemandateerd door de generale synode – is genomen in overeenstemming met de bevoegdheid en taak van de generale synode om generale regelingen, c.q. wijzigingen daarvan, vast te stellen en met inachtneming van de voorstellen die zijn gedaan door de daartoe aangewezen organen van de kerk.
- 4.2 Voorts heeft de kleine synode aangevoerd dat de overgangsregeling niet op bezwaarde van toepassing is, aangezien diens wachtgeld niet vóór 1 januari 2009 is ingegaan en de uitspraak van het GCA weliswaar een recht op wachtgeld vestigt, maar geen bepaling over de hoogte van het wachtgeld of de wijziging daarvan kan inhouden. Van een verkregen recht is volgens de kleine synode evenmin sprake, omdat de mogelijkheid om het wachtgeld, in geval een predikant dat ooit zou gaan ontvangen, zonder verrekening blijvend te kunnen aanvullen tot 100% van het laatstgenoten traktement, niet in de systematiek van de generale regeling besloten ligt en de desbetreffende voormalige gereformeerde uitkeringsregeling – waardoor de rechtspositie van bezwaarde als oorspronkelijk gereformeerde predikant voorheen werd beheerst – eveneens gewijzigd kon worden.

5. Beoordeling

- 5.1 Ingevolge artikel XVII van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland wordt de orde van de kerk nader geregeld bij of krachtens ordinantie en wordt een ordinantie vastgesteld of gewijzigd door de generale synode. Ingevolge artikel 43 van de generale regeling geschiedt wijziging van de generale regeling door de generale synode, gehoord het advies van de beleidscommissie en van het georganiseerd overleg. Ingevolge ordinantie 4-26-1 heeft de generale synode onder meer tot taak het vaststellen van de generale regelingen. Ingevolge ordinantie 4-27-5 is de kleine synode onder meer belast met het verrichten van wat naar de orde van de kerk aan de generale synode is opgedragen, voorzover dat haar door de generale synode wordt gedelegeerd.
- 5.2 Uit dit samenstel van kerkordelijke bepalingen blijkt dat aan de generale synode dan wel – zoals in dit geval – de kleine synode daartoe door de generale synode gemachtigd, de bevoegdheid is voorbehouden tot het vaststellen c.q. wijzigen van algemene regelingen. De aard van die regelgevende bevoegdheid brengt mee dat het generale college als rechtsprekend college niet kan treden in de beoordeling van de inhoud van de desbetreffende regelgeving die wordt vastgesteld of gewijzigd, maar slechts kan toetsen of het vaststellings- of wijzigingsbesluit volgens de daarvoor voorgeschreven procedure, met inachtneming van de vereiste zorgvuldigheid en in overeenstemming met het doel van de aan het desbetreffende kerkelijk lichaam verleende bevoegdheid, is genomen.
- 5.3 In ordinantie 3-16-4 is bepaald dat voor een predikant voor gewone werkzaamheden een rechtspositieregeling geldt, dat deze rechtspositieregeling is neergelegd in – voorzover hier van belang – de generale regeling voor de predikantstraktementen en tot stand komt na overleg met het daartoe aangewezen orgaan van de kerk.
- 5.4 Bij de besluitvorming die heeft geleid tot de wijziging van artikel 28 van de generale regeling hebben de generale en de kleine synode zich, blijkens de door de kleine synode overgelegde rapporten en notitie, gebaseerd op de adviezen en voorstellen van de Beleidscommissie Predikanten (hierna: beleidscommissie), het Georganiseerd Overleg Predikanten (hierna: georganiseerd overleg) en het generale college voor de kerkorde.
- 5.5 De taak en samenstelling van de beleidscommissie zijn hiervoor weergegeven in 2.4. Het georganiseerd overleg bestaat uit een delegatie namens de kerk en een delegatie namens de predikanten. Het heeft onder meer tot taak het adviseren over de vaststelling en wijziging van de generale regeling en het vaststellen van de uitvoeringsbepalingen daarbij. Het generale college voor de kerkorde adviseert en doet voorstellen omtrent, voorzover hier van belang, wijziging van kerkordelijke bepalingen.
- 5.6 Uit het voorgaande blijkt dat het bestreden besluit is genomen na overleg met de daartoe aangewezen organen van de kerk, zoals voorgeschreven in ordinantie 3-16-4. Van een gebrek in de procedure bij de totstandkoming van het bestreden besluit is dan ook in zoverre geen sprake, terwijl ook overigens van enig procedureel gebrek niet is gebleken.

- 5.7 Gelet op de hiervoor weergegeven taken en bevoegdheden van de generale synode en de kleine synode en van de beleidscommissie en het georganiseerd overleg, bestaat voorts geen grond voor het oordeel dat de bevoegdheid van de generale c.q. de kleine synode tot wijziging van de generale regeling is gebruikt voor een ander doel dan waarvoor deze is verleend.
- 5.8 De in 5.4 bedoelde rapporten en notitie zijn, voor zover hier van belang:
- het rapport 'Meetellen' van 28 augustus 2007, opgesteld door de technische werkgroep werkloosheid en arbeidsongeschiktheid predikanten (hierna: de werkgroep), die is ingesteld door de beleidscommissie. Het bevat een toetsing van de regelingen bij werkloosheid, ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid van predikanten voor gewone werkzaamheden aan de algemene maatschappelijke opvattingen. De beleidscommissie en het georganiseerd overleg hebben het rapport, respectievelijk in december 2007 en januari 2008, aanvaard.
  - de notitie 'Kerkordelijke voorstellen bij het rapport Meetellen' van 29 januari 2008 van de beleidscommissie en het georganiseerd overleg (hierna: de notitie).
  - het rapport AZ 08.05 van april 2008 van het generale college voor de kerkorde, houdende voorstel tot wijziging van de kerkordelijke bepalingen voortvloeiend uit 'Meetellen'.
- 5.9 In het rapport 'Meetellen' is vermeld dat de oude regeling, die inhoudt dat mag worden bijverdiend tot 100% van het laatstgenoten traktement voordat inkomen uit het wachtgeld wordt verrekend, als te riant moet worden beschouwd. Daartoe wordt in het rapport een vergelijking gemaakt tussen de oude regeling en wat elders in de maatschappij geldt. Opgemerkt wordt dat de werkloosheidsuitkering stopt voor dat deel van de werktijd waarvoor nieuwe arbeid gevonden wordt. Voorzover voor 100% nieuwe arbeid wordt gevonden, stopt de werkloosheidsuitkering geheel, ook al is het inkomen voor de nieuwe arbeid veel minder dan voor de oorspronkelijke. De wachtgeldregeling is volgens het rapport een vangnet voor de periode dat de predikant er niet in slaagt voldoende eigen inkomsten te verwerven. Het verwerven van eigen inkomsten blijft echter uitgangspunt. Verder staat in het rapport dat het ambt, de roeping en de positie van de predikant in de gemeente niet zo bijzonder zijn dat de regelingen bij werkloosheid, ziekte en arbeidsongeschiktheid zouden moeten afwijken van wat in de maatschappij voor werknemers of in de kerk voor kerkelijke (mede)werkers overeengekomen wordt. Daaraan is in het rapport toegevoegd dat bij de afstemming op de maatschappelijke ontwikkelingen er blijvend op dient te worden toegezien dat de roeping en de zelfstandige positie van het ambt niet in gevaar komt en dat rekening gehouden blijft worden met bijzondere risico's die aan het ambt verbonden zijn. In de notitie en het rapport AZ 08.05 zijn de uit het rapport 'Meetellen' voortvloeiende voorstellen tot wijziging van de kerkordelijke bepalingen, waaronder de generale regeling, neergelegd.
- 5.10 Het rapport 'Meetellen' is, zoals in 5.8 overwogen, aanvaard door de beleidscommissie en het georganiseerd overleg. Dit zijn organen die op grond van de kerkorde zijn aangewezen om op het terrein van de rechtspositie van predikanten ontwikkelingen te signaleren en daarover te adviseren en voorstellen te doen. In die organen zijn zowel de kerk als de predikanten vertegenwoordigd. De uit het rapport voortvloeiende wijzigingsvoorstellen zijn door middel van de notitie en het rapport AZ 08.05 voorgelegd aan de generale synode. Nu de kleine synode, gemachtigd door de generale synode, zich bij de besluitvorming heeft gebaseerd op de voorstellen en adviezen van de door de kerkorde aangewezen terzake kundige organen waarin de predikanten eveneens zijn vertegenwoordigd, bestaat geen grond voor het oordeel dat het besluit niet met de vereiste zorgvuldigheid is genomen. Uit de rapporten en de notitie die aan de besluitvorming ten grondslag hebben gelegen blijkt bovendien dat de eigen aard van het predikantsambt is betrokken bij de door de kleine synode, gemachtigd door de generale synode, gemaakte keuze tot wijziging van de rechtspositieregeling van de predikanten op het punt van de verrekening van neveninkomsten voor hen die wachtgeld ontvangen. In die keuze op zichzelf kan, zoals in 5.2 is overwogen, het generale college niet treden. Het voorgaande leidt ertoe dat de onder 3.1 weergegeven bezwaren geen doel treffen.
- 5.11 Het bezwaar dat de getroffen overgangsregeling onvoldoende is, kan evenmin slagen. Ook met betrekking tot de overgangsregeling kan het generale college de inhoud niet integraal toetsen. Op dit punt staat ter beoordeling of deze regeling in redelijkheid kon worden getroffen. Het generale college beantwoordt deze vraag bevestigend, gelet op de in de overgangsregeling neergelegde gefaseerde verrekening over een periode van drie jaar,

alvorens vanaf 2012 voor bestaande gevallen volledige verrekening volgens de nieuwe regeling gaat plaatsvinden.

- 5.12 Tenslotte moet het beroep dat bezwaarde op een verkregen recht heeft gedaan, worden verworpen. Doordat bezwaarde in verband met de datum van losmaking geen recht kan doen gelden op ontvangst van wachtgeld vóór 1 januari 2009, is hij terecht niet aangemerkt als een bestaand geval in de zin van de overgangsregeling. Dat de uitspraak van het GCA is gegeven vóór 1 januari 2009 doet daaraan niet af, aangezien in deze uitspraak niet meer is – en kon worden – bepaald dan het toekomstig tijdstip waarop bezwaarde, indien hij zich niet naar het oordeel van het GCA zou voegen, zou worden losgemaakt en wachtgeld zou gaan ontvangen. De hoogte en samenstelling van dat wachtgeld wordt beheerst door de daarop ziende kerkordelijke bepalingen – voorzover hier van belang de bepalingen van de generale regeling betreffende verrekening van neveninkomsten – zoals die luiden ten tijde van het ingaan van de wachtgeldperiode. Bezwaarde kan evenmin aan de oude regeling dan wel de desbetreffende voorheen geldende gereformeerde uitkeringsregeling een recht ontlenen op het behoud van inkomsten ter hoogte van 100% van het laatstgenoten traktement gedurende de wachtgeld periode c.q. tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, reeds omdat de voorheen geldende regelingen ook konden worden gewijzigd. Het voorgaande leidt ertoe dat de onder 3.2 weergegeven bezwaren eveneens ongegrond zijn.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart de bezwaren van bezwaarde tegen het besluit van de kleine synode van 27 juni 2008 ongegrond.
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gedaan op 3 september 2009

door mw mr M.G. J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, ds L. Korevaar, dhr P.J. Oudshoorn RA.

15/08

Proces-verbaal van de mondelinge uitspraak op het beroep van de kerkenraad van de hervormde gemeente [...].

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 6 september 2008, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna te noemen: het generale college) op 23 september 2008 ontvangen, is de kerkenraad van de hervormde gemeente van [...] (hierna te noemen: de kerkenraad) in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna te noemen: het regionale college) van 21 augustus 2008, verzonden op 28 augustus 2008, waarbij het bezwaarschrift van de kerkenraad niet-ontvankelijk is verklaard.
- 1.2 Het generale college heeft bij brief van 30 september 2008 het breed moderamen van de hervormde classicale vergadering van [...] (hierna te noemen: de classis) de gelegenheid gegeven binnen één maand op de inhoud van het beroepschrift te reageren.
- 1.3 Het generale college heeft bij brief van 5 januari 2009 de classis nog eenmaal in de gelegenheid gesteld binnen twee weken haar reactie op het beroepschrift te geven.
- 1.4 De classis heeft bij brief van 25 mei 2009 aan het generale college medegedeeld geen verdere aanvulling te hebben op het standpunt zoals verwoord in de beslissing van 28 september 2007.
- 1.5 De classis heeft bij e-mailbericht van 30 augustus 2009 ondermeer aan het generale college kenbaar gemaakt dat de kerkenraad een nieuw verzoek bij de classis heeft ingediend tot het verkrijgen van een preekconsent voor de heer F. uit X. en dat de classis met de besluitvorming wacht totdat de mondelinge behandeling bij het generale college plaats heeft gevonden.
- 1.6 Op 3 september 2009 om 11.00 uur heeft mondelinge behandeling van de zaak plaatsgevonden, waarbij namens de classis aanwezig was mevrouw M. en namens de kerkenraad de heer A. en de heer H.
- 1.7 Het generale college heeft na afloop van de behandeling op 3 september 2009 mondeling uitspraak gedaan en beslist als weergegeven onder 4.

2. Het beroep

- 2.1 De kerkenraad heeft zich op het standpunt gesteld dat zij ten onrechte niet-ontvankelijk is verklaard, aangezien het besluit van de classis van 28 december 2007 pas op 2 januari 2008 bij de scriba van de kerkenraad is ontvangen. De kerkenraad voegt ter onderbouwing van haar standpunt een afschrift van het e-mailbericht van de scriba d.d. 2 januari 2008 bij, waaruit blijkt dat het bewuste besluit van de classis op die dag is ontvangen.

3. Beoordeling

- 3.1 Het generale college heeft aan zijn uitspraak de hierna volgende overwegingen ten grondslag gelegd.
- 3.2 Op grond van ordinantie 12.3.4 dienen bezwaren door middel van een bezwaarschrift bij het bevoegde college voor de behandeling van bezwaren en geschillen te worden ingediend binnen 30 dagen na de dag, waarop de beslissing werd verzonden of na de dag, waarop daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen.
- 3.3 Het besluit van de classis is gedateerd op 28 december 2007 doch bevat geen datum waarop dit besluit verzonden is, zodat deze verzenddatum niet met zekerheid is vast te stellen.
- 3.4 Uit het in het geding gebrachte e-mailbericht van de scriba van de kerkenraad van 2 januari 2008 blijkt dat de scriba de brief van 28 december 2007 op 2 januari 2008 heeft ontvangen. Het generale college acht deze ontvangstdatum niet onaannemelijk met het oog op de gebruikelijke eindejaarsdrukten bij de posterijen.
- 3.5 Het generale college gaat er vanuit dat de kerkenraad redelijkerwijze pas op 2 januari 2008 van het besluit van de classis kennis heeft kunnen nemen, zodat het beroepschrift tijdig is ingediend.
- 3.6 Dit betekent dat de uitspraak van het regionale college niet in stand kan blijven. Het generale college zal zelf op het bezwaar beslissen en komt derhalve toe aan de inhoudelijke toetsing van het besluit van de classis van 28 december 2007 om de aanvraag van de kerkenraad van 14 september 2007 om preekconsent voor de heer F. niet door te zenden aan de kleine synode.
- 3.7 De kerkenraad heeft in haar aanvraag voor het preekconsent op grond van artikel 6 lid 2 van de generale regeling als bedoeld in ordinantie 5.5.2 feiten en omstandigheden gesteld op grond waarvan de kerkenraad niet op een andere wijze in het voorgaan in de kerkdiensten kan

voorzien en aangegeven op welke gronden de heer F. in staat geacht wordt om de kerkdiensten te leiden.

- 3.8 Het generale college is van oordeel dat de aanvraag van de kerkenraad zodanig is gemotiveerd dat de classis de aanvraag, vergezeld van haar advies, door had moeten sturen aan de scriba van de kleine synode en dat de classis derhalve niet in redelijkheid tot haar besluit van 28 december 2007 heeft kunnen komen. Dat besluit kan derhalve niet in stand blijven.
- 3.9 Het generale college acht bovendien termen aanwezig om een voorziening te treffen in die zin dat het breed moderamen van de classis wordt opgedragen om de nieuwe aanvraag voor een preekconsent voor de heer F. die bij de classis is ingediend, vergezeld van haar advies, zo tijdig in te dienen bij de scriba van de kleine synode dat deze aanvraag ontvangen is voordat de termijn van indiening van stukken bij de kleine synode sluit, zodat de aanvraag op de eerstvolgende vergadering van de kleine synode kan worden behandeld.

4. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- vernietigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland van 21 augustus 2008, verzonden op 28 augustus 2008;
- verklaart het beroep van de kerkenraad gegrond;
- vernietigt het besluit van de classis van 28 december 2007;
- treft de voorziening dat het breed moderamen van de classis [...] wordt opgedragen om de nieuwe aanvraag voor een preekconsent voor de heer F. die bij de classis is ingediend, vergezeld van haar advies, zo tijdig in te dienen bij de scriba van de kleine synode dat deze ontvangen is voordat de termijn van indiening van stukken bij de kleine synode sluit, zodat de aanvraag op de eerstvolgende vergadering van de kleine synode kan worden behandeld;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak voorzover het generale college betreffende komen voor rekening van de kerk.

Aldus gedaan op 3 september 2009

door mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, ds L. Korevaar, dhr P.J. Oudshoorn RA.

16/08

Uitspraak op de bezwaarschriften van J., de heer en mevrouw V., mr P., Q., de heer en mevrouw G. en A. tegen de voorziening van de Commissie van Bijzondere Zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten ten aanzien van de Hersteld Hervormde gemeente te [...]

1. De procedure

- 1.1 Op respectievelijk 17 oktober, 22 oktober, 12 november, 27 oktober, 24 oktober en 12 november 2008 hebben de heer J., de heer en mevrouw V., de heer mr P., de heer Q., de heer en mevrouw G. en de heer A. (hierna: bezwaarden) bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) bezwaar aangetekend tegen het besluit van de Commissie van Bijzondere Zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: de CBZ), gedateerd 29 augustus 2008, - verzonden 26 september 2008 -, waarbij een voorziening is getroffen ingevolge overgangsbepaling 33 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: PKO) ten aanzien van de Hersteld Hervormde gemeente te [...] (hierna: ook de HHG).
- 1.2 Op 29 oktober 2008 heeft de heer J. een afschrift van het besluit van de CBZ aan het generale college doen toekomen.
- 1.3 Op 17 december 2008 heeft de CBZ een verweerschrift ingediend onder overlegging van vier bijlagen.
- 1.4 Bij brief van 26 maart 2009 heeft de voorzitter van het generale college mr P. bericht dat het generale college in de zitting van 12 maart 2009 heeft besloten de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: de AK) als belanghebbende uit te nodigen voor de zitting van 14 mei 2009.
- 1.5 De mondelinge behandeling van de bezwaren heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 14 mei 2009. Namens de CBZ zijn verschenen ds W., mr B. en de heer G. Van de bezwaarden zijn verschenen mr P., vergezeld van adviseurs D. en C., de heer A., de heer en mevrouw V., de heer en mevrouw G. en de heer J.; namens de AK zijn verschenen ds H., de heer A., de heer L., de heer M. en de heer F.
- 1.6 Ter zitting hebben mr P., de heer A. en de CBZ een pleitnota overgelegd. Mr P. heeft mede het woord gevoerd namens de heer en mevrouw V. en de heer Q.
- 1.7 Bij brief van 19 juni 2009 heeft het generale college aan de bezwaarden, de CBZ en de AK het vastgestelde verslag van de mondelinge behandeling toegezonden, waarin tevens de ter zitting gegeven beslissing van het generale college op de bezwaren van procedurele aard is vastgelegd.
- 1.8 Bij brief van 19 juni 2009 heeft het generale college bezwaarden, de CBZ en de AK voorts in kennis gesteld van zijn besluit dat bezwaarden in de zaak 17/08, die eveneens betrekking heeft op de in 1.1 bedoelde voorziening, worden aangemerkt als belanghebbenden in de zaak 16/08.
Daartoe zijn aan de bezwaarden in de zaak 17/08 de stukken in de zaak 16/08 toegestuurd met het verzoek hierop binnen vier weken te reageren. De bezwaarden in de zaak 17/08 hebben bij brief van 1 juli 2009 aan het generale college medegedeeld dat zij van deze gelegenheid geen gebruik zullen maken.

2. De getroffen voorziening

- 2.1 De door de CBZ op 29 augustus 2008 getroffen voorziening komt in hoofdzaak op het volgende neer:
  1. aan de HHG wordt een bedrag van € 800.000,- ter beschikking gesteld;
  2. aan de HHG worden de door dr. W. en ds. V. bewoonde pastorieën, gelegen aan de [...] te [...] en de [...]weg te [...] in eigendom overgedragen, zulks met uitzondering van de garage, gelegen aan de [...]straat, die door dr. W. wordt gebruikt;
  3. de huurschuld van de HHG aan de Hervormde gemeente te [...] voor de beide pastorieën wordt kwijtgescholden voor de periode vanaf 1 mei 2004 tot en met de datum van overdracht van deze onroerende zaken, onder de voorwaarde dat de overdracht geschiedt binnen drie maanden nadat deze voorziening niet meer voor beroep vatbaar is, dan wel binnen drie maanden nadat deze voorziening in beroep door het generale college in stand is gelaten;
  4. aan de diaconie van de HHG wordt een bedrag van € 50.000,- ter beschikking gesteld.
- 2.2 De effectuering van de voorziening vindt plaats onder de voorwaarden:

1. dat de HHG medewerking verleent aan de ledenontvlechting onder leiding van de CBZ en conform de door de CBZ gegeven voorschriften en wel binnen drie maanden nadat deze voorziening niet meer vatbaar is voor beroep bij het generale college, dan wel binnen drie maanden nadat deze voorziening in beroep door het generale college in stand is gelaten;
  2. dat bij deze ontvlechting zal worden uitgegaan van de huidige juridische stand van zaken, waarbij de rechtbank Utrecht tot de slotsom kwam dat de bezwaarde gemeenten met alle andere hervormde gemeenten per 1 mei 2004 geheel en al onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland zijn geworden (rechtsoverweging 4.41);
  3. dat de HHG erkent en respecteert dat de naam van de hervormde gemeente blijft toebehoren aan de hervormde gemeente, dan wel die protestantse gemeente waarin zij verenigd is, die deel blijft uitmaken van de Protestantse kerk in Nederland;
  4. dat de HHG conform de gesloten overeenkomst van 31 augustus 2004 tussen de Hersteld Hervormde Kerk en de Protestantse Kerk in Nederland en ingevolge het vonnis van de voorzieningenrechter te Arnhem van 15 mei 2006 inzake de "naamskwestie" geen gebruik zal maken van de naam of afgeleide hiervan van de Hervormde gemeente te [...];
  5. dat dientengevolge de overdracht van vermogensrechtelijke bestanddelen conform deze voorziening alleen plaats zal vinden aan de rechtspersoon "hersteld hervormde gemeente te [...]" (en aan haar diaconie) overeenkomstig artikel 1.2 van de vaststellingsovereenkomst tussen de Hersteld Hervormde Kerk en de Protestantse Kerk in Nederland;
  6. dat de hersteld hervormde gemeente zich voortaan zal presenteren als "Hersteld hervormde gemeente te [...]";
  7. dat de hersteld hervormde gemeente zal afzien van het gebruik van de namen [...] en [...] voor de beide wijkgemeenten aangezien de namen toebehoren aan de hervormde gemeente;
  8. dat de hersteld hervormde gemeente geen gebruik zal maken van het logo (zegel) en andere vormen van presentatie van de Hervormde gemeente te [...] (dit geldt ook voor de Nieuwsbrief van de hersteld hervormde gemeente) en dat ook het kerkzegel dat tot 1941 bij de Hervormde gemeente te [...] in gebruik was, niet door de hersteld hervormde gemeente zal worden gebruikt;
  9. dat in publiksuïtingen en correspondentie de correcte naam van de gemeenten en organen van de Protestantse Kerk in Nederland wordt gebruikt, hetgeen impliceert dat de hervormde gemeente wordt aangeduid met "Hervormde gemeente te [...]" zonder verdere toevoegingen;
  10. dat de kosten van de notaris en overdrachtsbelasting verbonden aan de uitvoering van deze voorziening voor rekening komen van de hersteld hervormde gemeente;
  11. dat de garage, gelegen aan de [...]straat, die dr. W. thans in gebruik heeft, uiterlijk op het moment dat de thans door hem bewoonde pastorie aan de [...] te [...] in eigendom wordt overgedragen aan de hersteld hervormde gemeente, ontruimd en bezemschoon wordt opgeleverd en de sleutels daarvan worden overhandigd aan het college van kerkrentmeesters van de hervormde gemeente.
3. Het toetsingskader
- 3.1 Het generale college verstaat onder het treffen van een voorziening krachtens de overgangsbepaling 33 PKO, gelet op de tekst van deze bepaling en de toelichting hierop, dat de voorziening niet meer hoeft te omvatten dan hetgeen noodzakelijk is voor het komen tot nieuw kerkelijk leven van de ontstane nieuwe kerkgemeenschap met inachtneming van de plaatselijke omstandigheden en onverminderd de maatregelen die nodig zijn voor het voortbestaan van de hervormde gemeente.
  - 3.2 Primair dient derhalve de voorziening gericht te zijn op het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de PKN en vervolgens -waar dat mogelijk en verantwoord is- op het geven van een handreiking om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken waarbij de "basisbehoefte" van het kerkelijk leven uitgangspunt vormt.
  - 3.3 Dit brengt mede dat de nieuwe kerkgemeenschap in ieder geval moet kunnen beschikken over de kerkelijke gegevens van de leden, die hun registratie in de plaatselijke hervormde gemeente hebben beëindigd en thans behoren tot de HHG. Met het oog op nieuw kerkelijk leven van de betrokkenen is het van belang dat een voorziening aan de HHG de gelegenheid

- biedt – om gedurende een bepaalde periode – te beschikken over een ruimte voor het houden van erediensten en doordeweekse kerkelijke activiteiten en een ruimte voor het huisvesten van de predikant(en). Ook andere vermogensrechtelijke aspecten worden daarbij in aanmerking genomen.
- 3.4 Aangezien de CBZ, uit hoofde van haar in de overgangsbepalingen neergelegde taak, een grote mate van vrijheid toekomt bij de invulling van de door haar te treffen voorziening, dient het besluit door het generale college terughoudend te worden getoetst. Dat betekent dat het generale college slechts beoordeelt of de CBZ bij de totstandkoming van het besluit de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen en, gelet op de overgangsbepaling, in redelijkheid tot invulling van de voorziening heeft kunnen komen.
4. Ontvankelijkheid individuele gemeenteleden en termijnoverschrijding
- 4.1 Met een beroep op ordinantie 12 artikel 3 lid 1 heeft de CBZ zich de vraag gesteld of bezwaarden wel in hun werkelijk belang of hun kerkelijke verantwoordelijkheid zijn getroffen door de voorziening, nu zij al vanaf de mededeling hierover in het kerkblad van de hervormde gemeente van 27 juni 2008 de zakelijke inhoud van de te treffen voorziening kenden en bekend waren met het feit dat de AK geen bezwaar zou aantekenen tegen de voorziening, noch vanwege de materiële inhoud, noch vanwege de gevolgde aanpak, alsmede nu overeenkomstig de overgangsbepaling uitvoerig overleg is gevoerd met de kerkenraad en de colleges van de hervormde gemeente.
- 4.2 Voorts heeft de CBZ de vraag opgeworpen of bezwaarden A. en Q. die eerst op 12 november 2008 een bezwaarschrift hebben ingediend, dit wel tijdig hebben gedaan, dat wil zeggen binnen dertig dagen na de dag waarop de beslissing werd genomen of binnen dertig dagen na de dag waarop daarvan redelijkerwijs kon worden kennis genomen (ordinantie 12 artikel 4 PKO). Zij heeft er daarbij op gewezen dat de voorziening op 26 september 2008 aan de hervormde gemeente is verzonden en dat op dezelfde dag ook een persbericht is verspreid, alsmede op 30 september 2008 over de voorziening een artikel is verschenen in het Leidsch Dagblad, editie Duin en Bollenstreek. Pas op 17 oktober 2008 is in het kerkblad van de hervormde gemeente te [...] een artikel over de inhoud van de voorziening verschenen.
- 4.3 Het generale college is van oordeel dat in dit geval ordinantie 12 artikel 3 lid 1 geen beletsel vormt om de individuele gemeenteleden ontvankelijk te verklaren in hun bezwaarschriften. Reeds de omstandigheid dat van de individuele gemeenteleden in dit geval meer offervaardigheid wordt gevraagd, leidt tot het oordeel dat niet kan worden staande gehouden dat zij niet in hun werkelijk belang zijn getroffen. Verder is in overgangsbepaling 33 het bezwaarrecht ook toegekend aan de individuele leden van de nieuw gevormde kerkgemeenschap. Het niet toekennen van dit bezwaarrecht aan de eigen leden van de bestaande kerkgemeenschap is hier niet mee in overeenstemming te brengen. Het generale college acht dit verweer daarom niet gegrond.
- 4.4 Ook het beroep op het niet tijdig indienen van een bezwaarschrift zal het generale college afwijzen. Op grond van hetgeen hierover in de processtukken en tijdens de mondelinge behandeling is aangevoerd gaat het generale college ervan uit dat alle bezwaren zijn ingediend binnen dertig dagen nadat de voorziening redelijkerwijs bij bezwaarden kenbaar kon zijn.
5. De bezwaren van procedurele aard
- 5.1 De bezwaren van bezwaarden tegen de door de CBZ getroffen voorziening, vallen uiteen in bezwaren van procedurele aard en bezwaren van inhoudelijke aard.
- 5.2 De bezwaren van procedurele aard richten zich met een beroep op artikel 21 van de Generale regeling kerkelijke rechtspraak tegen het aanmerken van de AK als belanghebbende. Nu de AK heeft besloten geen bezwaar in te dienen en akkoord te gaan met de voorziening van de CBZ, kan de AK volgens bezwaarden niet als belanghebbende worden aangemerkt en moet zij de beslissing van het generale college afwachten.
- 5.3 Zoals het generale college reeds ter zitting heeft medegedeeld, heeft het generale college geoordeeld dat de AK gerechtigd is aanwezig te zijn als belanghebbende tijdens de mondelinge behandeling van de bezwaren. Gelet op artikel 20 lid 5 van de Generale regeling kerkelijke rechtspraak is het generale college bevoegd in het kader van de behandeling van een zaak inlichtingen aan kerkelijke lichamen te vragen. Daaruit volgt de bevoegdheid om een kerkelijk lichaam, in dit geval de AK, ter zitting als belanghebbende te horen, voorzover diens rechten en verplichtingen worden geraakt. Omdat de voorziening raakt aan de rechten en verplichtingen van de Hervormde gemeente te [...] heeft het generale college besloten de AK

als belanghebbende ter zitting uit te nodigen teneinde deze inlichtingen te kunnen vragen. De kerkordelijke bezwaren treffen daarom geen doel. Nu er behalve kerkordelijke bezwaren geen andere bezwaren zijn aangevoerd tegen de aanwezigheid van de AK, zijn de onder punt 5.2 genoemde procedurele bezwaren verworpen.

- 5.4 Bezwaarders hebben voorts nog bezwaar gemaakt tegen het gevoegd behandelen van de bezwaarschriften van de individuele gemeenteleden. Evenwel hebben zij ter zitting aangegeven deze bezwaren niet langer te handhaven zodat deze bezwaren geen verdere behandeling vergen. Voorts is de ter zitting opgeworpen vraag of de namens de AK ter zitting aanwezigen wel lid zijn van de AK, genoegzaam in bevestigende zin beantwoord, zodat ook deze vraag niet verder behoeft te worden behandeld.

6. Beoordeling

- 6.1 De bezwaren van inhoudelijke aard richten zich tegen de omstandigheid dat de HHG zich tot op heden niet bereid heeft verklaard mee te werken aan de ontvlechting van het ledenbestand, alsmede tegen de in de voorziening aan de HHG toegekende bedragen van vermogensrechtelijke aard. Het generale college overweegt hierover het volgende.
- 6.2 De bezwaarders hebben samengevat met betrekking tot de ontvlechting aangevoerd dat de voorziening pas had kunnen worden getroffen nadat de HHG haar medewerking aan de ontvlechting van het ledenbestand had gegeven en de ontvlechting van het ledenbestand was voltooid.
- 6.3 In haar verweerschrift en de nadere toelichting daarop tijdens de mondelinge behandeling van de bezwaren heeft de CBZ naar het oordeel van het generale college genoegzaam toegelicht waarom in deze situatie in afwijking van de overgangsbepalingen een voorziening is getroffen voordat de ontvlechting van het ledenbestand is geëffectueerd. Door bezwaarders is niet bestreden dat de CBZ terecht heeft geconcludeerd, gebaseerd op de mededelingen van beide kerkenraden, dat een aanzienlijk deel van zowel de hervormde als de hersteld hervormde gemeenteleden is overgegaan tot vorming van een eigen nieuwe kerkgemeenschap. Evenmin is bestreden dat in de voorziening uitdrukkelijk is geregeld dat deze slechts in werking treedt, respectievelijk kan worden ten uitvoer gelegd als de ontvlechting van het ledenbestand genoegzaam voor beide kerkgemeenschappen is geëffectueerd en iedere gemeente haar eigen ledenadministratie kan voeren. Gelet op deze omstandigheden hebben, naar het oordeel van het generale college, bezwaarders geen wezenlijk belang bij hun beroep op een voorafgaande ontvlechting.
- 6.4 Het generale college is voorts van oordeel dat de CBZ, - voor zover het betreft de vaststelling van de hoogte van de vermogensrechtelijke bedragen -, voldoende in aanmerking heeft genomen, dat de voorziening primair gericht dient te zijn op het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de PKN en dat vervolgens, waar dat mogelijk en verantwoord is een handreiking kan worden gegeven om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken, waarbij de basisbehoefte van het kerkelijk leven uitgangspunt vormt. De vermogenspositie van de hervormde gemeente, zoals deze blijkt uit de balanspositie, en de omstandigheid dat een voorziening moet worden getroffen voor een omvangrijke hersteld hervormde gemeente heeft de CBZ daarbij terecht mede in haar beoordeling betrokken. De hervormde gemeente is niet onevenredig benadeeld. De voorziening is voldoende gemotiveerd. De CBZ heeft naar het oordeel van het generale college voldoende overleg gepleegd met de daarvoor in aanmerking komende kerkelijke organen. Voorts is van belang dat de voorziening alleen kan worden uitgevoerd als de ledenontvlechting tot stand is gekomen en ook overigens is voldaan aan alle voorwaarden van de voorziening, een en ander te bewaken door de AK.
- 6.5 Enkele bezwaarders hebben tenslotte de bevoegdheid van de CBZ ter discussie gesteld en aangegeven het in het geheel niet eens te zijn met het treffen van een voorziening voor uitgetreden gemeenteleden. Nu in de kerkorde en de daarvan deeluitmakende overgangsbepalingen zelf, uitdrukkelijk de bevoegdheid om een voorziening te treffen is gelegd bij de CBZ, - wanneer een aanzienlijk deel van de gemeenteleden is overgegaan naar een nieuw kerkgenootschap -, dient dit bezwaar te worden verworpen.
- 6.6 Uit het bovenstaande blijkt dat de ingediende bezwaren ongegrond zijn en niet kunnen leiden tot vernietiging van de getroffen voorziening.

7. Beslissing

- 7.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen
- verklaart de bezwaren van bezwaarders ongegrond;

- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 30 september 2009

Door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds W. Nawijn, ds J. Vroegindewey, dhr J.B.W. van Vark RA.

17/08

Uitspraak op het bezwaarschrift van: 1.) “de kerkelijke rechtspersoon Nederlandse Hervormde Gemeente (in hersteld verband) te [...]”; 2.) “de kerkelijke rechtspersoon Hervormde Wijkgemeente [...] te [...]”; 3) “de kerkelijke rechtspersoon Hervormde Wijkgemeente [...] te [...]” tegen de voorziening van de Commissie van Bijzondere Zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten ten aanzien van de Hersteld Hervormde gemeente te [...].

1. De procedure

1.1 Op 21 oktober 2008 hebben:

1. de kerkelijke rechtspersoon Nederlandse Hervormde gemeente (in hersteld verband) te [...],
2. de kerkelijke rechtspersoon Hervormde Wijkgemeente [...] te [...], alsmede
3. de kerkelijke rechtspersoon Hervormde Wijkgemeente [...] te [...],

hierna te noemen “bezwaarden”,

middels hun advocaat mr X., gevestigd te Y., bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) bezwaar op nader aan te voeren gronden aangetekend tegen het besluit van de Commissie van Bijzondere Zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: de CBZ), gedateerd 29 augustus 2008, - verzonden 25 september 2008 -, waarbij een voorziening is getroffen ingevolge overgangsbepaling 33 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: PKO) ten aanzien van de Hersteld Hervormde gemeente te [...] (hierna: ook de HHG).

1.2 Aan het bezwaarschrift is gehecht een afschrift van het bestreden besluit.

1.3 Het bezwaarschrift is aangevuld bij brief van 12 december 2008.

1.4 Op 4 februari 2009 heeft de CBZ een verweerschrift ingediend onder overlegging van zeven bijlagen.

1.5 Bij brief van 28 april 2009 heeft het generale college mr X. bericht dat het generale college in de zitting van 12 maart 2009 heeft besloten de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: de AK) als belanghebbende uit te nodigen voor de zitting van 14 mei 2009. Tevens heeft het generale college mr X. op diens verzoek een lijst toegezonden met namen van de leden van het generale college die de zaken 16/08 en 17/08 behandelen, met de mededeling dat deze leden eerder vergelijkbare zaken hebben behandeld; daarbij is verwezen naar de op grond van overgangsbepaling 33d van de kerkorde aan het generale college opgedragen kennisneming van bezwaren tegen besluiten waarin een door de CBZ getroffen voorziening is vervat.

1.6 Bij brief van 6 mei 2009 heeft mr X. zijn bezwaarschrift aangevuld met enkele bezwaren van procedurele aard. Samengevat betreffen deze:

- een bezwaar tegen de beslissing van het generale college de AK toe te laten als belanghebbende bij de mondelinge behandeling van de bezwaren;
- een verzoek om stukken uit de zaak 16/08 toe te zenden, respectievelijk de mogelijkheid te geven daarop te reageren;
- een verzoek om gevoegde behandeling van de zaken 16/08 en 17/08.

1.7 De mondelinge behandeling van de bezwaren heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 14 mei 2009. Namens de CBZ zijn verschenen ds W., mr B. en de heer G., de heer W. en mr F. als gemachtigde van de CBZ; namens de Hersteld hervormde gemeente te [...] (HHG) zijn verschenen ds V., de heer R., de heer A., de heer J., de heer C. en mr X. als gemachtigde van de HHG; namens de AK zijn verschenen ds H., de heer D., de heer J., de heer L. en de heer N.

1.8 Ter zitting hebben mr X. en de CBZ een pleitnota overgelegd. De door mr X. overgelegde pleitnota betreft slechts een toelichting op de bezwaren van procedurele aard. De namens de HHG aanwezigen en hun gemachtigde hebben na de behandeling van hun bezwaren van procedurele aard de zitting (vrijwillig) verlaten. Zij hebben derhalve niet deelgenomen aan de mondelinge behandeling van hun inhoudelijke bezwaren.

1.9 Na de mondelinge behandeling van de bezwaren is bij het generale college ingekomen een brief van mr X. van 18 mei 2009. Het generale college heeft bij brief van 19 juni 2009 aan mr X. bericht dat op de inhoud van zijn brief niet zal worden ingegaan, aangezien deze is ingekomen na de behandeling van en de besluitvorming over de procedurele bezwaren van de HHG.

1.10 Voorts heeft het generale college bij brief van 19 juni 2009 de bezwaarden, de CBZ en de AK in kennis gesteld van zijn besluit dat bezwaarden in de zaak 16/08, die eveneens betrekking

heeft op de in 1.1 bedoelde voorziening, worden aangemerkt als belanghebbenden in de zaak 17/08.

Daartoe zijn aan de bezwaarden in de zaak 16/08 de stukken in de zaak 17/08 toegestuurd met het verzoek hierop binnen vier weken te reageren. Van deze gelegenheid hebben bezwaarden in de zaak 16/08 geen gebruik gemaakt.

2. De getroffen voorziening

2.1 De door de CBZ op 29 augustus 2008 getroffen voorziening komt in hoofdzaak op het volgende neer:

1. aan de HHG wordt een bedrag van € 800.000,- ter beschikking gesteld;
2. aan de HHG worden de door dr W. en ds V. bewoonde pastorieën, gelegen aan de [...] te [...] en de [...]weg te [...] in eigendom overgedragen, zulks met uitzondering van de garage, gelegen aan de [...]straat, die door dr W. wordt gebruikt;
3. de huurschuld van de HHG aan de Hervormde gemeente te [...] voor de beide pastorieën wordt kwijtgescholden voor de periode vanaf 1 mei 2004 tot en met de datum van overdracht van deze onroerende zaken, onder de voorwaarde dat de overdracht geschiedt binnen drie maanden nadat deze voorziening niet meer voor beroep vatbaar is, dan wel binnen drie maanden nadat deze voorziening in beroep door het generale college in stand is gelaten;
4. aan de diaconie van de HHG wordt een bedrag van € 50.000,- ter beschikking gesteld.

2.2 De effectuering van de voorziening vindt plaats onder de voorwaarden:

1. dat de HHG medewerking verleent aan de ledenontvlechting onder leiding van de CBZ en conform de door de CBZ gegeven voorschriften en wel binnen drie maanden nadat deze voorziening niet meer vatbaar is voor beroep bij het generale college, dan wel binnen drie maanden nadat deze voorziening in beroep door het generale college in stand is gelaten;
2. dat bij deze ontvlechting zal worden uitgegaan van de huidige juridische stand van zaken, waarbij de rechtbank Utrecht tot de slotsom kwam dat de bezwaarde gemeenten met alle andere hervormde gemeenten per 1 mei 2004 geheel en al onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland zijn geworden (rechtsoverweging 4.41);
3. dat de HHG erkent en respecteert dat de naam van de hervormde gemeente blijft toebehoren aan de hervormde gemeente, dan wel die protestantse gemeente waarin zij verenigd is, die deel blijft uitmaken van de Protestantse kerk in Nederland;
4. dat de HHG conform de gesloten overeenkomst van 31 augustus 2004 tussen de Hersteld Hervormde Kerk en de Protestantse Kerk in Nederland en ingevolge het vonnis van de voorzieningenrechter te Arnhem van 15 mei 2006 inzake de "naamskwestie" geen gebruik zal maken van de naam of afgeleide hiervan van de Hervormde gemeente te [...];
5. dat dientengevolge de overdracht van vermogensrechtelijke bestanddelen conform deze voorziening alleen plaats zal vinden aan de rechtspersoon "hersteld hervormde gemeente te [...]" (en aan haar diaconie) overeenkomstig artikel 1.2 van de vaststellingsovereenkomst tussen de Hersteld Hervormde Kerk en de Protestantse Kerk in Nederland;
6. dat de hersteld hervormde gemeente zich voortaan zal presenteren als "Hersteld hervormde gemeente te [...]";
7. dat de hersteld hervormde gemeente zal afzien van het gebruik van de namen [...] en [...] voor de beide wijkgemeenten aangezien de namen toebehoren aan de hervormde gemeente;
8. dat de hersteld hervormde gemeente geen gebruik zal maken van het logo (zegel) en andere vormen van presentatie van de Hervormde gemeente te [...] (dit geldt ook voor de Nieuwsbrief van de hersteld hervormde gemeente) en dat ook het kerkzegel dat tot 1941 bij de Hervormde gemeente te [...] in gebruik was, niet door de hersteld hervormde gemeente zal worden gebruikt;
9. dat in publieksuitingen en correspondentie de correcte naam van de gemeenten en organen van de Protestantse Kerk in Nederland wordt gebruikt, hetgeen impliceert dat de hervormde gemeente wordt aangeduid met "Hervormde gemeente te [...]" zonder verdere toevoegingen:

10. dat de kosten van de notaris en overdrachtsbelasting verbonden aan de uitvoering van deze voorziening voor rekening komen van de hersteld hervormde gemeente;
11. dat de garage, gelegen aan de [...]straat, die dr. W. thans in gebruik heeft, uiterlijk op het moment dat de thans door hem bewoonde pastorie aan de [...] te [...] in eigendom wordt overgedragen aan de hersteld hervormde gemeente, ontruimd en bezemschoon wordt opgeleverd en de sleutels daarvan worden overhandigd aan het college van kerkrentmeesters van de hervormde gemeente.

3. Het toetsingskader

- 3.1 Het generale college verstaat onder het treffen van een voorziening krachtens de overgangsbepaling 33 PKO, gelet op de tekst van deze bepaling en de toelichting hierop, dat de voorziening niet meer hoeft te omvatten dan hetgeen noodzakelijk is voor het komen tot nieuw kerkelijk leven van de ontstane nieuwe kerkgemeenschap met inachtneming van de plaatselijke omstandigheden en onverminderd de maatregelen die nodig zijn voor het voortbestaan van de hervormde gemeente.
- 3.2 Primair dient derhalve de voorziening gericht te zijn op het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de PKN en vervolgens -waar dat mogelijk en verantwoord is- op het geven van een handreiking om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken waarbij de "basisbehoefte" van het kerkelijk leven uitgangspunt vormt.
- 3.3 Dit brengt mede dat de nieuwe kerkgemeenschap in ieder geval moet kunnen beschikken over de kerkelijke gegevens van de leden, die hun registratie in de plaatselijke hervormde gemeente hebben beëindigd en thans behoren tot de HHG. Met het oog op nieuw kerkelijk leven van de betrokkenen is het van belang dat een voorziening aan de HHG de gelegenheid biedt -om gedurende een bepaalde periode- te beschikken over een ruimte voor het houden van erediensten en doordeweekse kerkelijke activiteiten en een ruimte voor het huisvesten van de predikant(en). Ook andere vermogensrechtelijke aspecten worden daarbij in aanmerking genomen.
- 3.4 Aangezien de CBZ, uit hoofde van haar in de overgangsbepalingen neergelegde taak, een grote mate van vrijheid toekomt bij de invulling van de door haar te treffen voorziening, dient het besluit door het generale college terughoudend worden getoetst. Dat betekent dat het generale college slechts beoordeelt of de CBZ bij de totstandkoming van het besluit de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen en, gelet op de overgangsbepaling, in redelijkheid tot de invulling van de voorziening heeft kunnen komen.

4. Ontvankelijkheid bezwaarden

- 4.1 Het meest verstrekkende verweer betreft de vraag of bezwaarden op grond van overgangsbepaling 33 bij de kerkorde bevoegd zijn tot het indienen van een bezwaar. In deze overgangsbepaling is geregeld dat in afwijking van het in ordinantie 12 PKO bepaalde ook bezwaren kunnen worden ingediend tegen het besluit waarin een voorziening is vervat door leden en organen van de nieuwe kerkgemeenschap.
- 4.2 Nu de voorziening uitsluitend is getroffen ten aanzien van de HHG te [...] is het generale college van oordeel dat de bezwaarden genoemd onder 2. en 3. van het bezwaarschrift niet bevoegd waren tot het indienen van bezwaren daartegen. De bezwaarden 2. en 3. zijn evenmin aan te merken als belanghebbenden, reeds omdat de voorziening hun rechten en verplichtingen niet raakt en zij daardoor niet in hun werkelijk belang zijn getroffen.
- 4.3 Bezwaarde genoemd onder 1. acht het generale college wel ontvankelijk in haar bezwaren. Daarbij gaat het generale college ervan uit dat met deze rechtspersoon de Hersteld Hervormde gemeente te [...] wordt bedoeld. Hierbij heeft het generale college in aanmerking genomen de mededeling van mr X. ter zitting dat het generale college ervan uit mag gaan dat de Hersteld Hervormde Gemeente, als de (nieuwe) kerkgemeenschap ten behoeve van wie de voorziening is getroffen, geacht kan worden ter zitting aanwezig te zijn.

5. Procedurele bezwaren

- 5.1 De HHG heeft allereerst de bevoegdheid van het generale college om een beslissing te geven op de ingediende bezwaren bestreden. Nu in de kerkorde en de daarvan deelvormende overgangsbepalingen de bevoegdheid om een voorziening te treffen is gelegd bij de CBZ – wanneer een aanzienlijk deel van de gemeenteleden is overgegaan naar een nieuw kerkgemeenschap – en de bevoegdheid om van bezwaren kennis te nemen tegen een zodanig besluit in overgangsbepaling 33 PKO is gelegd bij het generale college, dient dit bezwaar te worden verworpen.

- 5.2 Met verwijzing naar haar schriftelijk verzoek tot toezending van de namen van de individuele leden van het generale college, heeft de HHG ter zitting aangevoerd dat het generale college de onderhavige zaak niet kan behandelen omdat zijn individuele leden eerdere bemoeienissen hebben gehad met gelijksoortige voorzieningen van de CBZ. Omdat steeds sprake is van een eenduidige procespartij, is de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van het college en haar leden in het geding, aldus de HHG.
- 5.3 Zoals het college reeds ter zitting heeft medegedeeld, volgt het generale college het standpunt van de HHG ten aanzien van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid niet. De enkele omstandigheid dat het generale college uit hoofde van zijn bevoegdheid vaker bezwaren tegen voorzieningen van de CBZ betreffende andere hersteld hervormde gemeenten heeft behandeld, is daartoe ontoereikend. Het standpunt van de HHG komt erop neer dat een rechterlijk college bepaalde zaken niet onpartijdig en onafhankelijk zou kunnen behandelen als dat college vaker dezelfde soort zaken heeft behandeld. Dat er sprake is van een behandeling van eenzelfde soort zaken of een procespartij die vaker optreedt, is op zichzelf niet van betekenis voor de vraag of de rechter onpartijdig en onafhankelijk kan rechtspreken. Nu de HHG heeft verklaard dat zij geen concrete feiten en omstandigheden kan aanvoeren met betrekking tot de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de leden van het generale college die met de behandeling van deze zaak zijn belast, is het bezwaar in feite gericht tegen de in de kerkorde neergelegde bevoegdheid van het generale college om kennis te nemen van bezwaren tegen een besluit waarin een voorziening van de CBZ is vervat, en daarmee tegen het stelsel van de kerkorde. Daarom treft het bezwaar geen doel.
- 5.4 Naar aanleiding van de onder 5.3 weergegeven beslissing heeft de HHG bezwaar aangevoerd tegen de omstandigheid dat het generale college zelf een beslissing heeft genomen over het standpunt van de HHG met betrekking tot de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de leden van het college die deze zaak behandelen. Dit heeft de HHG vervolgens aanleiding gegeven het generale college als geheel te wraken.
- 5.5 Nu de HHG aan dit wrakingsverzoek in het geheel geen concrete feiten en omstandigheden ten grondslag heeft gelegd waaruit zou kunnen blijken dat de leden van het generale college ten opzichte van de HHG een vooroordeel hebben, dan wel de bezwaren van de HHG tegen de getroffen voorziening niet onbevooroordeeld zullen behandelen, en omdat wraking van een geheel rechterlijk college niet mogelijk is, heeft het generale college dit verzoek reeds ter zitting buiten behandeling gesteld.
- 5.6 Met betrekking tot de bezwaren van de HHG tegen de aanwezigheid van de AK ter zitting heeft het generale college eveneens ter zitting zijn beslissing medegedeeld. Gelet op artikel 20 lid 5 van de Generale regeling kerkelijke rechtspraak is het generale college bevoegd in het kader van de behandeling van een zaak inlichtingen aan kerkelijke lichamen te vragen. Daaruit volgt de bevoegdheid om een kerkelijk lichaam, in dit geval de AK, ter zitting als belanghebbende te horen, voorzover diens rechten en verplichtingen worden geraakt. Omdat de voorziening raakt aan de rechten en verplichtingen van de Hervormde gemeente te [...] heeft het generale college besloten de AK als belanghebbende ter zitting uit te nodigen teneinde deze inlichtingen te kunnen vragen. De kerkordelijke bezwaren treffen daarom geen doel. Nu er behalve kerkordelijke bezwaren geen andere bezwaren zijn aangevoerd tegen de aanwezigheid van de AK, heeft het generale college deze bezwaren ongegrond verklaard.
- 5.7 Ten aanzien van het bezwaar van de HHG tegen de afzonderlijke behandeling van de bezwaren van de individuele gemeenteleden en het verzoek om gevoegde behandeling van de zaken 16/08 en 17/08 heeft het generale college overwogen dat het inderdaad bevoegd is om samenhangende zaken tot één zaak te voegen, maar dat het niet verplicht is daartoe over te gaan. Om proces technische redenen en omdat het bezwaren van verschillende aard betreft is besloten dat niet te doen. De HHG is betrokkene in de zin van de kerkorde, derhalve procespartij, in de zaak 17/08. Het generale college heeft haar aangemerkt als belanghebbende in de zaak 16/08, aangezien die zaak betrekking heeft op dezelfde voorziening. Ter zitting is aan de HHG meegedeeld dat de stukken met betrekking tot de zaak 16/08 aan de HHG zullen worden toegezonden, evenals het verslag van de zitting in die zaak. De HHG is vervolgens in de gelegenheid gesteld binnen vier weken na toezending daarvan schriftelijk op dat verslag te reageren, zodat die reactie nog kan worden betrokken bij de uitspraak van het generale college.
6. Beoordeling inhoudelijke bezwaren
- 6.1 De bezwaren van inhoudelijke aard richten zich tegen de omstandigheid dat de HHG zich tot op heden niet bereid heeft verklaard mee te werken aan de ontvlechting van het

- ledenbestand, alsmede tegen de in de voorziening aan de HHG toegekende bedragen van vermogensrechtelijke aard. Het generale college overweegt hierover het volgende.
- 6.2 In haar verweerschrift en de nadere toelichting daarop tijdens de mondelinge behandeling van de bezwaren heeft de CBZ naar het oordeel van het generale college genoegzaam toegelicht waarom in deze situatie in afwijking van de overgangsbepalingen een voorziening is getroffen voordat de ontvlechting van het ledenbestand is geëffectueerd. Door bezwaarden is niet bestreden dat de CBZ terecht heeft geconcludeerd, gebaseerd op de mededelingen van beide kerkenraden, dat een aanzienlijk deel van de gemeenteleden is overgegaan tot vorming van een eigen nieuwe kerkgemeenschap. Evenmin is bestreden dat in de voorziening uitdrukkelijk is geregeld dat deze slechts in werking treedt, respectievelijk kan worden ten uitvoer gelegd als de ontvlechting van het ledenbestand genoegzaam voor beide kerkgemeenschappen is geëffectueerd en iedere gemeente haar eigen ledenadministratie kan voeren. Gelet op deze omstandigheden heeft de HHG, naar het oordeel van het generale college, geen wezenlijk belang bij haar beroep op een voorafgaande ontvlechting, onverminderd het feit dat de medewerking aan de ontvlechting ligt binnen de invloedssfeer van de HHG. Niet gebleken is dat de HHG tot nog toe voortvarend aan de noodzakelijke ontvlechting heeft meegewerkt.
- 6.3 Het generale college is voorts van oordeel dat de CBZ, - voor zover het betreft de vaststelling van de hoogte van de vermogensrechtelijke bedragen -, voldoende in aanmerking heeft genomen, dat de voorziening primair gericht dient te zijn op het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de PKN en dat vervolgens, waar dat mogelijk en verantwoord is een handreiking kan worden gegeven om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken, waarbij de basisbehoefte van het kerkelijk leven uitgangspunt vormt. De vermogenspositie van de hervormde gemeente, zoals deze blijkt uit de balanspositie en de omstandigheid dat een voorziening moet worden getroffen voor een omvangrijke hersteld hervormde gemeente, heeft de CBZ daarbij op juiste wijze in haar beoordeling betrokken.
- 6.4 Ook heeft de CBZ in redelijkheid, mede in aanmerking genomen alle andere omstandigheden, in haar besluitvorming mogen betrekken het aantal in 2007 en 2009 getelde kerkgangers, de behoefte aan kerkgebouwen bij de hervormde gemeente en het gegeven dat na de ontvlechting, gelet op het aantal overblijvende leden, in de hervormde gemeente is geopteerd voor tien predikantsplaatsen en vijf kerkgebouwen. Hierbij betreft het generale college ook de omstandigheid dat de AK heeft besloten zich neer te leggen bij de voorziening van de CBZ, hoewel volgens de AK deze een "rib uit het lijf" van de hervormde gemeente is.
- 6.5 Het generale college heeft voorts in zijn beoordeling van belang geacht dat de voorziening alleen uitgevoerd kan worden als de ledenontvlechting tot stand is gekomen en ook overigens is voldaan aan alle voorwaarden van de voorziening. Alle in de voorziening genoemde voorwaarden zijn 'conditio sine qua non' om tot ten uitvoerlegging van de voorziening te kunnen overgaan, het een en ander te bewaken door de AK.
- 6.6 Op grond van bovengenoemde omstandigheden is het generale college van oordeel dat de hervormde gemeente niet onevenredig is benadeeld en dat met de voorziening van de CBZ een genoegzame handreiking wordt gegeven aan de HHG.
- 6.7 De voorziening is voldoende gemotiveerd. De CBZ heeft naar het oordeel van het generale college voldoende overleg gepleegd met de daarvoor in aanmerking komende kerkelijke organen.
- 6.8 Uit het bovenstaande blijkt dat de ingediende bezwaren ongegrond zijn en niet kunnen leiden tot vernietiging van de getroffen voorziening.
7. Beslissing
- 7.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart de bezwaren van bezwaarden onder 2 en 3 niet ontvankelijk en onder 1 ongegrond;
  - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 30 september 2009

Door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds W. Nawijn, ds J. Vroegindewey, dhr J.B.W. van Vark RA.

18/08

Uitspraak op het bezwaarschrift van de kerkenraad van de Hersteld Hervormde Gemeente te [...]

1. De procedure

- 1.1 Bij brief, met bijlagen, van 17 oktober 2008, bij het generale college binnengekomen op 23 oktober 2008, heeft de kerkenraad van de Hersteld Hervormde Gemeente te [...] (hierna: de HHG) bezwaar gemaakt tegen het besluit van de Commissie van Bijzondere Zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: de CBZ) van 29 augustus 2008, verzonden op 25 september 2008, waarbij een voorziening is getroffen ingevolge overgangsbepaling 33 van de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: PKO).
 1.3 Genoemd besluit van de CBZ is op 7 november 2008 bij het generale college ingekomen.
 1.3 Bij brief van 11 december 2008 heeft de CBZ het generale college bericht dat zij aanleiding zag om de getroffen voorziening op een of meer punten te herzien.
 1.4 Het generale college heeft vervolgens de behandeling van het bezwaarschrift aangehouden tot na de vaststelling van de herziene voorziening.
 1.5 Bij besluit van 5 maart 2009 heeft de CBZ ten aanzien van de HHG een herziene voorziening getroffen, nummer 37 A, die op 27 maart 2009 door de kleine synode is aanvaard.
 1.7 Bij brief van 24 april 2009 heeft de HHG het generale college bericht dat zij haar bezwaarschrift handhaaft met betrekking tot de onderdelen 5.2 en 5.4 van de herziene voorziening.
 1.7 Bij brief van 24 juni 2009 heeft de CBZ op het bezwaar gereageerd.
 1.8 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden ter zitting van het generale college van 1 juli 2009.
 Namens de HHG zijn verschenen de heren A., H. en T.. Namens de CBZ zijn verschenen ds W., mr B. en de heer G.

2. Het bezwaar van de HHG

- 2.1 Het bezwaar van de HHG richt zich nog uitsluitend tegen de onderdelen 5.2 en 5.4 van de herziene voorziening, nummer 37 A. Deze onderdelen luiden:
 “2. Aan de hersteld hervormde gemeente zal een bedrag van € 100.000,- worden overgedragen.”
 “4. Aan de diaconie van de Hersteld Hervormde Gemeente zal ten laste van de diaconale kas van de hervormde gemeente een bedrag van € 7.500,- worden overgedragen.”
 2.2 De HHG heeft toegelicht dat de bedragen op zich haar tot tevredenheid stemmen, maar dat zij aanspraak maakt op (de wettelijke) rente over bedragen vanaf 1 mei 2004, althans vanaf 1 juli 2004. Zij betoogt dat het logisch is dat rekening gehouden wordt met een rentecomponent omdat alles, zoals ledenregistratie en balans, wordt teruggebracht naar de toestand van medio 2004. De HHG verbaast zich erover dat de voorziening geen bepaling over rentevergoeding bevat.

3. Het verweer van de CBZ

- 3.1 De CBZ bestrijdt dat rente is verschuldigd over de bij de voorziening toegekende bedragen. Zij betoogt dat er geen verplichting tot vergoeding van rente bestaat, aangezien de toedeling van bedragen uit hoofde van een door haar getroffen voorziening is aan te merken als een vrijwillige eenzijdige handreiking aan de betreffende hersteld hervormde gemeente met het oog op het komen tot nieuw kerkelijk leven.
 3.2 Daarnaast wijst zij erop dat de HHG in de gesprekken die in 2008 met haar zijn gevoerd over de voorgenomen inhoud van de te treffen voorziening, nimmer enige rentevergoeding ter sprake heeft gebracht. Volgens de CBZ is de door de HHG gewenste rentevergoeding aan te merken als een puur aanvullend verzoek na vaststelling van de voorziening.

4. Het toetsingskader

- 4.1 Het generale college verstaat onder het treffen van een voorziening krachtens de overgangsbepaling 33 PKO gelet op de tekst van de bepaling en de toelichting hierop, dat de voorziening niet meer behoeft te omvatten dan hetgeen noodzakelijk is voor het komen tot nieuw kerkelijk leven van de ontstane nieuwe kerkgemeenschap met inachtneming van de plaatselijke omstandigheden en onverminderd de maatregelen, die nodig zijn voor het voortbestaan van de hervormde gemeente.

- 4.2 Primair dient derhalve de voorziening gericht te zijn op het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: PKN) en vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – op het geven van een handreiking om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken, waarbij “de basisbehoefte” van het kerkelijk leven het uitgangspunt vormt.
- 4.3 Dit brengt mee dat de nieuwe kerkgemeenschap in ieder geval moet kunnen beschikken over de kerkelijke gegevens van de leden, die hun registratie in de plaatselijk hervormde gemeente hebben beëindigd en thans behoren tot de HHG. Met het oog op nieuw kerkelijk leven van de betrokkenen is het van belang dat een voorziening aan de HHG de gelegenheid biedt om – gedurende een bepaalde periode – te beschikken over een ruimte voor het houden van erediensten en doordeweekse kerkelijke activiteiten en een ruimte voor het huisvesten van de predikant(en). Ook andere vermogensrechtelijke aspecten worden daarbij in aanmerking genomen.
- 4.4 Aangezien de CBZ, uit hoofde van haar in de overgangsbepalingen neergelegde taak, een grote mate van vrijheid toekomt bij de invulling van de door haar te treffen voorziening, dient het besluit door het generale college terughoudend te worden getoetst. Dat betekent dat het generale college slechts beoordeelt of de CBZ bij de totstandkoming van het besluit de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen en, gelet op de overgangsbepalingen, in redelijkheid tot de invulling van de voorziening heeft kunnen komen.

5. Beoordeling

- 5.1 Naar volgt uit hetgeen hiervoor onder het toetsingskader is overwogen, is het doel van de regeling in overgangsbepaling 33, gelezen in samenhang met overgangsbepaling 32, van de PKO primair het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de PKN en vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – het geven van een handreiking om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken. Bij het treffen van een voorziening als bedoeld in overgangsbepaling 33a dient de CBZ de omstandigheden ter plaatse in acht te nemen, met als uitgangspunt het voortbestaan van de plaatselijke gemeente binnen de PKN, zoals omschreven in overgangsbepaling 32. De voorziening wordt getroffen indien is vastgesteld dat een aanzienlijk deel van de in overgangsbepaling 32 bedoelde gemeenteleden en/of ambtsdragers overgaat tot de vorming van een nieuwe kerkgemeenschap, nadat overleg heeft plaatsgevonden met de in overgangsbepaling 33b vermelde plaatselijke kerkelijke lichamen en nadat de daar genoemde regionale kerkelijke organen en degenen die zich willen losmaken zijn gehoord. Ingevolge overgangsbepaling 33c worden bij het treffen van de voorziening ook vermogensrechtelijke aspecten in aanmerking genomen. Een verplichting om een naar tijd en inhoud bepaalde vermogensrechtelijke voorziening te treffen is niet in de overgangsbepalingen neergelegd.
- 5.2 Voorzover de HHG stelt vanaf 1 mei danwel 1 juli 2004 aanspraak te hebben op vergoeding van wettelijke rente naar analogie van de regeling in het burgerlijk wetboek, kan zij daarin niet worden gevolgd, reeds omdat niet is gebleken van het bestaan van enige verbintenis van de CBZ dan wel de plaatselijke gemeente binnen de PKN jegens de HHG tot betaling van een geldsom op die tijdstippen.
- 5.3 Voorts bieden noch de tekst van de overgangsbepaling, noch het karakter en doel van de daarin geregelde mogelijkheid tot het treffen van een voorziening als hier aan de orde, enig aanknopingspunt voor het aannemen van een verplichting van de CBZ tot het betalen van rente, dan wel tot het vaststellen van zodanige rentebetaling door de plaatselijke gemeente binnen de PKN, over bij een voorziening toegekende bedragen aan de nieuwe kerkgemeenschap ter plaatse, zoals in dit geval de HHG.
- 5.4 Tenslotte heeft de HHG niet bestreden dat zij voorafgaande aan het treffen van de voorziening nimmer het aspect van een mogelijke rentevergoeding ter sprake heeft gebracht. Er is dan ook geen grond voor het oordeel dat de CBZ, door daaraan in de voorziening geen overweging te wijden, de voorziening in zoverre niet zorgvuldig heeft voorbereid en gemotiveerd.
- 5.5 Het voorgaande leidt ertoe dat het bezwaar geen doel kan treffen.

6. Beslissing

- 6.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het bezwaar van de HHG tegen de bij besluit van 5 maar 2009 getroffen voorziening, nummer 37 A, ongegrond;

- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 3 november 2009

Door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mr H.W.A. Haeck, mr J. van Baars, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindewey, dhr P.J. Oudshoorn RA.

21/08

Uitspraak op het beroep van het breed moderamen van de Hervormde classicaie vergadering van [...], gevestigd te [...] tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland van 13 oktober 2008, nummer RCGB 21/08

1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 7 november 2008, bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) ingekomen op 12 november 2008, is het breed moderamen van de hervormde classicaie vergadering van [...] (hierna: het breed moderamen), op nader aan te voeren gronden in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Gelderland (hierna: het regionale college) van 13 oktober 2008, verzonden 14 oktober 2008 op het bezwaarschrift van ds A., predikant van de Hervormde gemeente te [...], van 28 mei 2008, gericht tegen het besluit van het breed moderamen van 29 april 2008.
- 1.2 Het beroepschrift is aangevuld bij brief van 8 december 2008 onder overlegging van twee bijlagen.
- 1.3 Op 14 januari 2009 heeft ds A. bij het generale college een reactie ingediend op het beroep van het breed moderamen onder overlegging van twee bijlagen.
- 1.4 Partijen hebben niet verzocht te worden gehoord en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. De uitspraak van het regionale college en de daartegen aangevoerde beroepsgronden

- 2.1 In zijn onder 1.1 vermelde uitspraak heeft het regionale college het bij het college door ds A. op 28 mei 2008 ingediende bezwaar tegen het besluit van het breed moderamen van 29 april 2008, -waarbij het breed moderamen een verzoek van ds A. haar toestemming te verlenen zich (formeel, dus niet feitelijk) in [...] (buiten de grenzen van haar gemeente te [...]) te vestigen, heeft afgewezen-, gegrond verklaard en het bestreden besluit vernietigd, wegens het niet in acht nemen van de vereiste zorgvuldigheid in de voorbereiding van het besluit. Omdat evenwel ds A. geen belang meer heeft bij een nieuwe beslissing op haar bezwaar, nu de woning in verband waarmee zij om ontheffing had verzocht niet meer in haar bezit is en per 1 oktober 2008 is verkocht, en het besluit niet kan bijdragen tot hetgeen ds A. daarmee heeft beoogd, heeft het regionale college de rechtsgevolgen van het besluit in stand gelaten.
- 2.2 In zijn tegen de uitspraak van het regionale college gerichte beroep voert het breed moderamen samengevat aan dat het regionale college ten onrechte tot de conclusie is gekomen dat het breed moderamen in de voorbereiding van het besluit niet de vereiste zorgvuldigheid in acht heeft genomen, alsmede dat het regionale college ten onrechte in zijn overwegingen over "het wonen in de gemeente" wel de ordnantietekst, maar niet de generale regeling heeft betrokken. In artikel 10 van de generale regeling staat dat de predikant en zijn/haar gezin de ambtswoning moeten gebruiken om deze te bewonen en dat van deze verplichting de kerkenraad ontheffing kan verlenen. De redelijkheid brengt mee, aldus het breed moderamen dat het regionale college in zijn beoordeling van een bezwaarschrift tegen een besluit in de zin van ordnantie 3-16-3 ook het standpunt van de kerkenraad betreft. Het regionale college heeft dit, aldus het breed moderamen, ten onrechte niet gedaan. Mede gelet op de negatieve houding van de kerkenraad op het verzoek dan ds A., verzoekt het breed moderamen daarom het generale college zich minimaal uit te laten over de vraag hoe ordnantie 3-16-3 en artikel 10 van de generale regeling zich ten opzichte van elkaar verhouden.
- 2.3 In haar reactie op het beroep heeft ds A. bevestigd geen direct belang meer te hebben bij een besluit op haar ontheffingsverzoek nu de woning in verband waarmee zij het ontheffingsverzoek heeft verzocht niet meer in haar bezit is en een besluit daarover niet meer kan bijdragen tot hetgeen zij daarmee heeft beoogd.

3. Ontvankelijkheid

- 3.1 Onder 1.6 van zijn uitspraak heeft het regionale college als feit vastgesteld dat ds A. de in het geding zijnde woning in [...] inmiddels heeft verkocht. Zoals hiervoor onder 2.3 is overwogen is dit door ds A. bevestigd. Daarbij heeft zij aangegeven inmiddels een andere woning in [...] te hebben gekocht. Zoals uit overwegingen 2.1 en 2.2 blijkt beoogt het breed moderamen met zijn bij het generale college ingediende bezwaar een uitspraak te krijgen over de samenhang tussen ordnantie 3-16-3 en artikel 10 van de generale regeling.

- 3.2 In deze intentie, hoe goed bedoeld ook deze kan zijn, kan evenwel geen werkelijk belang van het breed moderamen of aantasting van zijn kerkelijke verantwoordelijkheid, als bedoeld in ordinantie 12-3-1 worden gevonden. Gelet op de omstandigheid dat ds. A. de woning te [...] heeft verkocht en een andere woning heeft gekocht in [...] heeft zij geen werkelijk belang meer bij een nieuw besluit op haar ontheffingsverzoek en heeft het breed moderamen geen belang meer bij een beslissing op zijn bij het generale college ingediende beroepschrift.
- 3.3 Uit het voorgaande volgt dat het beroep van het breed moderamen niet-ontvankelijk zal worden verklaard.
4. Beslissing
- 4.1 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart het beroep van het breed moderamen niet-ontvankelijk;
  - bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 3 september 2009

Door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, door mw mr M.G. J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, ds L. Korevaar, dhr P.J. Oudshoorn RA.

22/08

Uitspraak op het bezwaar van ds [...] te [...]1. Procedure

- 1.1 Bij op 18 november 2008 bij het generale college ingekomen brief heeft ds [...] te [...] (hierna: bezwaarde) bezwaar gemaakt tegen het besluit van de kleine synode van 27 juni 2008 tot wijziging van artikel 28 van de generale regeling predikantstraktementen, betreffende de verrekening van neveninkomsten van predikanten die wachtgeld ontvangen, van welk besluit hij kennis heeft genomen door de aan hem gerichte brief van de Beleidscommissie Predikanten van 28 oktober 2008.
- 1.2 Bij brief van 17 januari 2009 heeft bezwaarde desgevraagd een kopie van de in 1.1 vermelde brief van de Beleidscommissie Predikanten ingezonden.
- 1.3 Gelet op zijn, hieraan gehechte, uitspraak van 3 september 2009 in zaak 14/08 met betrekking tot, onder meer, dezelfde bezwaren als door bezwaarde zijn aangevoerd tegen het onder 1.1 vermelde besluit, heeft het generale college geen aanleiding gezien voor een mondelinge behandeling.

2. Achtergronden

Voor de achtergronden verwijst het generale college naar de overwegingen 2.1 tot en met 2.6 van zijn uitspraak in zaak 14/08.

3. De bezwaren

Bezwaarde voert aan, samengevat weergegeven, dat hij een verworven recht heeft op bijverdienen tot 100% van zijn laatstgenoten traktement en dat de nieuwe wachtgeldregeling daarom ten onrechte, met een overgangsmaatregel, wordt toegepast op oude gevallen.

4. Het verweer

Voor het standpunt van de kleine synode wordt verwezen naar onderdeel 4 van de uitspraak in zaak 14/08, in het bijzonder – gelet op de hierboven onder 3 weergegeven bezwaren van bezwaarde – naar het tweede gedeelte van overweging 4.2 van die uitspraak.

5. Beoordeling

- 5.1 Zoals het generale college in onderdeel 5 van de uitspraak in zaak 14/08 heeft overwogen, is het besluit van de kleine synode van 27 juni 2008 genomen in overleg met de daartoe aangewezen organen van de kerk en is geen sprake van enig gebrek in de procedure bij de totstandkoming van het besluit, bestaat – mede gelet op de aan het besluit ten grondslag liggende rapporten en notitie – geen grond voor het oordeel dat het besluit niet met de vereiste zorgvuldigheid is genomen, kon de overgangsbepaling in redelijkheid worden getroffen en kan aan de oude regeling dan wel de desbetreffende voorheen geldende gereformeerde uitkeringsregeling geen recht worden ontleend op het behoud van inkomsten ter hoogte van 100% van het laatstgenoten traktement gedurende de wachtgeldperiode c.q. tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, reeds omdat de voorheen geldende regelingen ook konden worden gewijzigd.
- Voorzover, naar bezwaarde stelt, hem destijds door de voorzitter van de Provinciale Deputaten is toegezegd dat in de toekomst steeds tot 100% zou kunnen worden bijverdiend, kan bezwaarde daaraan, gelet op bedoelde wijzigingsmogelijkheid van de destijds geldende regeling, geen gerechtvaardigde verwachting ontleen.
- 5.2 Het voorgaande leidt ertoe dat de bezwaren ongegrond zijn.

6. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart de bezwaren van bezwaarde tegen het besluit van de kleine synode van 27 juni 2008 ongegrond.
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 28 oktober 2009

door mw mr M.G. J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mr G.H. Bunt, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C. Fockens, ds J. Vroegindeweyj, dhr J.B.W. van Vark RA.

23/08

Uitspraak op het bezwaar van ds [...] te [...]1. Procedure

- 1.1 Bij brief, met bijlagen, van 17 december 2008, ingekomen op 19 december 2008, heeft ds [...] te [...] (hierna: bezwaarde) bezwaar gemaakt tegen het besluit van de kleine synode van 27 juni 2008 tot wijziging van artikel 28 van de generale regeling predikantstraktementen, betreffende de verrekening van neveninkomsten van predikanten die wachtgeld ontvangen, van welk besluit hij kennis heeft genomen door de aan hem gerichte brief van de Beleidscommissie Predikanten van 23 oktober 2008.
- 1.2 Bij brief van 26 januari 2009 heeft bezwaarde desgevraagd aan het generale college inlichtingen verstrekt over de reden van overschrijding van de bezwaartermijn als bedoeld in ordinantie 12-3-4.
- 1.3 Het generale college heeft, gelet op het bepaalde in artikel 20 lid 2 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak, geen aanleiding gezien om aan de kleine synode een schriftelijke reactie op het bezwaarschrift te vragen. Evenmin ziet het generale college aanleiding voor een mondelinge behandeling.

2. Ontvankelijkheid

- 2.1 In ordinantie 12-3-4 is bepaald dat bezwaren dienen te worden ingediend binnen dertig dagen na de dag waarop de beslissing werd verzonden of na de dag waarop daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen.
- 2.2 Het bezwaar is gericht tegen het in 1.1 vermelde besluit van de kleine synode van 27 juni 2008. Het generale college gaat ervan uit, mede gezien de in 1.2 vermelde brief van bezwaarde van 26 januari 2009, dat bezwaarde van dit besluit heeft kennisgenomen door middel van de in 1.1 vermelde brief van de Beleidscommissie Predikanten, die bezwaarde volgens zijn mededeling in oktober 2008 heeft ontvangen. De dag waarop redelijkerwijze van het besluit kennis kon worden genomen is derhalve gelegen in de laatste week van oktober 2008.
- 2.3 Het op 19 december 2008 bij het generale college binnengekomen bezwaarschrift is niet binnen dertig dagen na laatst bedoelde dag ingediend, zodat de in de kerkorde voorgeschreven bezwaartermijn is overschreden.
- 2.4 In zijn brief van 26 januari 2009 voert bezwaarde aan dat de brief van de Beleidscommissie Predikanten geen mededeling omtrent de bezwaartermijn bevatte, dat een bezwaartermijn van een maand extreem kort is en dat het een kerk onwaardig is om ingrijpende zaken als korting op een wachtgeldregeling af te doen met een formeel beroep op termijnoverschrijding.
- 2.5 Een en ander kan evenwel niet worden aangemerkt als verschoonbare redenen voor de overschrijding van de bezwaartermijn. Deze termijn – en dit geldt evenzeer voor soortgelijke bezwaar- en beroepstermijnen in de kerkorde – die is voorgeschreven ten behoeve van de rechtszekerheid, dient in beginsel strikt in acht genomen te worden. De door bezwaarde aangevoerde onbekendheid met, dan wel onvrede over de lengte van, deze termijn rechtvaardigt niet het maken van een uitzondering daarop. Het was aan bezwaarde om, voorzover hij de kerkordelijke bepalingen ter zake niet kende, zich te vergewissen van de mogelijkheden om bezwaar aan te tekenen tegen een hem onwelgevallig besluit.
- 2.6 Het voorgaande leidt ertoe dat het bezwaar wegens termijnoverschrijding niet-ontvankelijk dient te worden verklaard.

3. Ten overvloede

- 3.1 Overigens zou het bezwaar, indien het wel tijdig zou zijn ingediend, ongegrond zijn geweest.
- 3.2 Het generale college verwijst daartoe naar zijn aan deze uitspraak gehechte uitspraak van 3 september 2009 in zaak 14/08 met betrekking tot soortgelijke bezwaren tegen hetzelfde besluit van de kleine synode van 27 juni 2008.

4. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het bezwaar van bezwaarde tegen het besluit van de kleine synode van 27 juni 2008 niet-ontvankelijk.
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voorzover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 28 oktober 2009
door mw mr M.G. J. Parkins-de Vin, mw mr J. Vijlbrief-van der Schaft, mw mr J.C. Nouwt, ds J.C.
Fockens, ds J. Vroegindeweyj, dhr J.B.W. van Vark RA.

24/08

Uitspraak op het bezwaarschrift van de kerkenraad van de Hersteld Hervormde Gemeente te [...]1. De procedure

- 1.1 Op 29 december 2008 is bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) ingekomen het bezwaarschrift d.d. 23 december 2008 van de kerkenraad van de Hersteld Hervormde Gemeente te [...] (hierna: de HHG), gericht tegen het besluit van 17 november 2008 van de Commissie van Bijzondere Zorg met betrekking tot de hervormde gemeenten (hierna: de CBZ) dat de HHG op 28 november – na behandeling in de kleine synode op 28 november 2008 – is toegezonden. Bij dit besluit heeft de CBZ een voorziening getroffen met betrekking tot de overdracht van de volgende vermogensrechtelijke onderdelen aan de HHG:
1. Het kerkgebouw en naastgelegen verenigingsgebouw [...], kadastraal één geheel vormend met het kerkgebouw, worden voor 50 jaar in erfpacht uitgegeven aan de hersteld hervormde gemeente, tegen een canon van € 1,= per jaar. De hervormde gemeente verkrijgt het recht om – in overleg met de hersteld hervormde gemeente – rouw- en trouwdiensten en op zondag twee diensten te houden in het kerkgebouw, zulks tegen een reële vergoeding, gebaseerd op de werkelijke kosten.
  2. De pastorie wordt voor een bedrag van € 1,= overgedragen aan de hersteld hervormde gemeente.
  3. Onder aftrek van een bedrag van € 10.000,= zullen de overige activa en passiva worden overgedragen aan de hersteld hervormde gemeente. Genoemd bedrag van € 10.000,= zal ter beschikking komen van de gemeente waarmee de Hervormde gemeente te [...] zal worden samengevoegd.
  4. Onder aftrek van een bedrag van € 20.000,= zal het totale vermogen van de diaconie van de hervormde gemeente worden overgedragen aan de diaconie van de hersteld hervormde gemeente. Genoemd bedrag van € 20.000,= zal ter beschikking komen van de diaconie van de hervormde gemeente waarmee de Hervormde gemeente te [...] zal worden samengevoegd.
  5. De kosten van de vestiging van erfpacht en van eigendomsoverdracht van de onroerende zaken komen voor rekening van de hersteld hervormde gemeente.
- 1.2 De CBZ heeft een verweerschrift dd. 4 februari 2009 met drie bijlagen ingezonden hetwelk op 5 februari 2009 bij het generale college is ingekomen.
- 1.3 Op 1 juli 2009 heeft een hoorzitting plaatsgevonden waarbij namens de kerkenraad van de HHG aanwezig waren de heren ds C. en A., en de heren ds H., en N. als adviseurs. Namens de Commissie waren aanwezig ds G., mr B., en dhr G.
- 1.4 De CBZ en de HHG hebben ter zitting een pleitnotitie overgelegd.

2. Bezwaren

- 2.1 Het bezwaar van de HHG tegen de door de CBZ getroffen voorziening stoelt in essentie op de door haar beleefde disproportionaliteit in de toedeling van geldbedragen en gebruik van kerkelijke ruimten. Het uitgangspunt voor deze beleving zijn de (veronderstelde) ledenaantallen van de hervormde gemeente en de HHG. Daarnaast heeft de HHG ernstig bezwaar tegen de voorgestelde erfpachtconstructie en de door haar geziene gevolgen daarvan.

3. Toetsingskader

- 3.1 Het generale college verstaat onder het treffen van een voorziening krachtens de overgangsbepaling 33PKO, gelet op de tekst van de bepaling en de toelichting hierop, dat de voorziening niet meer behoeft te omvatten dan hetgeen noodzakelijk is voor het komen tot nieuw kerkelijk leven van de ontstane nieuwe kerkgemeenschap met inachtneming van de plaatselijke omstandigheden en onverminderd de maatregelen die nodig zijn voor het voortbestaan van de hervormde gemeente.
- 3.2 Primair dient de voorziening gericht te zijn op het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de PKN en vervolgens – waar dat mogelijk en verantwoord is – op het geven van een handreiking om nieuw kerkelijk leven buiten de PKN mogelijk te maken waarbij de “basisbehoefte” van het kerkelijk leven het uitgangspunt vormt.
- 3.3 Dit brengt mee dat de nieuwe kerkgemeenschap in ieder geval moet kunnen beschikken over de kerkelijke gegevens van de leden die hun registratie in de plaatselijke hervormde

gemeente hebben beëindigd en thans behoren tot de HHG. Met het oog op nieuw kerkelijk leven van betrokkenen is het van belang dat een voorziening aan de HHG de gelegenheid biedt om – gedurende een bepaalde periode – te beschikken over een ruimte voor het houden van erediensten en doordeweekse kerkelijke activiteiten en een ruimte voor het huisvesten van de predikant(en). Ook andere vermogensrechtelijke aspecten worden daarbij in aanmerking genomen.

3.4 Aangezien de CBZ, uit hoofde van haar in de overgangsbepalingen neergelegde taak, een grote mate van vrijheid toekomt bij de invulling van de door haar te treffen voorziening, dient het besluit door het generale college terughoudend te worden getoetst. Dat betekent dat het college slechts beoordeelt of de CBZ bij de totstandkoming van het besluit de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen en, gelet op de overgangsbepalingen, in redelijkheid tot de invulling van de voorziening heeft kunnen komen.

4. Beoordeling

Op grond van de gewisselde stukken en het verhandelde op de hoorzitting komt het generale college tot de volgende beoordeling van het bezwaar.

4.1 Wat de vermeende disproportionaliteit betreft miskent de HHG wat het doel is van de overgangsbepalingen. Dat doel is een voorziening te treffen om nieuw kerkelijk leven mogelijk te maken en niet om aan het deel van de voormalige gemeenteleden dat per 1 mei 2004 niet tot de Protestantse Kerk in Nederland wilde gaan behoren een evenredig deel van de vermogensbestanddelen van de gemeente te verstrekken. En aan het doel, nieuw kerkelijk leven mogelijk maken, is in de voorziening met de nodige zorgvuldigheid voldaan.

4.2 Het standpunt van de CBZ dat kerk en verenigingsgebouw een geheel vormen is niet onredelijk. In de uitwerking van de erfpachtconstructie zal een aantal elementen van de specifieke situatie, o.a. het hebben van een monument, met wijsheid geregeld moeten worden. Het generale college beseft dat het gevoelsmatig een pijnlijke zaak zal kunnen zijn maar acht de erfpachtconstructie objectief getoetst niet zo onevenredig nadelig dat de CBZ tot een andere belangenafweging had moeten komen.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het bezwaar ongegrond;
- bepaalt dat de kosten voor de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 25 januari 2010 door mw mr M.G.J. Parkins-de Vin, mr H.W.A. Haeck, ds J. Vroegindewij, ds J.C. Fockens, mr J. van Baars, dhr P.J. Oudshoorn RA.